

Invandringens betydelse för
kompetensförsörjningen
i Skånes arbetsliv

Sammanfattning

Denna rapport beskriver invandringens betydelse för kompetensförsörjningen i Skåne. Det är en på flera sätt angelägen diskussion. Kan invandring och integration vara en del av lösningen för arbetsgivare som har svårt att rekrytera personal?

Rapporten visar att invandring har mildrat Skånes rekryteringsproblem, men också att det finns stora skillnader mellan yrken. I vissa yrken arbetar relativt många utrikes födda, i andra betydligt färre. Flertalet jobb med få utrikes födda är bristyrken – det vill säga, yrken som arbetsgivarna har svårt att rekrytera till. Dit bör insatser riktas för att öka invandringens betydelse för kompetensförsörjningen i länet. Insatserna kan till exempel vara relevant språkträning, fackutbildning, breddad rekrytering eller arbete mot diskriminering. För att identifiera vilka insatser som bygger fler och bredare vägar för invandrare till ett specifikt bristyrke behövs emellertid djupare yrkesspecifika studier.

➤ **Invandring förbättrar skånska arbetsgivares möjligheter att rekrytera**

En god kompetensförsörjning är avhängig befolkningsutvecklingen. Ju fler personer i arbetsför ålder, desto fler står till arbetsmarknadens förfogande – vilket i sin tur skapar förutsättningar för arbetsgivare att rekrytera.

Sedan år 2000 har Skånes befolkning 20-64 år ökat med 99 000 personer. 96 procent beror på invandring. 77 000 kommer från länder utanför EU och Norden och 19 000 från länder inom EU och Norden. Resterande 3 000 är inrikes födda. Samtidigt har antalet förvärvsarbetare ökat med 84 000 personer. Utrikes födda svarar för 59 000, eller 70 procent. 47 000 är födda utanför EU eller Norden och 12 000 är födda i ett annat nordiskt eller EU-land. Antal inrikes födda i arbete har parallellt ökat med 25 000.

Utvecklingen har lett till att var femte förvärvsarbetare i Skåne är utlandsfödd. Det motsvarar 107 000 arbetstillfällen. Invandringens betydelse för kompetensförsörjningen i länet är dessutom växande. År 2000 var en av tio förvärvsarbetare född utomlands.

» *Ju fler personer i arbetsför ålder, desto fler står till arbetsmarknadens förfogande* «

➤ **Reserverna av inrikes födda krymper**

Antal inrikes födda i arbete ökar alltså kraftigt, särskilt i relation till befolkningsutvecklingen. Kvinnor står för merparten av ökningen. Antalet förvärvsarbetande kvinnor har ökat med 20 000 personer medan män står för resterande 5 000. Förklaringen är att färre kvinnor arbetade i utgångsläget – år 2000 förvärvsarbetade 74 procent. För män var motsvarande siffra då 79 procent. Numera ligger andelen på strax över 80 procent för både kvinnor och män. Detta är visserligen något under riksgenomsnittet för inrikes födda (som ligger på 84 procent), men ändå en historiskt hög siffra för Skåne.

I ljuset av befolkningsutvecklingen och inrikes föddas höga förvärvsgrad blir invandringens betydelse för framtidens kompetensförsörjning svår att förbise. Arbetstidens kompetensbehov är större än vad enbart den inrikes födda befolkningen kan tillgodose. På så sätt hänger nationell migrationspolitik ihop med regional tillväxt och utveckling.

> **Svårigheter för utrikes födda på arbetsmarknaden**

54 procent av männen, och 49 procent av kvinnorna, från länder utanför EU är i arbete. Så även om var femte förvärvsarbetare i Skåne är utlandsfödd står många utrikes födda utanför arbetsmarknaden. Dessutom tar det tid att etablera sig på arbetsmarknaden, inte minst för kvinnor. Samhället tar inte tillvara potentialen i invandring för kompetensförsörjning och tillväxt fullt ut. Att beskriva invandringens positiva effekter ska inte dölja problemen med arbetslöshet och utanförskap. Istället bör kompetensförsörjning ses som ett av flera relevanta perspektiv när invandring och integration diskuteras.

>> Kompetensförsörjning bör ses som ett av flera relevanta perspektiv när invandring och integration diskuteras <<

> **Vinster från invandring fördelas ojämnt mellan yrken**

43 procent av de som arbetar i yrken med låga krav på utbildning är utrikes födda, företrädesvis i länder utanför EU eller Norden. Det är en kraftig överrepresentation, med tanke på att motsvarande siffra för Skånes förvärvsarbetare totalt är 19 procent. Samtidigt är utlandsfödda underrepresenterade i yrken med höga krav på utbildning och kommunikationsfärdigheter.

Utrikes födda har alltså en svag position på arbetsmarknaden. Detta har flera förklaringar. En är att individens humankapital – utbildning och kompetenser – nedvärderas vid migration. Det tar tid att lära sig ett nytt språk och nya sociala koder. Andra förklaringar är diskriminering och att de sociala nätverk som skulle kunna underlätta invandrares väg till arbete ofta är svaga. Dessa faktorer styr utlandsfödda till yrken där kraven på språk och utbildning är lägre.

> **Invandringens bidrag till kompetensförsörjning är mångfacetterat**

Som regel är invandrare alltså överrepresenterade i yrken med låga krav och underrepresenterade i mer kvalificerade jobb. Men undantag finns. Allmänna resonemang kring betydelsen av humankapital, nätverk och diskriminering riskerar därför att bli spekulativa. I många fall behövs också kunskap om det yrkes-specifika sammanhanget. Hälso- och sjukvårdsyrken illustrerar detta. Där är invandrare underrepresenterade som sjuksköterskor (13 procent) och överrepresenterade som läkare (32 procent). En förklaring är att sjuksköterskeyrket kräver en akademisk utbildning i Sverige, vilket inte är fallet i de flesta andra länder. Läkarutbildningen är i högre grad jämförbar mellan länder.

Akademien utgör ett ytterligare exempel. 31 procent av de som arbetar på Skånes universitet och högskolor är utrikes födda. Samtidigt är de underrepresenterade i andra jobb som kräver högskoleexamen, såsom ingenjör yrken eller ekonomi- och förvaltningsjobb. Här finns kontextuella skillnader. Akademien är en internationell miljö med en omfattande arbetsmarknadsmigration, vilket leder till att många utlandsfödda som arbetar där har varit i Sverige en kort tid. Inom de flesta andra yrken med höga utbildningskrav är etableringstiden för utrikes födda betydligt längre.

Invandring underlättar rekrytering i de flesta yrken

Invandringen är betydelsefull för arbetsgivarnas möjlighet att expandera. Det speglas av de senaste årens jobbtillväxt. Bland de växande yrkesgrupperna är det ytterst få där utrikes födda står för en lägre andel av jobbtillväxten än 25 procent. I flera växande yrkesgrupper, exempelvis utbildnings- och omsorgsyrken, blir hälften eller fler av de nya jobben tillsatta med utlandsfödda.

Invandringen underlättar rekryteringen även i yrken där utrikes födda är svagt representerade. Inom ekonomi- och förvaltningsyrken är tio procent av de förvärvsarbetande utrikes födda. Däremot är andelen av jobbtillväxten 31 procent. Samma förändringsmönster finns för chefsyrken, IT-yrken samt teknik- och ingenjörjobb.

Den mix av yrkesgrupper som växer starkast visar på invandringens breda genomslag. Antal utrikes födda ökar mest inom omsorg, städ, utbildning, snabbmat, materialförvaltning, service, IT, organisation/HR samt ingenjörstyrken. Detta speglar dels att invandrare har en svag position på arbetsmarknaden och därför hamnar i jobb med låga krav på utbildning – men också att invandring mildrar växande sektors rekryteringsbekymmer.

Utmaningar med en könssegregerad arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Skåne är könssegregerad. Manligt kodade yrken finns särskilt inom bygg och anläggning samt transport. Av de utlandsfödda i dessa yrkesområden är 99 respektive 95 procent män. Andra manligt kodade arbeten finns inom industri och IT. Kvinnor är i sin tur i majoritet inom hälso-, sjukvårds- och utbildningsyrken.

Fördelningen mellan kvinnor och män i olika yrken är trögrörlig. För de flesta yrken finns det en relation mellan dagens könsfördelning och hur nettoinflödet av kvinnor och män ser ut. Några undantag finns. För de kvinnligt kodade yrkesgrupperna omsorgs- och städyrken finns tendenser till en jämnare könsfördelning. Men det är mera vanligt att utvecklingen befäster eller förstärker existerande obalanser mellan könen.

Invandring kan inte ensamt lösa kompetensbristen i Skåne

Invandringen underlättar för arbetsgivare att rekrytera och har rimligen mildrat bristsituationen i Skåne. Men kompetensbristerna i länet kan inte enbart hanteras genom invandring och förbättrad integration. Bakom bristerna finns faktorer som utbildningssystemets inriktning och dimensionering, lönenivåer och arbetsvillkor samt samhälleliga normer och preferenser. Integration ska ses som en av flera nycklar till en bättre kompetensförsörjning i Skåne.

Bristyrken med få utrikes födda

Rapporten identifierar bristyrken där få utrikes födda arbetar. Här kan invandring sägas vara en outnyttjad potential. Resultatet är en bred palett av yrken. Ingenjörer samsas med brandmän, sjuksköterskor, elektriker, anläggningsmaskinförare, forskollärare och företagssäljare. För att förstå varför utrikes födda arbetar i dessa yrken i en så liten utsträckning behövs emellertid mer djuplodande yrkesspecifika studier.

> Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	7
Om rapporten	7
Befolkning och arbetsmarknad	9
Befolkningsutveckling	9
Sysselsättning	10
Svårigheter med arbetsmarknadsintegration	12
Teoretisk grund	13
Yrken	15
1. Administrations- och kundtjänstyrken	23
2. Akademi- och utbildningsyrken	27
3. Bygg- och anläggningsyrken	31
4. Ekonomi- och förvaltningsyrken	35
5. Chefsyrken	39
6. Yrken med låga eller inga formella utbildningskrav	44
7. Försäljnings-, service- och bevakningsyrken	48
8. Hälso- och sjukvårdsyrken	52
9. Industrierken	57
10. IT-yrken	62
11. Teknik- och ingenjörstyrken	65
12. Transportyrken	69
Referenser	72
Bilaga 1	73

Inledning

Det råder kompetensbrist på arbetsmarknaden i Skåne. Fyra av tio privata och sex av tio offentliga arbetsgivare upplever svårigheter att rekrytera personal. Bristsituationen förklaras av en stark konjunktur, ett omfattande bostadsbyggande samt en demografisk utveckling som ökar behovet av välfärdstjänster.¹ Ytterligare faktorer är struktumvandring och ett utbildningssystem som till viss del är i otakt med vad arbetslivet efterfrågar.

utrikes födda utvecklats över tid. Rapporten tittar dels på hela arbetsmarknaden i Skåne, dels på tolv tematiska yrkesområden med underliggande yrkesgrupper och enskilda yrken. Rapporten fångar inte några kvalitativa aspekter av invandringens betydelse. Invandring bedöms ha en större betydelse för kompetensförsörjningen av ett yrke där det arbetar relativt fler utrikes födda än vad den har för ett yrke där det arbetar jämförelsevis färre.

» Fyra av tio privata och sex av tio offentliga arbetsgivare upplever svårigheter att rekrytera personal «

Parallellt pågår en diskussion om invandring och integration. Debatten har fått bränsle av ett under flera år stort inflöde av asylsökande. Denna rapport tar avstamp i dessa två diskussioner – den om arbetslivets bekymmer med kompetensförsörjningen och den om invandring och integration. Den beskriver invandringens betydelse för kompetensförsörjning i Skånes arbetsliv.

Om rapporten

Rapporten disponeras i tre kapitel. Det första kapitlet behandlar sambandet mellan befolknings- och sysselsättningsutveckling. Därefter följer en genomgång av de svårigheter som invandrare specifikt möter på arbetsmarknaden. I det tredje kapitlet beskrivs i vilken utsträckning utrikes födda arbetar i olika yrken. Genomgående strävar rapporten efter att synliggöra och diskutera skillnader mellan utrikes födda kvinnor och män, samt mellan två grupper av utrikes födda – de födda i EU och Norden respektive de födda i övriga världen.

Hur fångar rapporten invandringens betydelse?

För att beskriva invandringens betydelse för kompetensförsörjning används en enkel metod. Rapporten räknar antal förvärvsarbetare som är inrikes respektive utrikes födda, samt belyser hur antal och andel inrikes och

Statistiska kommentarer

Rapporten är intresserad av de personer som försörjer skånska arbetsgivare med kompetens. Det fångas genom den förvärvsarbetande dagbefolkningen 20-64 år i Skåne län.² Dagbefolkningen utgörs av de som förvärvsarbetar på ett arbetsställe i länet. Inpendlare inkluderas, utpendlare exkluderas.

Yrkeskapitlet baseras på yrkesstatistiken, vilket ger möjligheter till tidsserier från år 2014. Yrkesstatistiken består av 429 yrken. På grund av att rapportens tolv yrkesområden inte täcker riktigt hela arbetsmarknaden, samt att yrken med färre än 200 förvärvsarbetare i Skåne har exkluderats, redovisas statistik för 255 yrken i rapporten. I de tolv yrkesområden ingår inte yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske. Yrken inom juridik, kultur, friskvård och socialt arbete är också undantagna.

38 000 i Skånes dagbefolkning saknar yrkesuppgifter i yrkesstatistiken. Av dessa är 38 procent utrikes födda. När förvärvsarbetare saknar yrkesuppgifter beror det ofta på att de är i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, är arvodeanställda eller projektanställda.³ Utrikes födda som saknar yrkesuppgifter arbetar oftast inom handel, bygg samt hotell och restaurang.

1 Arbetsförmedlingen (2018).

2 Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS. Se SCB (2017b).

3 SCB (2011).

Två grupper utrikes födda

Rapporten använder två grupper av utrikes födda – de från ett land inom EU respektive Norden samt de födda utanför EU eller Norden. Här finns en migrationsrättslig logik. Personer från ett EU-land eller Norden har rätt att arbeta i Sverige via den fria rörligheten på EU:s inre marknad samt en överenskommelse mellan de nordiska länderna om gemensam arbetsmarknad. Invandrare från länder utanför EU eller Norden behöver gå via migrationsverket och ansöka om uppehållstillstånd.

Kategoriseringen tar begränsad hänsyn till mångfalden bland de utlandsfödda. De kommer från skilda delar av världen, har med sig högst varierande erfarenheter, möter olika grader av diskriminering samt har olika skäl till varför de migrerade till Sverige. Likväl finns det skäl till denna grova kategorisering. Först och främst är det motiverat utifrån rapportens syfte. Den handlar inte om enskilda invandrargruppers bidrag till att försörja arbetslivet med kompetens, eller om vilka specifika hinder olika grupper möter på arbetsmarknaden i form av exempelvis diskriminering. Penseldragen är bredare. Det är invandringens övergripande betydelse för kompetensförsörjningen i Skåne som är i centrum.

En ytterligare motivering är att enkelhet är en dygd. Det skapar kommunikerbarhet och bjuder in till att lyfta blicken bort från grupper som baserats på var personer är födda. För det är också problematiskt att motivera hur mer finfördelade grupper ska avgränsas. Andra studier har använt världsdelar.⁴ Men det löser egentligen inte problemet. Invandrare från exempelvis Asien har väldigt olika kulturer, jämför Thailand och Irak, och drivkrafterna bakom deras migrationsbeslut är olika. Att titta på delar inom en världsdel, exempelvis Mellanöstern, skulle delvis hantera det problemet. Men fortfarande dras en sådan indelning med att utrikes födda från Mellanöstern också har vitt skilda kulturer, religioner och socio-ekonomisk bakgrund.⁵

⁴ Se exempelvis Segendorf (2011) och SCB (2013).

⁵ För en diskussion om att kategorisera utifrån nationellt och etniskt ursprung, se Strömblad (2015).

Befolkning och arbetsmarknad

Arbetslivets kompetensförsörjning och befolkningens utveckling hänger ihop. Ju fler i arbetsför ålder, desto fler står till arbetsmarknadens förfogande. Det skapar förutsättningar för arbetsgivare att rekrytera och expandera sina verksamheter. Självfallet innebär inte fler människor per automatik en bättre kompetensförsörjning. Utfallet beror också på hur väl skola och utbildning kan leverera de kompetenser som arbetslivet efterfrågar. Däremot vore en situation med krympande befolkning i arbetsför ålder rimligen synonymt med betydande rekryteringsproblem och allvarliga kompetensbrister. Inte minst på grund av att en åldrande befolkning ökar efterfrågan på personal i välfärdssektorn.

Rapporten vilar på antagandet att det är positivt för kompetensförsörjningen om befolkningen i arbetsför ålder växer. Den hållningen har ett brett stöd. En studie från Delegationen för migrationsstudier drar slutsatsen att Sveriges omfattande invandring har gett oss en mer gynnsam demografisk struktur för ekonomisk utveckling.⁶ Även Arbetsförmedlingen betonar, i en rapport från 2015, betydelsen av att befolkningen i yrkesför ålder växer för att inte begränsa den ekonomiska tillväxten.⁷ Ett tredje exempel kan hämtas från Statistiska centralbyrån, vilken finner att antalet förvärvsarbetare i Sverige ökade med 124 000 personer mellan 2006 och 2011, samt att utrikes födda kan tillskrivas 90 procent av tillväxten.⁸

I detta kapitel beskrivs invandringens betydelse för befolknings- och sysselsättningsutvecklingen i Skåne mellan år 2000 och 2016. Resultatet visar att befolkningen 20-64 år har växt med 99 000 personer, och att invandring kan tillskrivas 96 procent av ökningen. Av de 99 000 är 77 000 födda utanför EU eller Norden, 19 000 är från ett nordiskt eller EU-land och 3 000 är inrikes födda. Givet att en befolkningstillväxt i arbetsför ålder förbättrar förutsättningarna för kompetensförsörjning är det i allt väsentligt invandring från länder utanför EU som skapar sådana förutsättningar.

Invandring har också förbättrat skånska arbetsgivares möjligheter att rekrytera. Sedan år 2000 har sysselsättningen ökat med 84 000 personer. Invandring svarar för 59 000, eller 70 procent, av ökningen. Av de 84 000

är 46 000 födda utanför EU/Norden, 25 000 är inrikes födda och resterande 13 000 är födda i ett annat nordiskt eller EU-land.

Var femte sysselsatt i Skånes arbetsliv är numera utlandsfödd. Det är tydligt att arbetslivets kompetensbehov är större än vad enbart den inrikes födda befolkningen kan försörja. På så sätt hänger invandring och nationell migrationspolitik samman med regional tillväxt och kompetensförsörjning.

Befolkningsutveckling

Sedan år 2000 har befolkningen 20-64 år i Skåne ökat från 660 000 till 760 000. Betydligt fler personer står alltså idag, åtminstone potentiellt, till arbetsmarknadens förfogande. Ökningen motsvarar 99 000 personer eller 15 procent. Det är en stark tillväxt. I jämförelse med andra län har endast Stockholm haft en snabbare utveckling i absoluta tal. Och i procentuella termer kan bara Stockholm och Uppsala län visa upp starkare siffror.

Bryts befolkningen ned i inrikes respektive utrikes födda framträder ett intressant resultat. De utrikes födda i Skåne ökade nämligen med 96 000 personer medan svenskfödda stod för återstående 3 000 personer. Att inrikes födda i yrkesverksam ålder har ökat något mellan 2000 och 2016 döljer att antalet har fallit tillbaka något sedan 2010.

Den utrikes födda befolkningen 20-64 år har närapå dubblats sedan år 2000, från 106 000 till 202 000 personer. Förändringen kan också beskrivas genom att titta på andel utrikes födda i befolkningen. De utlandsfödda svarar för 27 procent av befolkningen i arbetsför ålder i länet. År 2000 var motsvarande andel 16 procent. En ökning med elva procentenheter.

Rapporten delar in utrikes födda i två grupper – födda i respektive utanför EU/Norden. Företrädesvis är det invandrare födda i ett land utanför EU/Norden som ligger bakom befolkningstillväxten. Av ökningen på 96 000 personer står den gruppen för 77 000. Resterande 19 000 är från ett annat nordiskt eller EU-land. Givet att en tillväxt i befolkningen 20-64 år förbättrar

6 Malmgren m.fl. (2016) Delegationen för migrationsstudier är en oberoende kommitté som initierar studier och förmedlar forskningsresultat som underlag till framtida migrationspolitiska beslut. www.delmi.se.

7 Arbetsförmedlingen (2015).

8 SCB (2013).

förutsättningarna för kompetensförsörjning är det i allt väsentligt invandring, särskilt från länder utanför EU/Norden, som skapar sådana förutsättningar.

Utvecklingen för befolkning i arbetsför ålder visar på vissa skillnader mellan kvinnor och män. Antalet män ökar med 2 300 personer. Det beror företrädesvis på att invandrare från EU/Norden oftare är män. För utlandsfödda från ett land utanför EU/Norden är fördelningen jämnare. Bland inrikes födda har däremot kvinnor ökat mer än män.

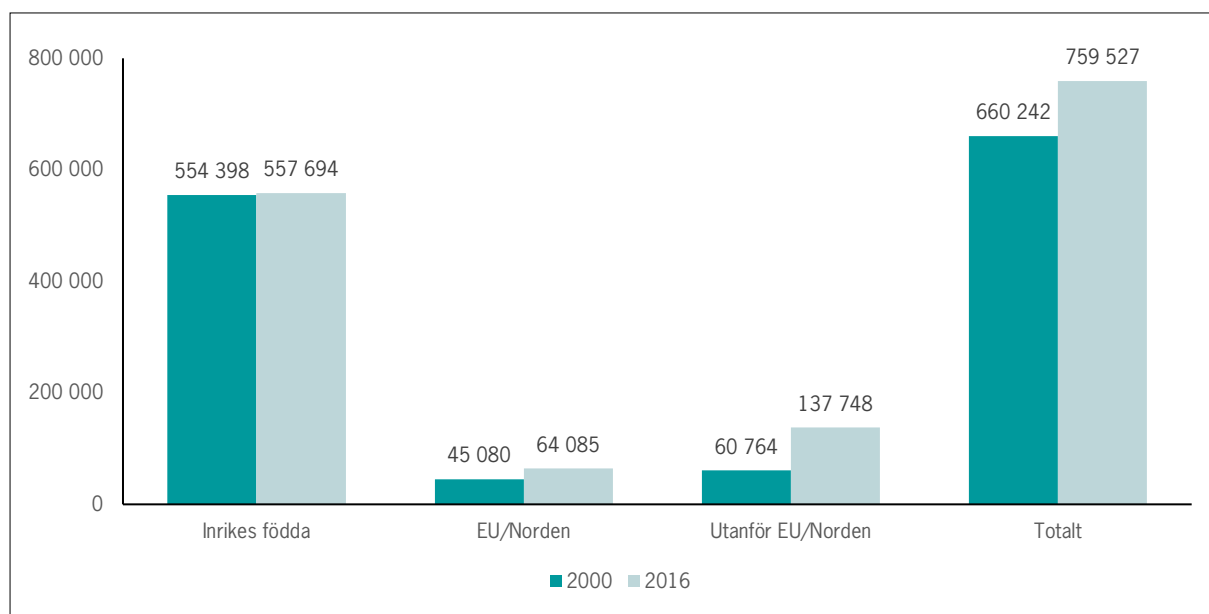
Sysselsättning

Invandring ligger bakom 96 procent av befolkningsökningen i arbetsför ålder (20-64 år) sedan år 2000. Med det som bakgrund är det förväntat att antal utrikes

födda som arbetar också har ökat. Det sambandet håller. Antalet förvärvsarbetare i Skåne har under samma tidsperiod ökat från 467 000 till 550 000 personer,⁹ en ökning med 84 000 eller 18 procent. Utrikes födda står för 70 procent av ökningen, motsvarande 59 000 jobb. Av dessa är 47 000 födda utanför EU eller Norden och 12 000 är från ett nordiskt eller annat EU-land. Invandring från länder utanför EU har alltså haft en större betydelse för jobbtillväxt än den fria rörligheten på den gemensamma arbetsmarknaden inom EU och Norden. Antalet inrikes födda i arbete har samtidigt ökat med 25 000. Inrikes föddas stora ökning i relation till dess mer blygsamma befolkningsutveckling kommenteras i nästa kapitel.

107 000 utrikes födda förvärvsarbetar i Skånes arbetsliv. Det motsvarar ungefär var femte jobb, vilket ger

Befolkning 20-64 år, Skåne län

Befolkningsförändring 2000-2016

	Befolkningsförändring 2000-2016	Förändring kvinnor	Förändring män
Inrikes födda	3 296	2 492	804
EU/Norden	19 005	7 986	11 019
Utanför EU/Norden	76 984	37 993	38 991
Totalt	99 285	48 471	50 814

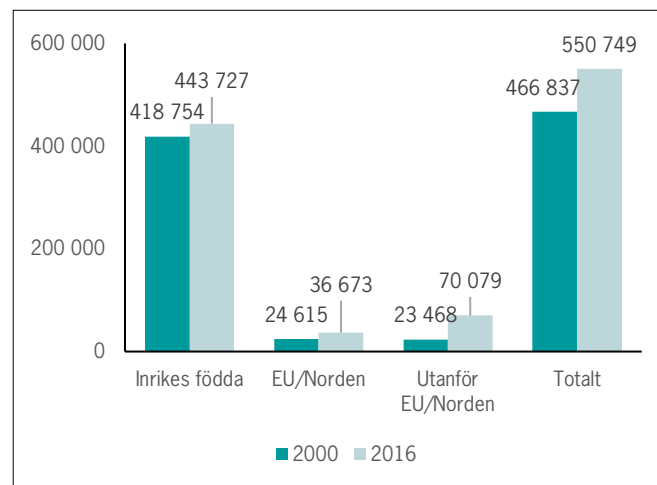
⁹ Avser sysselsatt dagbefolkning 20-64 år. Dagbefolkning i Skåne utgörs av de som arbetar på något arbetsställe i länet.

en indikation på invandringens betydelse för länets kompetensförsörjning. Rapporten gör antagandet att alla jobb tillgodoser ett behov hos en arbetsgivare och därmed bidrar positivt till länets kompetensförsörjning.

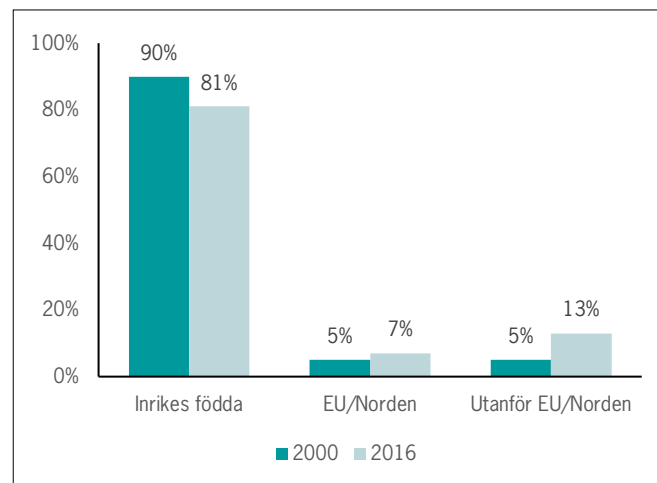
Betydelsen är växande. Sedan år 2000 har andelen utlandsfödda av de förvärvsarbetande ökat med nio procentenheter. Men det sagt finns det begränsningar i hur långtgående slutsatser det går att dra genom att räkna antalet förvärvsarbetare. Det säger exempelvis inget om vad de arbetar med. Längre fram i rapporten beskrivs och diskuteras därför i vilken utsträckning utrikes födda jobbar i olika yrken.

Bryts jobbtillväxten ned efter kön synliggörs att kvinnors sysselsättning ökat mer än mäns. 48 000 fler kvinnor arbetar i jämförelse med år 2000. Motsvarande antal för män är 36 000. Utvecklingen ser emellertid olika ut för inrikes och utrikes födda. För svenskfödda kvinnor har sysselsättningen ökat mer än för män. För utrikes födda är det en jämnare utveckling mellan kvinnor och män.

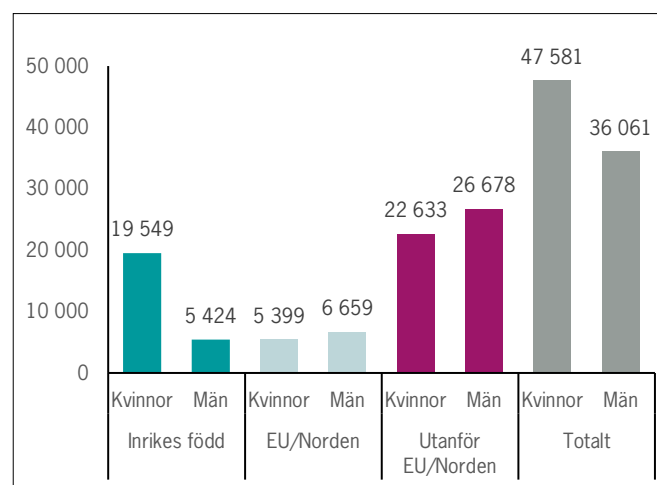
Antal förvärvsarbetare 20-64 år, Skånes län

Andel av totalt antal förvärvsarbetare 20-64 år, Skåne län

Förändring 2000-2016, antal förvärvsarbetare 20-64 år, Skåne län

Svårigheter med arbetsmarknadsintegration

I föregående kapitel tecknas en positiv bild av invandringens bidrag till Skånes kompetensförsörjning. Dess betydelse är svår att förbise eftersom den ligger bakom 59 000 nya jobb sedan år 2000, motsvarande 70 procent av jobbtillväxten.

I ljuset av utvecklingen för inrikes födda förstärks dessutom invandringens betydelse. Att den svenskfödda befolkningen växt med 3 000 personer samtidigt som sysselsättningen ökat med 25 000 innebär ett högre resursutnyttjande. Reserverna har krympt. Andelen förvärvsarbetare är numera över 80 procent för både kvinnor och män i Skåne. År 2000 var andelen för kvinnor 74 procent och för män 79 procent. Det låga arbetsmarknadsdeltagande för kvinnor förklarar delvis varför de svarat för merparten av sysselsättningssökningen. Det var där reserverna fanns. Att framöver luta sig mot inrikes födda för att fylla befintliga och nya kompetensgap är därför förknippat med svårigheter. En fortsatt stor invandring verkar vara avgörande för den framtida kompetensförsörjningen i Skåne.

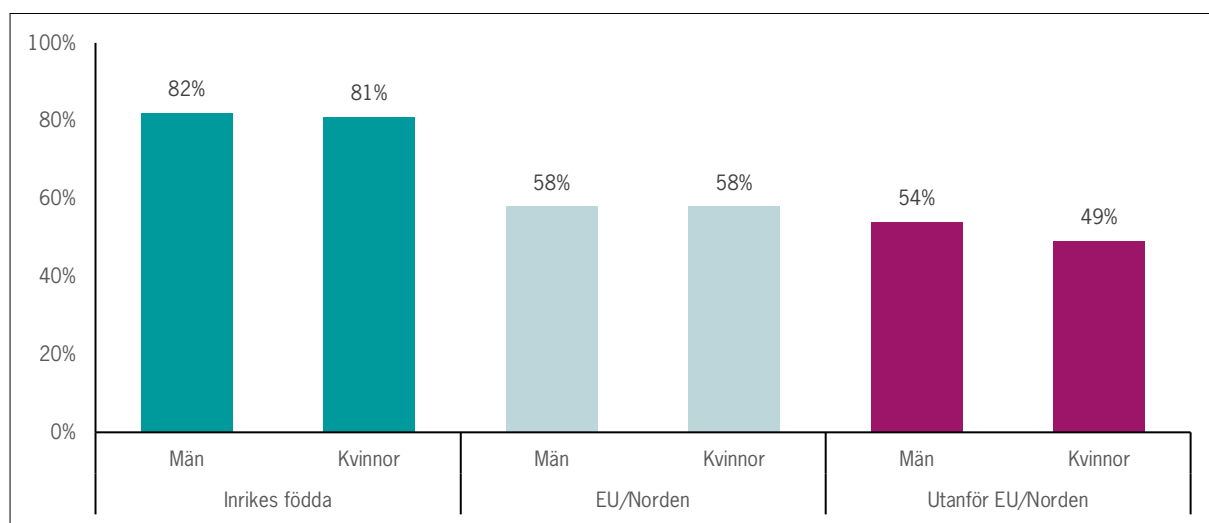
Men det finns skäl att också inkludera ett problematiserande perspektiv. För även om antalet utrikes födda

som arbetar har ökat, och även om var femte förvärvsarbetare i Skåne är född utomlands, står många utlandsfödda utanför arbetsmarknaden. Inte minst de som invandrat från ett land utanför EU.¹⁰ Det kan förklaras med att migranter möter betydande svårigheter på arbetsmarknaden. Inte minst gäller det flyktingar där många inte omedelbart står till arbetslivets förfogande.

Att många utrikes födda står utanför arbetsmarknaden är ett slöseri med resurser. Det innebär att samhället inte utnyttjar potentialen i invandring för kompetensförsörjning och tillväxt fullt ut. Eftersom det samtidigt råder kompetensbrist i Skåne är det uppenbart att problemet inte är för många utrikes födda. Bekymret är snarare en kompetensmissmatch mellan utbud och efterfrågan.¹¹

Problemet med arbetsmarknadsintegration är komplicerat. För att förstå varför utrikes födda har svårt att komma in på arbetsmarknaden behövs en teoretisk grund att föra resonemang utifrån. En grund som ger stöd i att förklara varför kvinnor från Mellanöstern arbetar i en mindre utsträckning än inrikes födda kvinnor.

Andel förvärvsarbetare i befolkningen 20-64 år, Skåne 2016

¹⁰ I figuren andel förvärvsarbetare i befolkningen 20-64 är Danmarkspendlare exkluderade. Det påverkar framförallt utfallet för gruppen EU/Norden eftersom många danskar som bor i Malmö arbetar i Danmark.

¹¹ Arbetsförmedlingen (2018).

Teoretisk grund

Det finns en omfattande litteratur om varför utrikes födda har en svagare position på arbetsmarknaden än inrikes födda. Både den enskilda individens resurser och strukturer i arbetslivet påverkar. Dessa sammanfattas här i tre faktorer - humankapital, diskriminering och sociala nätverk.¹² Avslutningsvis diskuteras också tid i Sverige som viktigt för att förstå utmaningarna med arbetsmarknadsintegration.

Humankapital

Humankapital är en persons utbildning, förmågor och erfarenheter med betydelse för ens produktivitet på arbetsmarknaden. Som regel nedvärderas ens humankapital vid migration. Anledningarna är flera. Kunskap om hur samhället och arbetsplatser fungerar behöver läras om för att framgångsrikt kunna navigera i det nya landet. Ett nytt språk reducerar förmågan att kommunicera och försvårar för utlandsfödda att använda sina kompetenser.

Vidare kan kunskapskraven skilja sig åt mellan länder och arbetsgivare kan ha svårt att värdera utbildning och erfarenheter förvärvade utomlands.¹³ Talande är att utrikes födda som genomfört minst någon del av sin utbildning i Sverige ofta klarar sig bättre i arbetslivet, och att validering av utländska kvalifikationer ökar utrikes föddas jobbchanser och löner.¹⁴

Diskriminering

Arbetsgivare diskriminerar utlandsfödda. Det är ett strukturellt problem på arbetsmarknaden som påverkar utrikes föddas möjligheter negativt. Att diskriminera innebär att i rekrytering ta hänsyn till, medvetet eller omedvetet, sådant som rent sakligt inte påverkar en persons produktivitet. Det kan exempelvis röra sig om etnicitet eller religion.

Diskriminering kan vara statistisk eller preferensbaserad. Med statistisk diskriminering menas att arbetsgivare utgår från stereotyper vid rekrytering för att minimera kostnaden i att ta reda på den sökandes reella kompetens. Preferensbaserad diskriminering innebär att arbetsgivare, exempelvis, helt enkelt föredrar inrikes födda framför utlandsfödda.

Att diskriminering förekommer har påvisats i flera studier. Bland annat genom fiktiva arbetsansökningar

där personer med arabisk klingande namn i en mindre utsträckning kallas till intervju än sökande med svensk klingande namn och likvärdiga kvalifikationer. Resultatet visar även att diskriminering förekommer i större utsträckning i lågkvalificerade yrken, samt att manliga sökande i mansdominerande yrken var mer fördelade än kvinnliga sökande i kvinnodominerande yrken. Även studier på adopterade har använts för att styrka förekomsten av diskriminering. Adopterade från Asien och Latinamerika har en lägre sysselsättning än infödda svenskar. Detta indikerar att personer med ett utom-europeiskt utseende har sämre jobbchanser.¹⁵

Diskriminering har långtgående effekter. Uppfattas den som stark kan incitamentet att investera i utbildning försvagas. En situation som är kostsam både för individ och samhälle. Resonemanget fördjupas i en svensk studie om nedslående exempel i närområdets betydelse. Studien argumenterar att ungas utbildningsval i socialt utsatta områden påverkas negativt av förekomsten av välutbildade vuxna som inte är självförsörjande, både i föräldrahemmet och i grannskapet.¹⁶

Sociala nätverk

Sociala nätverk är betydelsefulla vid rekrytering eftersom ens nätverk både förmedlar jobb och validerar kompetens för en presumtiv arbetsgivare. En anledning till utrikes föddas mindre gynnsamma position på arbetsmarknaden är just svagare sociala nätverk ur en arbetsmarknadssynpunkt. Bakom ligger att de personer som ingår i utrikes föddas nätverk i en högre utsträckning har mindre kvalificerade arbeten eller är utan arbete. Utlandsfödda har därför svårare att få arbete när jobb tillsätts informellt.¹⁷

En hypotes är att segregation spelar en roll. Givet att sociala kontakter knyts i bostadsområdet kan det vara begränsande att bo i socio-ekonomiskt svaga områden med hög arbetslöshet. Emellertid pekar forskning på så kallade grannskapseffekter i olika riktningar. Nyanlända kan exempelvis ha fördel av att arbetsgivare i området har en vana att anställa utrikes födda eller själva har en etnisk bakgrund som liknar de nyanländas.

Tid i Sverige

Att lära sig ett nytt språk, bygga upp effektiva sociala nätverk ur en arbetsmarknadssynpunkt samt förstå hur samhället och arbetsplatser fungerar tar tid.

¹² För en mer omfattande forskningsöversikt, se exempelvis Pettersson (2013) eller Segendorf m.fl. (2011).

¹³ Segendorf m.fl. (2011).

¹⁴ Nordin (2007).

¹⁵ Ahmed (2015).

¹⁶ Gustafsson (2017).

¹⁷ Tovatt (2017).

Därför är tid i Sverige en viktig variabel att ta hänsyn till när arbetsmarknadsintegration diskuteras.

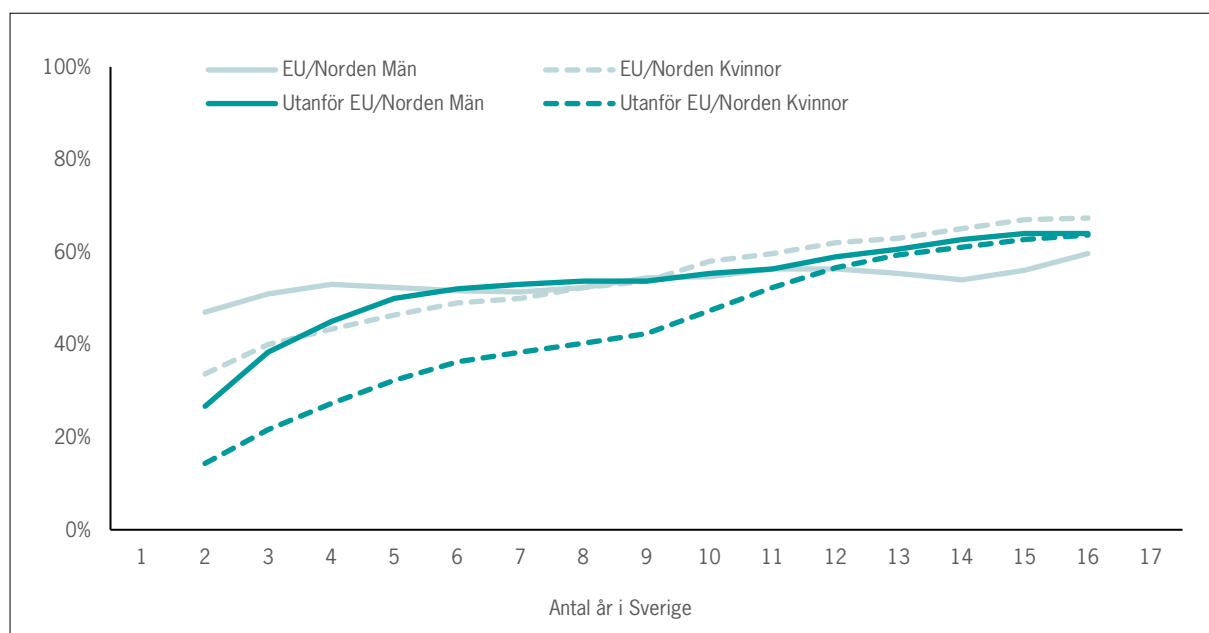
Utrikes föddas deltagande på arbetsmarknaden ökar med tid i Sverige. Men det finns stora skillnader mellan kvinnor och män, samt mellan de födda i ett annat EU-land och de från ett land utanför den gemensamma marknaden. Dessa skillnader är markanta de första

åren i landet. Däremot: ju längre tid utrikes födda har vistats i Sverige, desto mindre är skillnaderna.

Arbetsmarknadsetableringen går snabbare för män än för kvinnor. Särskilt kvinnor från länder utanför EU och Norden etablerar sig sent. Efter femton år har utrikes födda etablerat sig på en nivå runt 60 procent. Alltså cirka 20 procentenheter lägre förvärvsgrad än inrikes födda.

Andel förvärvsarbetare av befolkning 20-64 år, utrikes födda efter tid i Sverige, Skåne 2016

(Glidande medelvärde över treårsklasser)

Yrken

Invandring har förbättrat skånska arbetsgivares möjligheter att rekrytera. Sedan år 2000 har Skånes jobbtillväxt till 70 procent (vilket motsvarar 59 000 nya arbetstillfällen) försörjts av invandringen. Utvecklingen har lett till att var femte förvärvsarbetare i länet idag är född utomlands. I detta kapitel undersöks vad de utrikes födda arbetar med.

Yrkesstatistiken möjliggör tidsserier från 2014. Därför saknas det längre perspektivet från kapitlet om befolkning och sysselsättning. Sedan 2014 har antal förvärvsarbetande dagbefolkning 20-64 år ökat med 21 600 personer i Skåne. Utrikes födda står för 12 800 av dessa, motsvarande 62 procent.

Kapitlet disponeras i tolv avsnitt, vilka behandlar ett yrkesområde vardera. Respektive avsnitt är uppdelat i tre delar. Den första delen diskuterar utrikes föddas representation och utveckling. Därefter beskrivs könsfördelningen och i den avslutande delen synliggörs bristsituationen. Bristyrken där få utrikes födda arbetar identifieras. Kapitlet inleds med en sammanfattning av de tolv avsnitten.

Representation av utrikes födda

Denna sammanfattning visar hur utrikes födda är representerade i yrkesområden samt underliggande

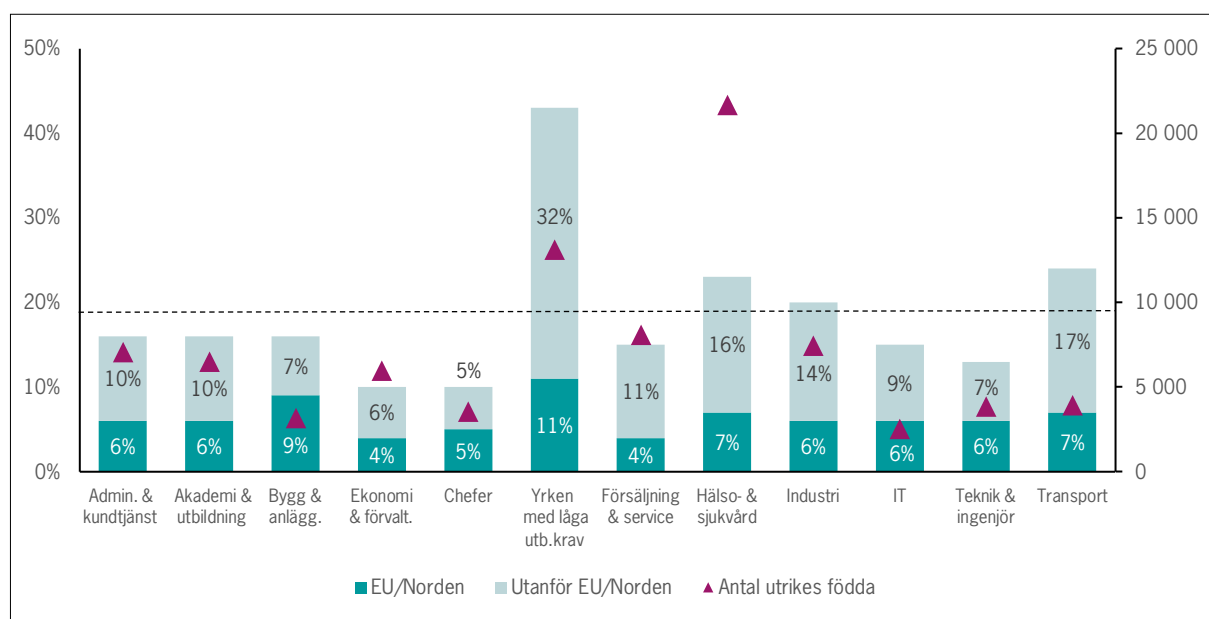
yrkesgrupper. Med representation avses hur stor andel av de förvärvsarbetande som är utrikes födda. Resultatet visar att invandring har lämnat positiva bidrag till kompetensförsörjningen i de flesta delar av Skånes arbetsliv. Däremot fördelas vinsterna ojämnt. Utrikes födda arbetar i olika yrken i varierande utsträckning.

Staplarna i figuren nedan visar andel utrikes födda i tolv yrkesområden. Trianglarna fångar hur många förvärvsarbetare det motsvarar. Den streckade horisontella linjen visar andelen utrikes födda som arbetar i Skåne totalt (19 procent).

Utrikes födda är överrepresenterade i yrken med låga eller inga utbildningskrav. Andra yrkesområden där invandrare arbetar i en hög utsträckning är transport samt hälso- och sjukvård. Tydligt underrepresenterade är de i chefsyrken, ekonomi och förvaltning samt bland tekniker och ingenjörer. En något svagare underrepresentation finns för akademi och utbildning, bygg och anläggning samt IT-yrken.

Humankapital, sociala nätverk samt förekomsten av diskriminering ger stöd i att tolka skillnader i representation. Överrepresentationen i yrken med låga utbildningskrav speglar att utrikes födda har en svag position på arbetsmarknaden. Positionen beror på att ens humankapital minskar i värde vid migration.

Andel (staplar) och antal (trianglar) utrikes födda 20-64 år efter yrkesområde, Skåne 2016

Kunskaper i språk och hur arbetsplatser fungerar behöver förnyas och tidigare erfarenheter och utbildningar valideras. Andra orsaker är svagare nätverk ur arbetsmarknadssynpunkt samt diskriminering. Dessa faktorer styr utlandsfödda till yrken där kraven på språk och utbildning är lägre. Omvänt innebär höga krav på utbildning, språk och kommunikationsförmåga svårigheter för många utrikes födda, särskilt om de varit i Sverige en kort tid. Därför är utlandsfödda underrepresenterade inom ekonomi och förvaltning, chefsyrken samt teknik- och ingenjörsyrken.

Med 45 yrkesgrupper framkommer ny information. Variationen i andel utrikes födda blir mer påtaglig. Det första att titta på är de yrkesgrupper som ingår i området yrken med låga krav på utbildning. Här ingår städyrken, bärplockare, snabbmatspersonal, återvinningsarbetare samt yrken inom bygg/gods. Bland städyrken är hela 60 procent utlandsfödda. Överrepresentationen är även stor även i övriga yrkesgrupper.

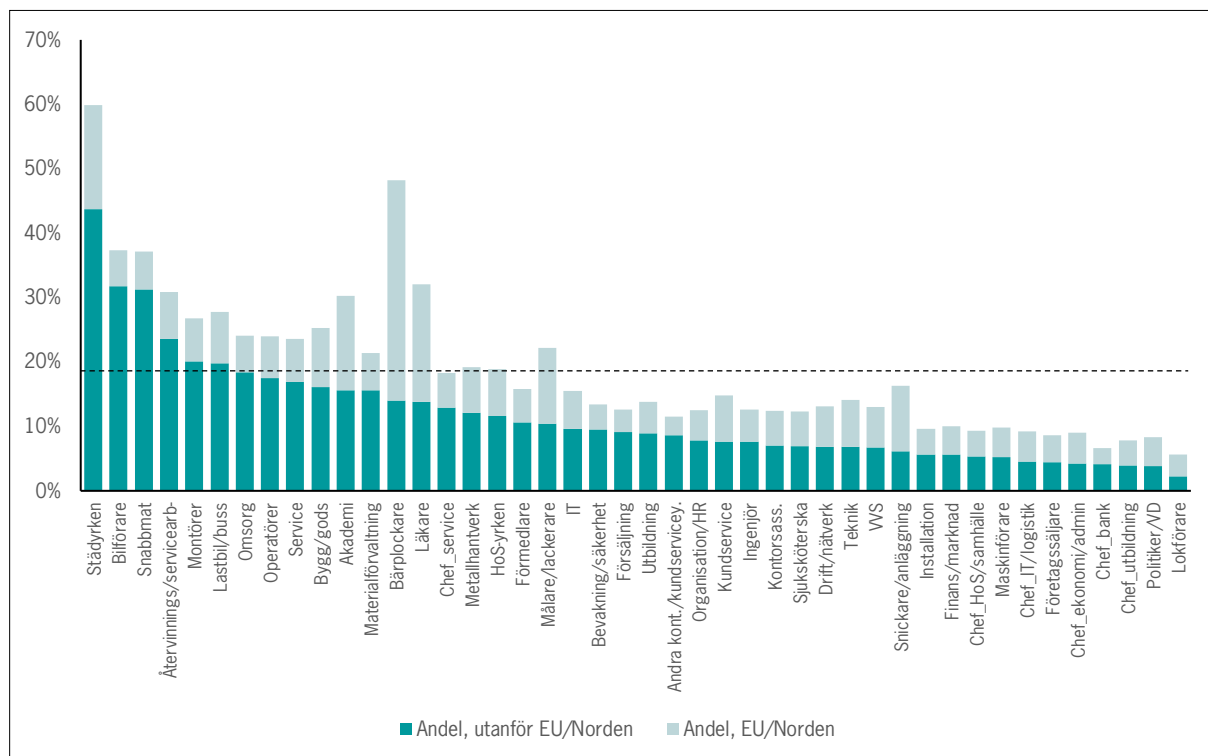
Att synliggöra yrkesgrupper avslöjar hur mångfacetterad invandringens bidrag till kompetensförsörjningen är. Utlandsfödda är underrepresenterade i skilda yrkesgrupper som maskinförare, företagssäljare och finans. Och de är inte endast överrepresenterade i yrken med låga utbildningskrav. Hälso- och sjukvårdsyrken illustrerar detta. Där är invandrare underrepresenterade

som sjuksköterskor och överrepresenterade som läkare och omsorgspersonal. En förklaring till skillnaden mellan läkare och sjuksköterskor är att sjuksköterskeutbildning är en akademisk utbildning i Sverige. Det är den inte i de flesta andra länder. Läkarutbildningen är däremot i en högre grad jämförbar mellan länder.

Ett ytterligare exempel är att utrikes födda svarar för 31 procent av de anställda inom akademien. Samtidigt är de underrepresenterade i andra yrkesgrupper som kräver en fördjupad högskoleexamen, exempelvis ingenjörsyrken eller ekonomi- och förvaltningsjobb. Här finns kontextuella skillnader. Universitets- och högskolevärlden är en internationell miljö med en omfattande arbetsmarknadsmigration. Därför har många utlandsfödda i akademien varit i Sverige en kort tid. För de flesta andra yrken med höga utbildningskrav, som inte har samma förutsättningar för arbetskraftsmigration, är etableringstiden för utrikes födda betydligt längre.

Exemplen ovan visar att allmänt hållna resonemang utifrån betydelsen av humankapital, sociala nätverk samt diskriminering riskerar att bli spekulativa när detaljeringsgraden ökar. I vissa fall behövs kompletterande kunskap om den yrkesspecifika kontexten för att förklara utfallet. Med det sagt ändras inte den allmänna bilden. Utrikes födda tenderar att vara överrepresenterade i yrken med

Andel utrikes födda efter yrkesgrupper, Skåne 2016

låga krav på språk och utbildning, och underrepresenterade i jobb med höga krav på formell utbildning och goda kommunikationsfärdigheter.

En ytterligare kommentar är skillnader i representation mellan utrikes födda från EU och Norden och invandrare från övriga världen. Utlandsfödda från den senare gruppen svarar för 44 procent av de som arbetar i städyrken, 32 procent av bilförarna och 31 procent av snabbmatpersonalen. Det kan sättas i kontrast till fem procent av maskinförarna och fyra procent av företags säljarna. I många yrkesgrupper varierar andelen mellan fem och 20 procent. För utrikes födda från EU pendlar andelen mellan fyra och åtta procent. Att andelarna är mer skiftande för de från länder utanför EU speglar att många, men långt ifrån alla, har en svag position på arbetsmarknaden. Många har kommit till Sverige som flyktingar. Det är en grupp som ofta har en längre väg till arbetsmarknaden.¹⁸

Utveckling av antal förvärvsarbetare

Analysen breddas genom att jobbtillväxt inkluderas. Utrikes föddas andel av jobbtillväxten de senaste åren ger en bild av invandringens betydelse för arbetsgivare att rekrytera. Figuren nedan visar hur antalet förvärvsarbetare har utvecklats sedan 2014. Triangelarna fångar hur stor andel av jobbtillväxten som utrikes födda svarar

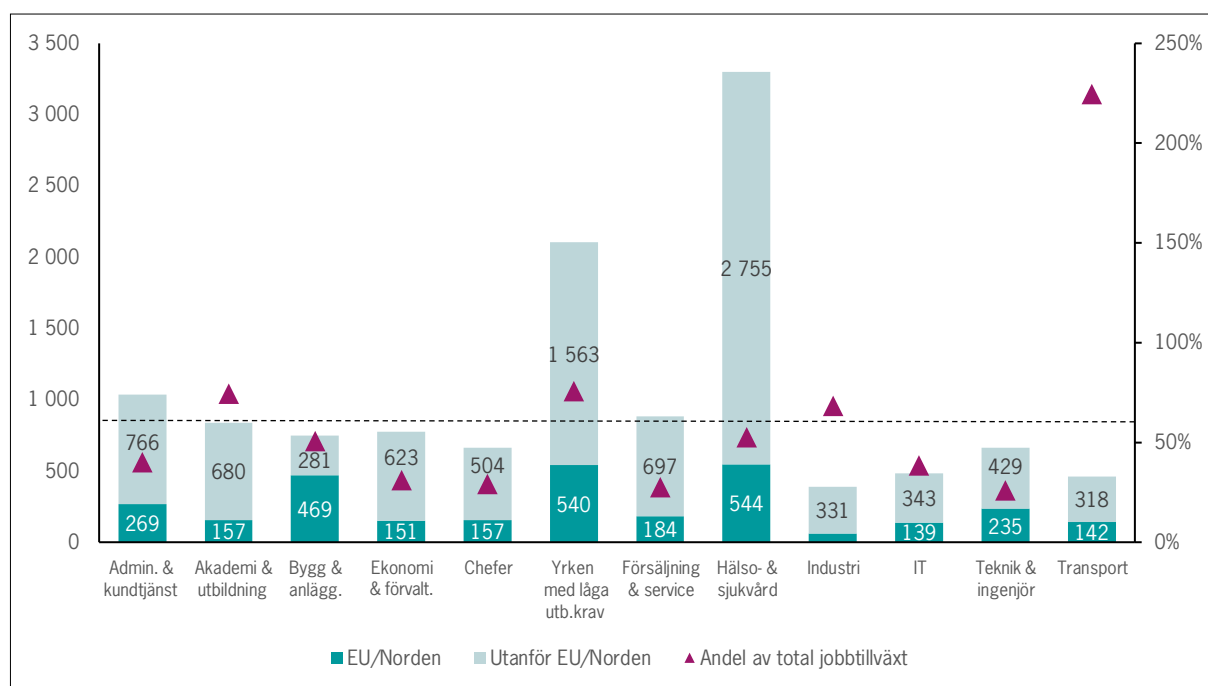
för, medan den streckade linjen visar utlandsföddas andel av jobbtillväxten i Skåne sedan 2014 (62 procent).

Sysselsättningsökningen kan företrädesvis tillskrivas invandring från länder utanför EU. De är i majoritet i elva av tolv yrkesområden. Undantaget är bygg- och anläggningsyrken, där EU:s inre marknad ger ett större bidrag till kompetensförsörjningen än övrig invandring.

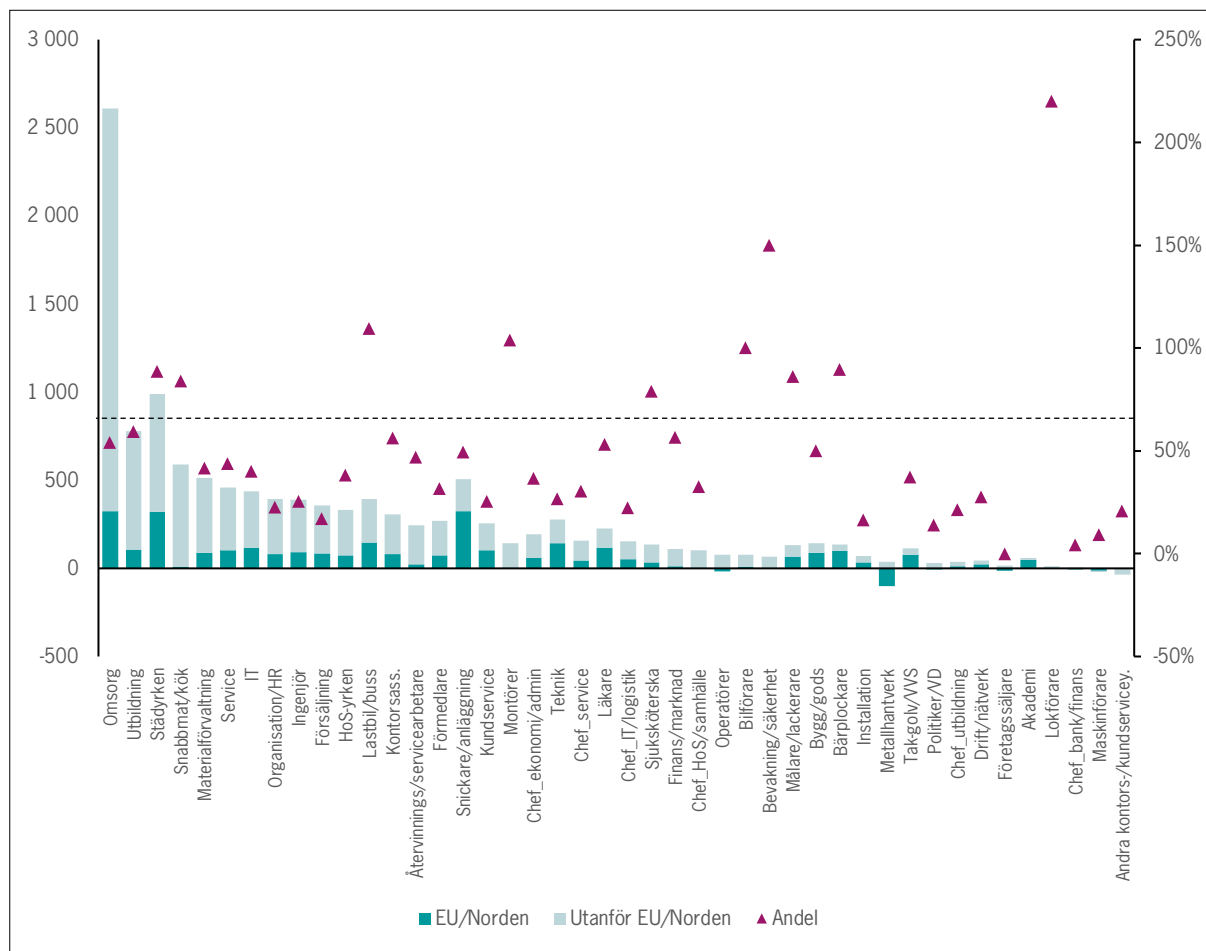
Yrkesområden där utrikes födda står för hälften eller mer av sysselsättningsökningen är transport, akademi och utbildning, bygg och anläggning, yrken med låga eller inga formella utbildningskrav, hälso- och sjukvård samt industrin. I dessa yrkesområden spelar invandring en särskilt betydande roll för arbetsgivares möjligheter att rekrytera.

Invandringens effekter på kompetensförsörjningen når även till yrkesområden där utrikes födda är svagt representerade. Inom ekonomi- och förvaltningsyrken, där utrikes födda svarar för tio procent av antalet förvärvsarbetare, är deras andel av jobbtillväxten 31 procent. Visserligen är det en bit under genomsnittet för Skåne på 62 procent, något som visar att för utlandsfödda är trösklarna höga till dessa yrken. Men att det arbetar relativt få utlandsfödda i dessa yrken håller långsamt på att förändras. Samma mönster finns för chefsyrken, IT-yrken, försäljning och service samt teknik- och ingenjörjobb.

Jobbtillväxt mellan 2014-2016, antal (staplar) utrikes födda och dess andel av tillväxten (trianglar) per yrkesområde, Skåne län

18 Petterson (2011).

Jobbtillväxt mellan 2014-2016, antal (staplar) utrikes födda och dess andel (trianglar) av tillväxten per yrkesgrupp, Skåne län

Beskrivningen fördjupas när tolv yrkesområden bryts ned i 45 yrkesgrupper. Starkast utveckling har omsorgsyrken, där invandring har försörjt 2 600 jobb de senaste åren. Men intressant är också den mix av yrkesgrupper som växer starkast. Förutom omsorgsyrken ökar städyrken, utbildning, snabbmat, materialförvaltning, service, IT, organisation/HR och ingenjörer. Detta speglar dels att invandrare i en hög utsträckning hamnar i jobb med låga krav på utbildning, och dels att invandring mildrar kompetensförsörjningsbekymmer för bristyrken i utbildningssektorn, IT-sektorn och omsorgen. Invandringens bidrag är mångfacetterat.

I flera växande yrkesgrupper står utlandsfödda för hälften eller mer av ökningen av antal förvärvsarbetare. Dessa är utbildningsyrken, städyrken, snickare och anläggningsyrken, snabbmatpersonal, omsorgsyrken, läkare, lastbils- och bussförare och kontorsassistenter. Tillskottet är störst från invandrare från länder utanför

EU, undantaget snickare och anläggningsyrken, läkare, yrken inom bygg/gods samt bärplockare. Invandring underlättar rekrytering i de flesta yrken. Det är få växande yrkesgrupper där utrikes föddas andel av jobbtillväxten är under 25 procent.

Könsfördelning för utrikes födda

Arbetsmarknaden i Skåne är könssegregerad. Det har betydelse för kompetensförsörjningen eftersom en snedfördelad könsbalans innebär en skev rekryteringsbas. Könsstyrda yrkesval är också ett hinder för kvinnor och män att röra sig fritt på hela arbetsmarknaden.¹⁹

Yrken inom bygg och anläggning samt transport är tydligt manligt kodade. 99 respektive 95 procent är män. Även inom industrin, IT samt teknik- och ingenjörsvyrken jobbar övervägande män. I andra änden av spektrumet finns hälso- och sjukvård samt akademi och utbildning. Där svarar kvinnor för 78 respektive

19 Löfström (2005).

68 procent. Fler kvinnor än män arbetar också inom ekonomi och förvaltning.

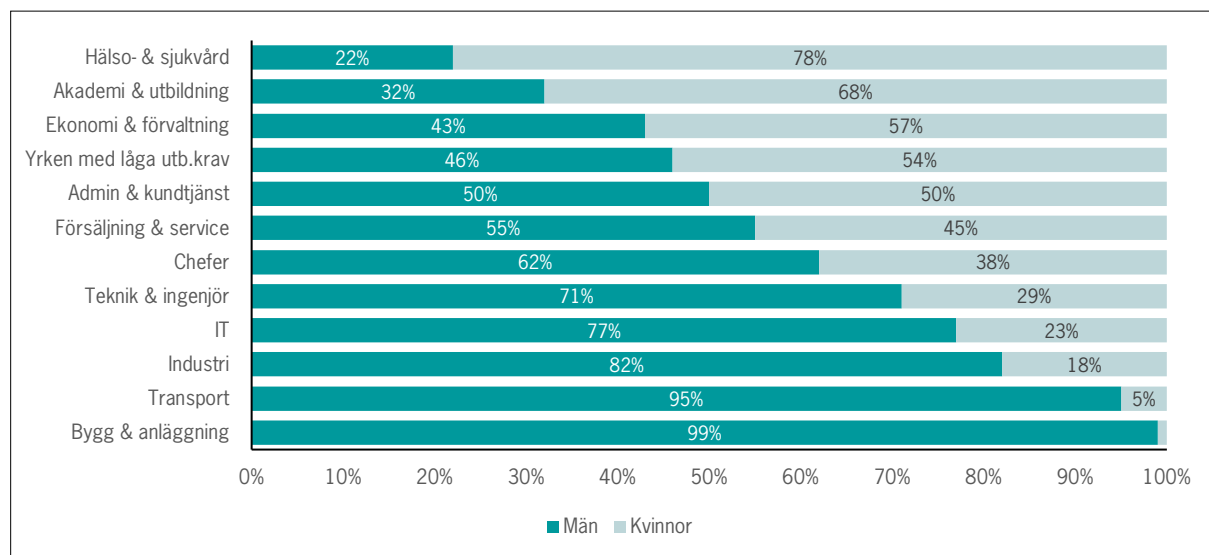
Fördelningen mellan utrikes födda kvinnor och män i yrkesområden visar överlag små eller inga tecken på att förändras. Snarare verkar det finnas en relation mellan rådande könsfördelning och hur inflödet av kvinnor och män ser ut. Figuren längst ner visar hur antalet förvärvsarbetare utvecklats sedan 2014 för utrikes födda uppdelat efter kön.

Ett yrkesområde där befintlig könsfördelning återspeglas i sysselsättningsutvecklingen är exempelvis administration och kundtjänst. Där svarar kvinnor för 50 procent av andelen förvärvsarbetare och en lika stor andel av jobbtillväxten för utrikes födda. Andra yrkes-

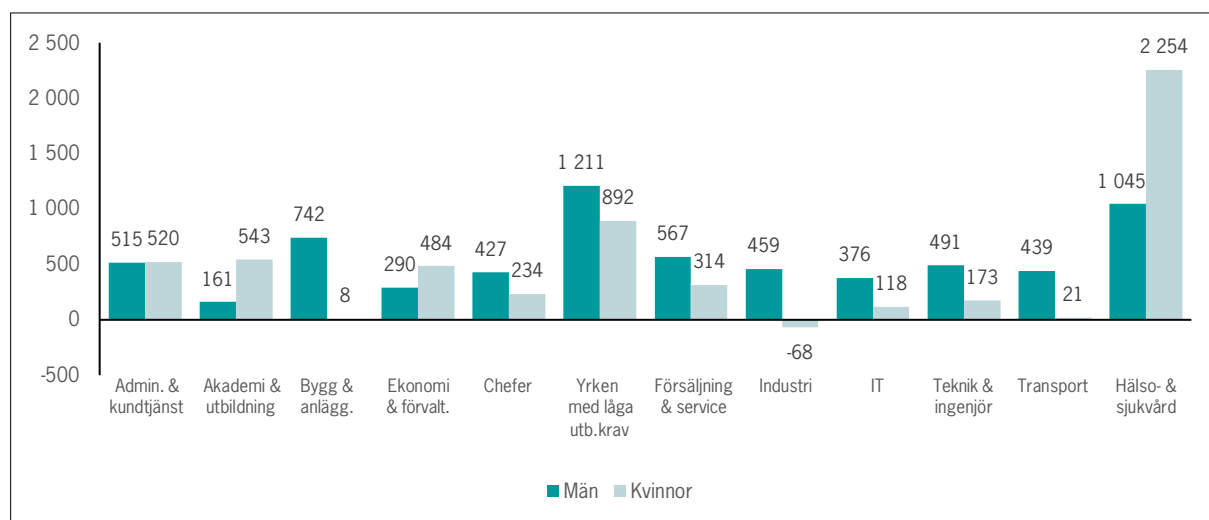
områden där sysselsättningsökningen ungefär speglar rådande könsfördelning är chefsyrken, teknik- och ingenjörsyrken, IT, transport samt bygg och anläggning.

Yrkesområden där utvecklingen visar tendenser till fler kvinnor är redan kvinnodominerade, exempelvis akademi och utbildning samt ekonomi och förvaltning. Kvinnors andel av jobbtillväxten där är 77 respektive 62 procent. Män ökar inom hälso- och sjukvård samt i yrken med låga eller inga formella krav på utbildning, försäljning och service samt industri. Hälso- och sjukvårdsyrken är det enda tydligt könskodade yrkesområdet där det motsatta könets sysselsättning ökar i större utsträckning än vad som kan förväntas utifrån rådande könsfördelning.

Könsfördelning utrikes födda efter yrkesområden, Skåne 2016

Jobbtillväxt 2014-2016 för utrikes födda, Skåne

När tolv yrkesområden omvandlas till 45 yrkesgrupper fördjupas beskrivningen. Staplarna i figuren nedan visar andelen utrikes födda kvinnor i respektive yrkesgrupp. Andelen kvinnor är försvinnande liten i yrkesgrupper som bilförare, installation samt snickare och anläggning. Män är särskilt underrepresenterade som sjuksköterskor och kontorsassistenter, samt i omsorgs- och utbildningsyrken. Yrkesgrupper där könsfördelningen är relativt jämn är försäljning, akademi och läkare.

Punkterna i figuren visar kvinnors andel av jobbtillväxten för utrikes födda per yrkesgrupp. Sambandet är tydligt. I de flesta yrkesgrupper speglar andelen utrikes födda kvinnor samma grupps andel av jobbtillväxten. Men för vissa yrkesgrupper går det att skönja tendenser till en jämnare könsfördelning. Det gäller bland annat kvinnligt kodade yrken inom omsorg och städ. För att återknyta till resonemanget ovan om hälso- och sjukvårdsyrken och tendenser till en mer jämn könsfördelning är det alltså omsorgsyrken som driver utvecklingen. Yrkesgrupper där utvecklingen förstärker existerande obalanser är bland annat kontorsassistenter, kundserviceyrken, chefer inom utbildning, process- och maskinoperatörer, metallhantverk och installation.

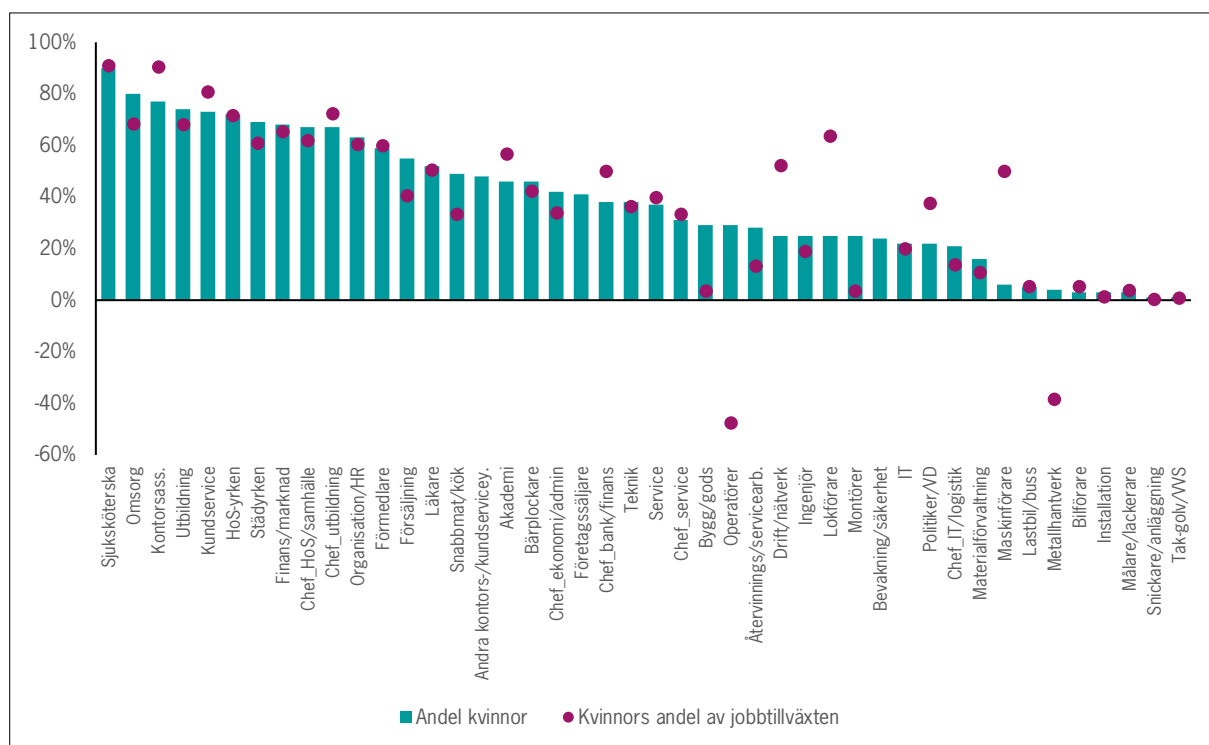
En ytterligare kommentar till figuren är att andelarna kan vara missvisande. Kvinnors stora andel av jobbtillväxten för drift- och nätverkstekniker, lokförare, chefer inom bank och finans och maskinförare betyder inget eftersom ökningen antalsmässigt nästan är obefintlig. Kvinnors sysselsättning backar för operatörer och metallhantverk, därav de negativa utfallen.

Bristsituation

En diskussion om invandringens betydelse för kompetensförsörjning behöver förhålla sig till bristsituationen för olika yrken. Denna rapport visar att invandring underlättar för arbetsgivare att rekrytera. Men det går däremot inte att se några samband mellan andel utrikes födda och könsfördelning och om det råder brist på kompetens eller inte.²⁰

Skånes kompetensbrister kan inte enbart hanteras genom invandring och befolkningstillväxt i arbetsför ålder. Bakom bristsituationer ligger institutionella faktorer som utbildningssystemets inriktning och dimensionering, yrkens lönenivåer och arbetsvillkor, samhälleliga normer samt de preferenser hos befolkningen som påverkar utbildnings- och yrkesval. Vad denna rapport gör är att belysa i vilken mån invandring har bidragit till kompetensförsörjningen av bristyrken.

Andel utrikes födda kvinnor och kvinnors andel av jobbtillväxten bland utrikes födda, per yrkesgrupp, Skåne

20 En logistisk regressionsanalys med beroende variabel brist eller inte brist, och två oberoende variabler, andel utrikes födda och andel kvinnor, visar inte på några signifikanta samband.

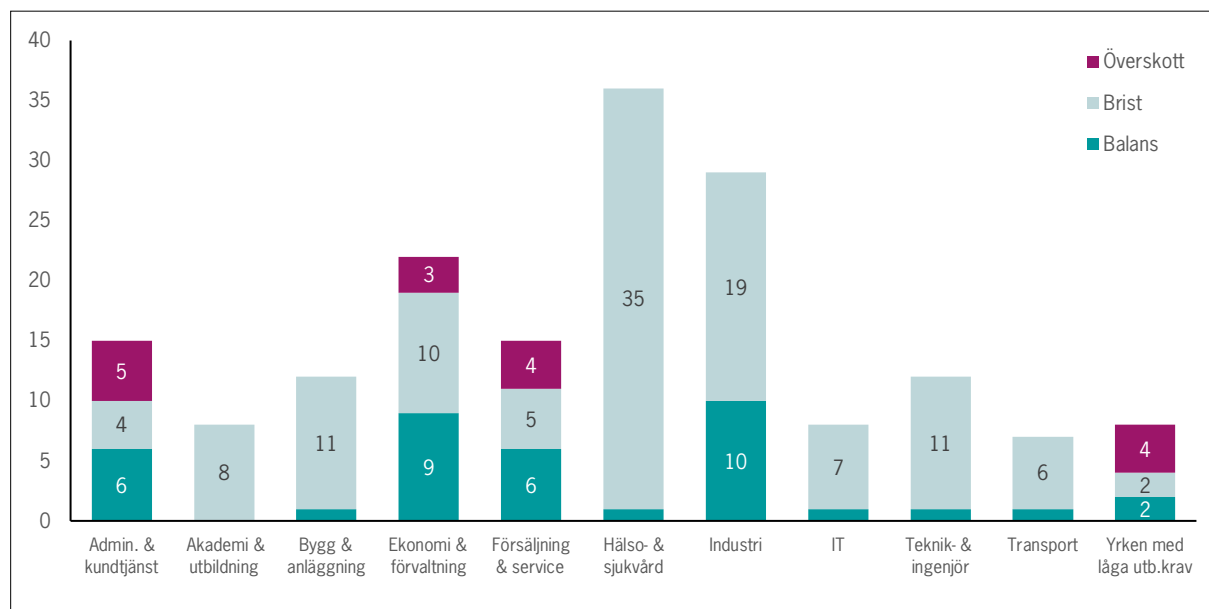
Figuren nedan ger en översikt av bristsituationen i rapportens tolv yrkesområden.²¹ Yrkesområden med flest bristryrken är hälso- och sjukvård och industri. Även akademi och utbildning, bygg och anläggning, IT, teknik- och ingenjörer samt transport möter betydande problem. Rekryteringsproblemen är överlag mindre för yrken med låga eller inga formella utbildningskrav, administration och kundtjänst samt försäljning och service.

Bristsituationen är allvarlig för nästan samtliga hälso- och sjukvårdsyrken. Detta trots ett omfattande kompetenstillskott från invandring som rimligen mildrat arbetsgivares rekryteringsproblem. Utrikes födda står för 23 procent av de förvärvsarbetande och 51 procent av jobbtillväxten de senaste åren. Detta har uppenbarligen inte räckt för att nå balans mellan tillgång och efterfrågan. Samtidigt, utan invandring skulle bristsituationen vara än mer bekymmersam. Potentialen med invandring är emellertid större. För även om antalet utrikes födda i arbete ökat kraftigt de senaste åren står många invandrare utanför arbetsmarknaden. Givet en bättre integration skulle invandringens tillskott till bristryrken varit större. Liknande resonemang går att föra kring andra yrkesområden med många bristryrken.

Rapporten identifierar bristryrken där utrikes födda arbetar i en liten utsträckning. Detta kan fungera som stöd i att prioritera insatser för att öka invandringens betydelse för kompetensförsörjningen. Figuren på nästa sida visar de bristryrken i Skåne där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. X-axeln visar andelen utrikes födda och på y-axeln fångas könsfördelningen i respektive yrke. Bollarnas storlek är proportionerlig mot antalet förvärvsarbetare totalt.

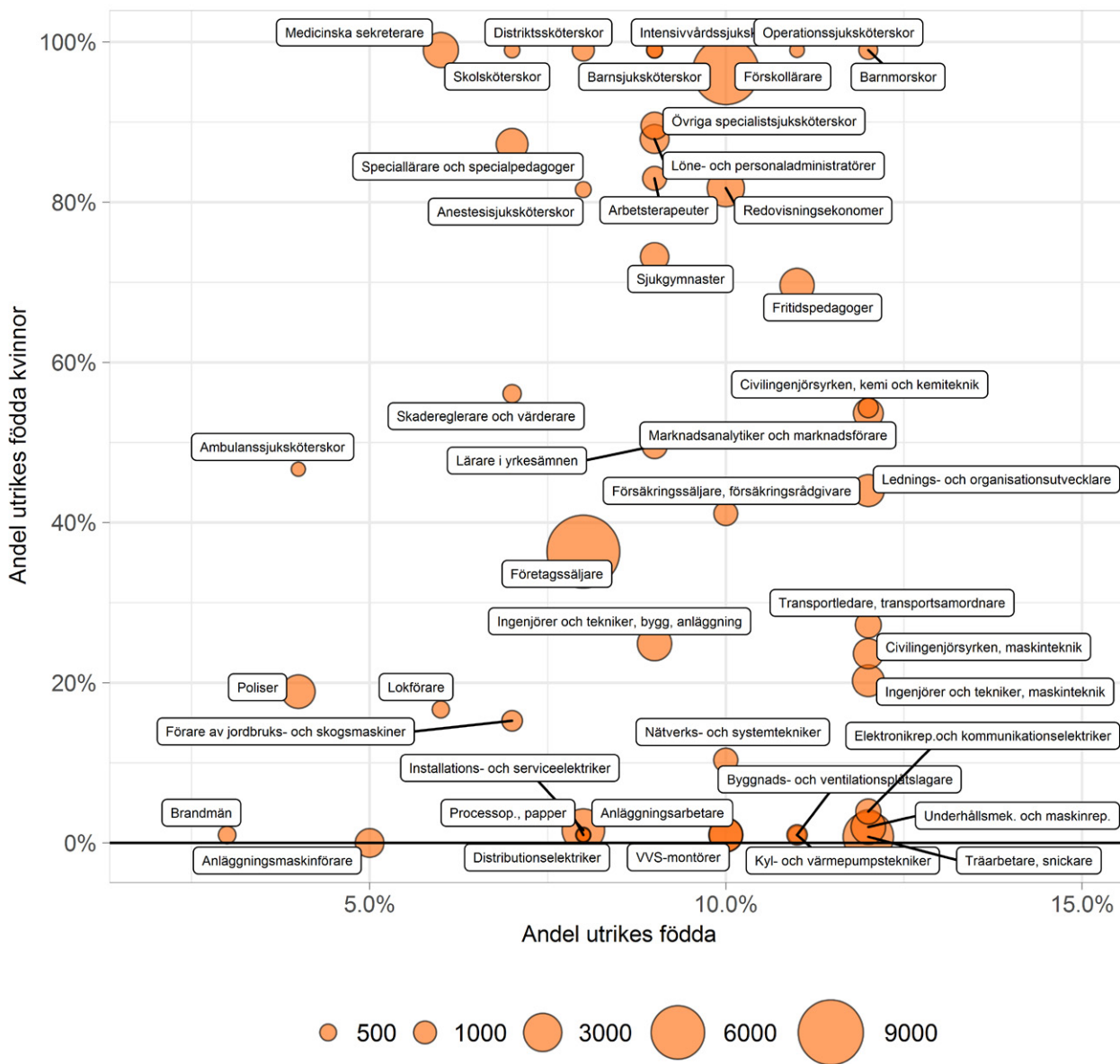
Längst upp i figuren finns kvinnligt kodade bristryrken med få utrikes födda, företrädesvis jobb inom hälso- och sjukvård och utbildning. Detta ger ett utrymme att arbeta med breddad rekrytering av både utlandsfödda och män. Längst ned i figuren finns manligt kodade yrken inom industri, bygg och anläggning, teknik- och ingenjörsvrken samt IT. Det är en bred palett av yrken som uppfyller de två kriterierna – att vara ett bristryrke samt relativt få utrikes födda. Ingenjörer samsas med brandmän, specialistsjuksköterskor, anläggningsmaskinförare, företagssäljare, VVS-montörer och elektriker.

Antal yrken efter bristsituation per yrkesområde

21 Arbetsförmedlingen har bedömt bristsituationen på ett års sikt för 172 av de 255 yrken som lyfts i rapporten.

Bristyrken med relativt få utrikes födda, Skåne län 2016

1 Administrations- och kundtjänstyrken

I Skåne arbetar 46 000 inom administration och kundtjänst.²² Här ingår bland annat lager- och terminalpersonal, löneadministratörer och kundtjänstpersonal. Av dessa är 7 000, eller 15 procent, utrikes födda. Det är relativt få med hänsyn till att var femte förvärvsarbetare i länet är utlandsfödd. Uppdelat på födda i och utanför EU och Norden är andelarna knappt sex respektive tio procent av totalt antal förvärvsarbetare.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för administrations- och kundtjänstyrken. Därefter diskuteras könsegregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för dessa yrken.

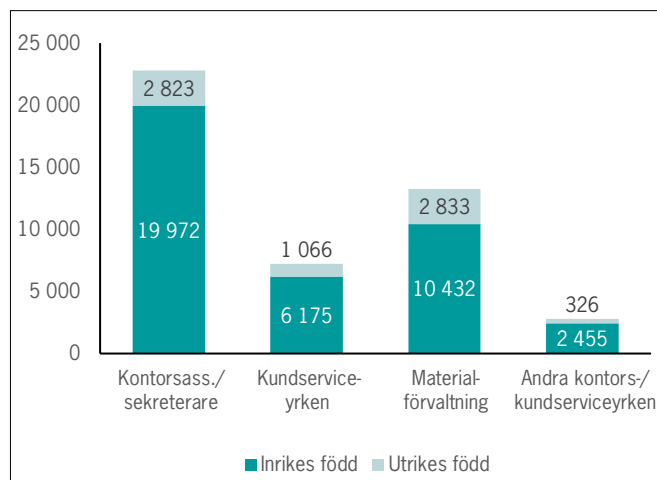
Representation och utveckling

Administrations- och kundtjänstyrken sorteras in i fyra yrkesgrupper – kundservice, kontorsassistenter och sekreterare, materialförvaltning (lager) samt andra kontors- och kundserviceyrken. Den största gruppen är kontorsassistenter med 23 000 förvärvsarbetare. Därefter följer materialförvaltning och kundservice med 13 000 respektive 7 000 förvärvsarbetare. Inom andra kontors- och kundserviceyrken finns 3 000 arbetstillfällen.

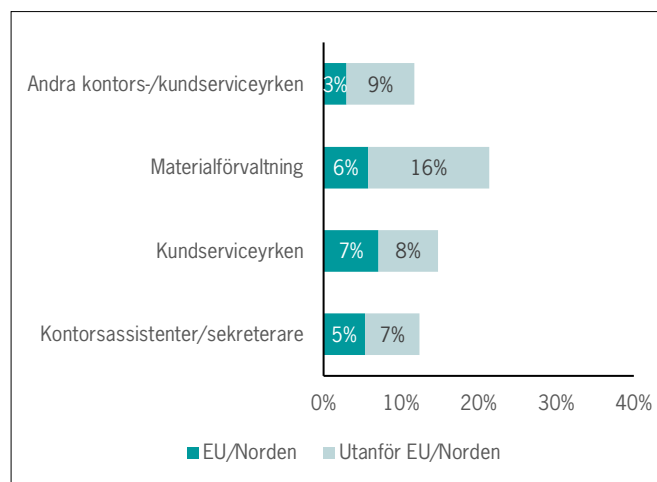
Mellan yrkesgrupper finns det betydande skillnader i hur stort bidrag invandringen ger till kompetensförsörjningen. Störst andel utrikes födda finns inom materialförvaltning med 22 procent, motsvarande 2 800 personer. Där är lager- och terminalarbetare det dominerande yrket och personer från länder utanför EU är överrepresenterade. En mindre andel utrikes födda, tolv procent, arbetar som kontorsassistenter och sekreterare, en klar underrepresentation.

Andelen utrikes födda från länder inom EU varierar relativt lite mellan yrkesgrupper. För invandrare från övriga världen är spridningen desto större. Skillnaden i representation mellan olika yrkesgrupper beror rimligen på skilda krav avseende språk, kommunikation och utbildning. Yrken som kundtjänstpersonal eller ekonomiassistent kräver goda språk- och kommunikationsfärdigheter, något som tar tid att bygga upp. Det återspeglas i att över 70 procent av de utrikes födda i yrkesgruppen kontorsassistenter och 65 procent inom kundserviceyrken har varit i Sverige längre än tolv år.

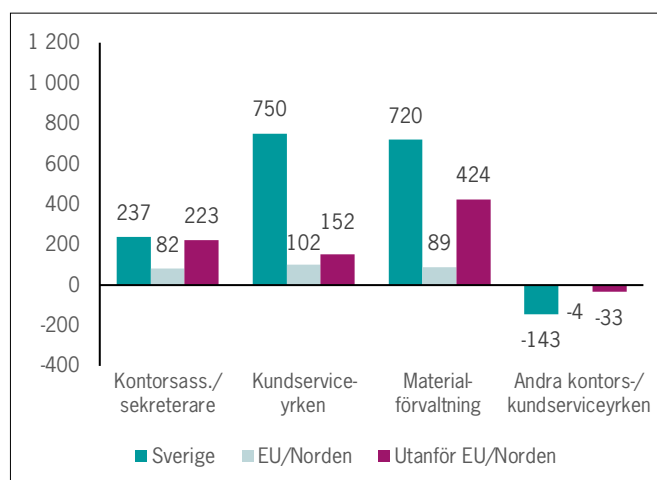
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

22 Administrations- och kundtjänstyrken avser hela yrkesområdet Yrken inom administration och kundtjänst i SCB:s yrkesstatistik.

Inom materialförvaltning har relativt fler utrikes födda varit i Sverige en kortare tid. Inkluderas jobbtillväxt i analysen fördjupas beskrivningen. Sedan 2014 har 2 600 administrations- och kundtjänstjobb skapats i Skåne. Utlandsfödda står för 1 000, eller 40 procent, av dessa. Framförallt har dessa rekryterats till arbeten inom materialförvaltning.

Jobbtillväxten visar att även yrkesgrupper med en liten andel utrikes födda, som kontorsassistenter, hämtar hem vinster från invandring. 56 procent av ökningen de senaste åren för kontorsassistenter kan tillskrivas invandring. Företrädesvis består inflödet av personer från länder utanför EU. För materialförvaltning och kundservice, där andel utrikes födda totalt är större, svarar invandring för 42 respektive 25 procent av antalet nya arbetstillfällen.

Könsfördelning för utrikes födda

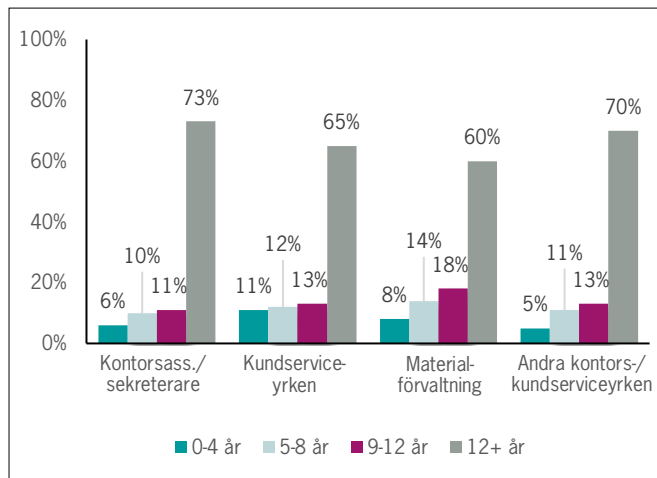
I vilken utsträckning utlandsfödda kvinnor och män arbetar i administrations- och kundtjänstyrken har betydelse för kompetensförsörjningen av dessa. En snedfördelad könsbalans gör rekryteringsbasen skev, något som kan försvåra rekrytering.

Könsegregationen är tydlig i yrkesområdet. Inom materialförvaltning arbetar företrädesvis män som lager- och terminalpersonal eller transportledare, medan övervägande kvinnor jobbar inom kundserviceyrken eller som kontorsassistenter. I den mindre yrkesgruppen andra kontors- och kundserviceyrken ser det tillsynes balanserat ut mellan kvinnor och män. Men gruppen består av två yrken som spelar ut varandra och därmed döljer könsskillnader. Brevbärare är ett mansdominerat yrke medan bibliotek- och arkivassistent i huvudsak kompetensförsörjs av kvinnor.

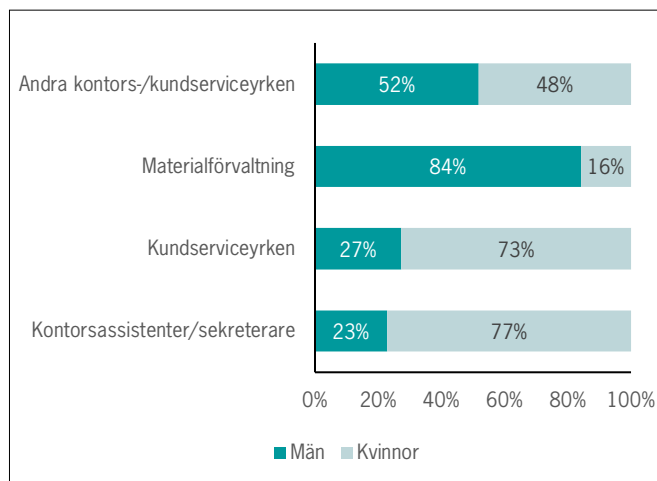
För vissa enskilda yrken är könsegregationen framträdande. Bland lager- och terminalpersonal är 85 procent män och för transportledare är motsvarande 72 procent. Andra yrken är kvinnligt kodade. Inte minst löne- och personaladministratörer och kontorsreceptionister där 88 respektive 85 procent är kvinnor.

Jobbtillväxten för utrikes födda kvinnor och män speglar rådande könsordning i respektive yrkesgrupp. För kontorsassistenter och sekreterare svarar kvinnor för nästan hela sysselsättningsökningen. Arbetsgivare inom materialförvaltning lutar sig å andra sidan helt på män i sin kompetensförsörjning. Det är en utveckling som förstärker den befintliga könsfördelningen.

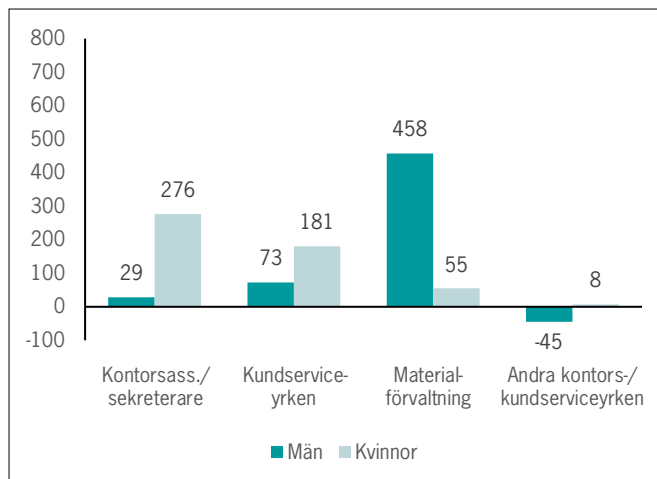
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

Bristsituation

Som regel möter arbetsgivare i Skåne inga allvarliga svårigheter när de rekryterar administrations- och kundtjänstpersonal. Brister finns för fem av 15 yrken. Att utrikes födda överlag är något underrepresenterade har alltså inte påverkat kompetensförsörjningen negativt.

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För administrations- och kundtjänstyrken är dessa medicinska sekreterare, löne- och personaladministratörer samt transportledare. Andelen utrikes födda är sex, nio respektive tolv procent.

Administrations- och kundtjänstyrken ²³	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Lager- och terminalpersonal	2 560	23 %	377	2 183	651	1 909	10 962	Överskott	Material
Övriga kontorsassistenter, sekreterare	1 461	15 %	1 052	409	556	905	9 936	Överskott	Kontorsass.
Ekonomiassistenter	579	12 %	474	88	274	305	4 865	Överskott	Kontorsass.
Kundtjänstpersonal	556	18 %	392	164	304	252	3 008	Brist	Kundservice
Medicinska sekreterare	159	6 %	-	-	76	83	2 520	Brist	Kontorsass.
Brevbärare, postterminalarbetare	237	11 %	95	142	54	183	2 152	Balans	Andra kontor
Kontorsreceptionister	210	12 %	178	32	78	132	1 769	Överskott	Kundservice
Löne- och personaladministratörer	157	9 %	138	19	75	82	1 661	Brist	Kontorsass.
Marknads- och försäljningsassistenter	163	11 %	117	46	85	78	1 519	Balans	Kontorsass.
Transportledare, transportsamordnare	158	12 %	43	115	75	83	1 327	Brist	Material
Inköps- och orderassistenter	137	12 %	98	39	72	65	1 123	Balans	Kontorsass.
Arbetsledare inom lager och terminal	115	12 %	27	87	42	73	976	-	Material
Hotellreceptionister	110	13 %	67	43	49	61	865	Balans	Kundservice
Resesäljare och trafikassistenter	109	13 %	75	34	51	58	840	Balans	Kundservice
Skolassistenter	111	14 %	89	22	46	65	817	Balans	Kontorsass.
Telefonister	59	11 %	47	12	22	37	551	Överskott	Kundservice
Biblioteks- och arkivassistenter	66	14 %	53	13	23	43	473	-	Andra kontor
Backofficepersonal	56	16 %	30	26	32	24	354	-	Kontorsass.

23 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärsarbetare har exkluderats. Ingen data för antal kvinnor och män redovisas för medicinsk sekreterare, vårdadministratör. Anledningen är för få individer i en kategori.

SNABBAKTA: Administrations- och kundtjänstyrken

- Av 46 000 som arbetar i administrations- och kundtjänstjobb är 7 000, eller 15 procent, utrikes födda.
- Det finns skillnader mellan yrkesgrupper. 22 procent av de som arbetar inom materialförvaltning är utrikes födda. För kundserviceyrken är motsvarande 15 procent och för kontorsassistenter 12 procent.
- Sedan 2014 har 2 600 administrations- och kundtjänstjobb skapats i Skåne. Utlandsfödda står för 1 000, eller 40 procent, av dessa.
- Utrikes föddas andel av jobbtillväxten sedan 2014 är för kontorsassistenter 56 procent. För materialförvaltning var tillväxten 42 procent och för kundservice 25 procent.
- Det finns en tydlig könssegregation för administrations- och kundtjänstjobb. Inom materialförvaltning arbetar företrädesvis män, medan övervägande kvinnor jobbar inom kundservice och som kontorsassistenter.
- Invandring har bidragit med 2 500 lager- och terminalarbetare, 1 400 kontorsassistenter, 600 ekonomiassistenter och lika många som arbetar som kundtjänstpersonal.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är medicinska sekreterare, löne- och personaladministratörer samt transportledare.

2. Akademi- och utbildningsyrken

Vanliga jobb inom akademi och utbildning är förskole-, grund- och gymnasielärare samt doktorand eller lektor. Gemensamt för dessa är höga utbildningskrav, något som normalt försvårar för migranter. Inte minst om de har en utbildning från ett annat land.

41 000 jobbar inom akademi och utbildning i Skåne.²⁴ Totalt är 6 500, eller 16 procent, utrikes födda. Uppdelat på födda i och utanför EU och Norden är andelarna sex respektive tio procent av totalt antal förvärvsarbetare.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för akademi- och utbildningsyrken. Därefter diskuteras könsegregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för dessa yrken.

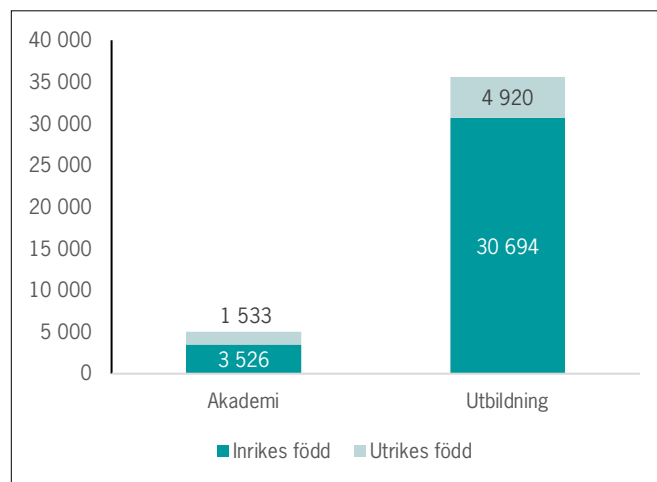
Representation och utveckling

Invandring påverkar utbildnings- och akademiska yrken på olika sätt. Universitets- och högskolevärlden är en internationell miljö där närapå var tredje sysselsatt är utrikes född. Det översätts till 4 900 förvärvsarbetare och en överrepresentation av utrikes födda. För vissa enskilda yrken är internationaliseringen särskilt framträdande. Hälften av alla doktorander är utlandsfödda, och bland professorer är andelen 28 procent. Många utrikes födda som arbetar i akademien har endast bott i Sverige några få år - en majoritet i mindre än åtta år. Arbetskraftsmigration, en internationell arbetsmarknad och att färdigheter i svenska inte är avgörande ligger bakom den korta etableringstiden.

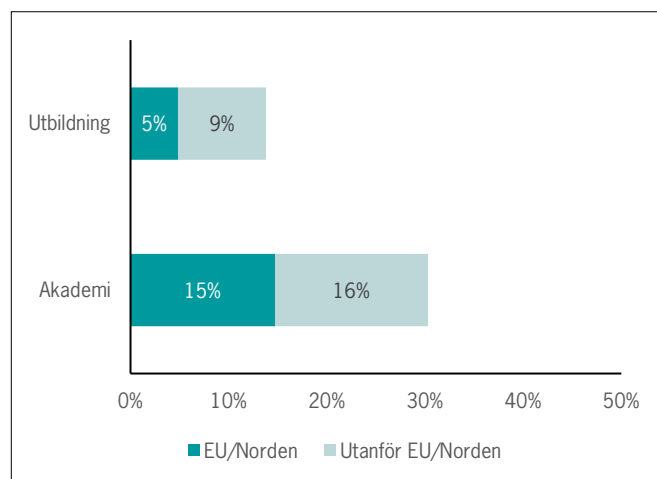
Invandring och utbildningsyrken är en annan historia. I dessa yrken arbetar 35 600 personer, företrädesvis som lärare i för-, grund-, eller gymnasieskolan. 14 procent är utrikes födda och tre fjärdedelar har bott i Sverige längre än tolv år - att jämföra med 30 procent för akademiska yrken. Vägen är lång för en nyanländ med lärarerfarenheter. Svenska språket behöver först behärskas och eventuell utbildning och färdigheter förvärvade utomlands ska valideras.

Analysen breddas när jobbtillväxt inkluderas. Sammantaget har 1 100 nya akademi- och utbildningsjobb tillförts sedan år 2014. Invandring kan relateras till 74 procent av dessa, motsvarande 800 jobb. För utbildningssektorn ensam är utrikes föddas andel av

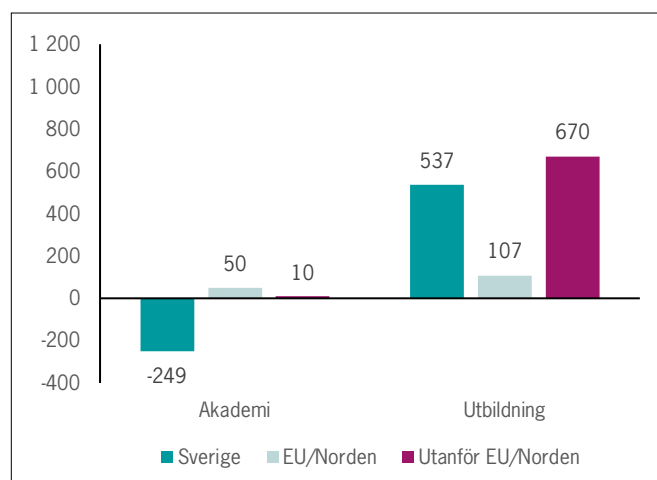
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

²⁴ Akademi och utbildning avser huvudgruppen Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom utbildning i SCB:s yrkesstatistik. Yrket forskarasistent är exkluderat från yrkesgruppen akademiska yrken. Anledningen är en dramatisk minskning i Lunds kommun sedan 2014.

jobbtillväxten 59 procent. Ett utfall i linje med länets genomsnitt på 62 procent.

Jobbtillväxt synliggör de vinster invandringen lämnar till utbildningssektorn. Sett till andel utrikes födda är invandrare underrepresenterade. Men utlandsfödda, i huvudsak från länder utanför EU, ligger bakom hälften av sysselsättningsökningen de senaste åren. Invandringens vinster hämtas från dess effekter på demografin. Fler personer i arbetsföra åldrar innebär att ett större antal också kan välja lärarspåret.

Invandringens bidrag bör ses i ljuset av att den även bidrar till fler elever. Fler elever ökar i sin tur efterfrågan på lärare. Invandringens sammantagna påverkan på kompetensförsörjningen av lärare är därför en komplicerad fråga. Rapporten skattar inte hur stor del av lärarbristen som kan härledas till utrikes födda elever. Istället stannar rapporten vid att konstatera att invandring kan relateras till 59 procent av jobbtillväxten de senaste åren samt att den tillfört 2 000 grundskolelärare, 1 000 förskolelärare, 500 gymnasielärare samt 100 lärare i yrkesämnen och lika många specialpedagoger till utbildningssektorn i Skåne

Könsfördelning för utrikes födda

Inom utbildningsyrken arbetar betydligt fler kvinnor än män medan akademien har en mer balanserad könsfördelning. För utbildningssektorn finns det flera yrken med en framträdande kvinnlig dominans. Bland förskolelärarna är 96 procent kvinnor och i det mindre yrket speciallärare och specialpedagoger är 87 procent kvinnor. Bland grundskollärare är motsvarande 71 procent.

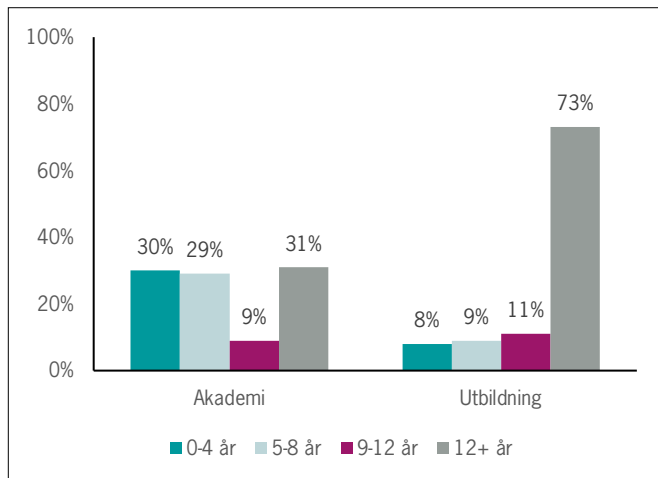
Inom akademien är förhållandet mellan kvinnor och män mer jämnt. Det största enskilda yrket är doktorand, med ungefär lika många män och kvinnor som är utrikes födda. Övervägande män är emellertid universitets- och högskolelektorer samt professorer.

Sysselsättningen i utbildningssektorn har ökat med 1 300 de senaste åren. Av dessa står invandringen för 56 procent eller 800 personer. Kvinnor står för 68 procent av utrikes föddas ökning, ett utfall som också speglar könsfördelningen totalt i yrkesområdet.

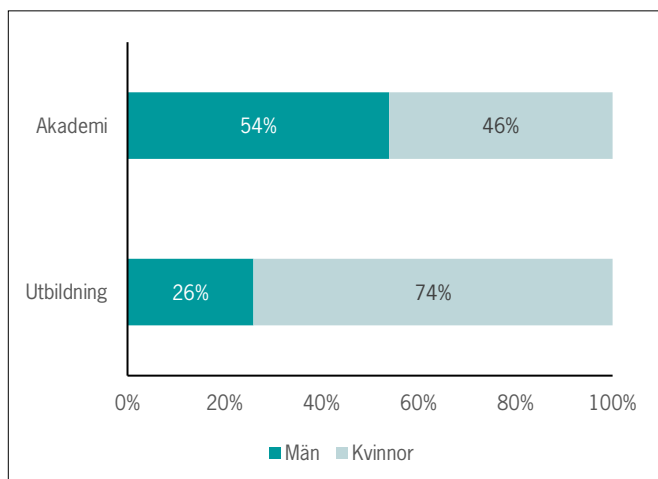
Bristsituation

Det finns en påtaglig brist på lärare i Skåne. Arbetsförmedlingen pekar på betydande rekryteringssvårigheter för lärare i yrkesämnen, specialpedagoger samt förskole-, grund- och gymnasielärare. Även Region Skåne betonar en fortsatt brist på både utbildade grundskollärare och ämneslärare fram mot 2025,

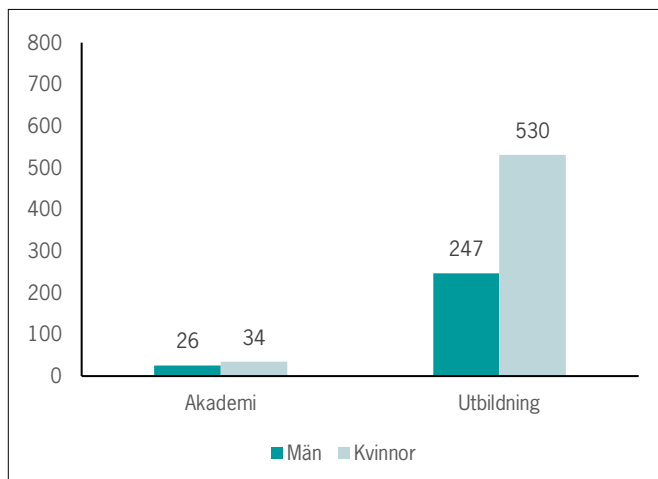
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

samt varnar för att bristsituationen riskerar att förvärras med nuvarande utbildningsdimensionering²⁵.

Utrikes födda är något underrepresenterade i utbildningsyrken. Men de svarar för drygt hälften av jobbtillväxten de senaste åren, något som illustrerar deras betydelse för rekryteringen. Men bristsituationen är likväl allvarlig. Och det är orimligt att tro att invandring kan lösa den. Dels för att invandringens effekt på kompetensförsörjningen av utbildningsyrken är långsam

dels för att bristsituationen på lärare beror på fler faktorer än bristfällig integration. Skolkommissionen pekar exempelvis på läraryrkets försämrade attraktivitet, vilket fått behöriga lärare att lämna yrket.²⁷

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För akademi- och utbildningsyrken är dessa speciallärare och specialpedagoger, lärare i yrkesämnen samt fritidspedagoger.

Akademi- och utbildningsyrken ²⁶	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Grundskollärare	1 996	15 %	1 414	582	661	1 335	13 198	Brist	Utbildning
Förskollärare	978	10 %	942	36	389	589	9 344	Brist	Utbildning
Gymnasielärare	538	14 %	327	211	234	304	3 984	Brist	Utbildning
Övriga pedagoger, specialistkompetens	804	29 %	553	251	190	614	2 753	-	Utbildning
Fritidspedagoger	260	11 %	181	79	85	175	2 370	Brist	Utbildning
Speciallärare och specialpedagoger	141	7 %	123	18	78	63	2 031	Brist	Utbildning
Doktorander	836	45 %	410	426	339	497	1 852	-	Akademi
Universitets- och högskolelektorer	253	19 %	104	149	150	103	1 332	Brist	Akademi
Lärare i yrkesämnena	113	9 %	56	57	63	50	1 244	Brist	Utbildning
Övriga universitets- och högskolelärare	180	19 %	102	78	92	88	939	-	Akademi
Professorer	264	28 %	96	168	163	101	936	-	Akademi
Studie- och yrkesvägledare	90	13 %	65	25	31	59	690	Brist	Utbildning

25 Region Skåne (2016).

26 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärvsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärvsarbetare har exkluderats.

27 SOU (2017:35).

SNABBAFAKTA: Akademi- och utbildningsyrken

- 41 000 jobbar inom akademi och utbildning i Skåne. Totalt är 6 500, eller 16 procent, utrikes födda.
- Det finns skillnader mellan yrkesgrupper. Inom akademien är var tredje sysselsatt utrikes född. För utbildningssektorn är motsvarande 14 procent.
- Invandring kan tillskrivas 74 procent av jobbtillväxten sedan 2014, motsvarande nästan 800 jobb.
- För utbildningssektorn är utrikes föddas andel av jobbtillväxten 59 procent. Sysselsättningen för akademiska yrken backar försiktigt.
- Inom utbildningsyrken arbetar betydligt fler kvinnor än män medan akademien har mer balanserad könsfördelning.
- Invandring har gett ett tillskott på 2 000 grundskolelärare, 1 000 förskollärare, 800 pedagoger med specialistkompetens, lika många doktorander och 500 gymnasielärare.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är speciallärare och specialpedagoger, lärare i yrkesämnen samt fritidspedagoger.

3. Bygg- och anläggningsyrken

I Skåne arbetar 19 400 i bygg- och anläggningsyrken. Här återfinns jobb som VVS-montör, snickare och betongarbetare.²⁸ Av dessa är 3 200, eller 16 procent, utrikes födda. Det är ett utfall nära Skånes genomsnitt på 19 procent. EU:s inre marknad ger ett särskilt bidrag till kompetensförsörjningen. Nio procent är födda i EU eller Norden medan sju procent kommer från länder i övriga världen.

Det finns skäl att misstänka att yrkesstatistiken underskattar antalet jobb inom bygg och anläggning. 1 600 utrikes födda och 2 800 inrikes födda saknar yrkesuppgifter och arbetar i byggbranschen. Dessutom är det vanligt att EU-medborgare som inte är folkbokförda i Sverige arbetar här tillfälligt via underentreprenörer till svenskregistrerade byggbolag.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för bygg- och anläggningsyrken. Därefter diskuteras könseggregation innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för dessa yrken.

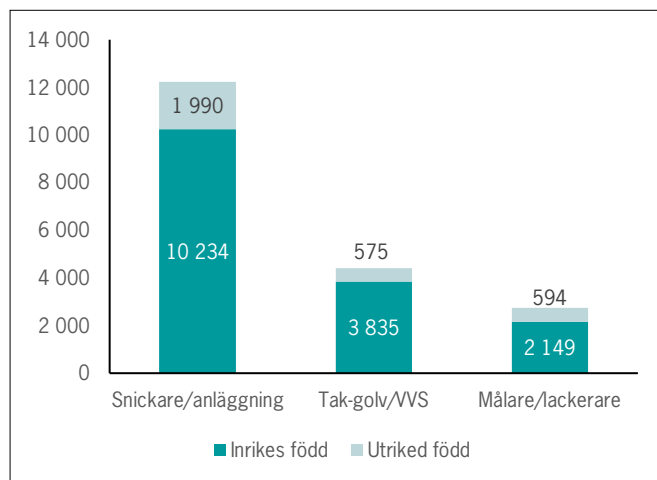
Representation och utveckling

Bygg- och anläggningsyrken sorteras in i tre grupper – snickare och anläggning, tak-golv, VVS samt målare och lackerare. Flest förvärvsarbetare finns i den förstnämnda gruppen med 12 200 jobb.

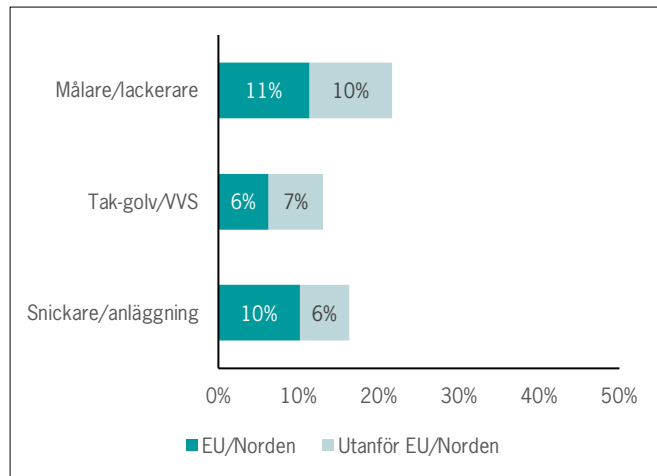
Det finns skillnader i representation mellan yrkesgrupper. Vad som ligger bakom skillnaderna bör tolkas med viss försiktighet. Rapporten lutar sig mot betydelsen av humankapital, sociala nätverk och diskriminering för att övergripande resonera kring utrikes föddas position på arbetsmarknaden. Men den gör inte en analys av de specifika förutsättningarna i olika branscher och kan inte uttala sig om hur diskriminering påverkar ett visst yrke.

Utrikes födda arbetar i bygg- och anläggningsyrken i en varierande utsträckning. Differensen är åtta procentenheter mellan målare och lackerare och tak-golv, VVS. Bakom yrkesgrupperna döljer sig än mer markanta skillnader mellan enskilda yrken. Exempelvis är en av tio VVS-montörer i Skåne utrikes födda. Ungefär detsamma gäller för kyl- och värmepumpstekniker, anläggningsarbetare samt snickare. Samtidigt är 32 procent av lackerarna och industrimålarna utlands-

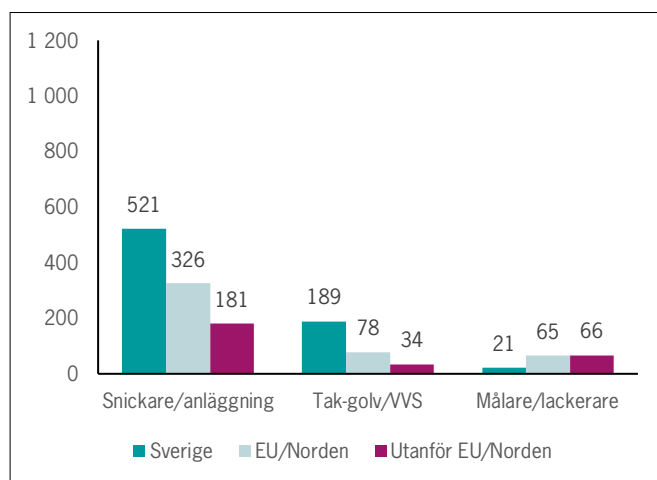
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

28 Avser huvudgruppen Byggnads- anläggningsyrken i SCB:s yrkesstatistik.

födda, liksom var fjärde murare, övriga byggnads- och anläggningsarbetare samt ställningsbyggare.

Värt att uppmärksamma är skillnader mellan rapportens två grupper av utrikes födda. Bland målare och lackerare samt snickare och anläggning är personer från länder inom EU överrepresenterade. Invandrare födda utanför EU är underrepresenterade i alla tre yrkesgrupperna.

Invandringens betydelse förstärks när jobbtillväxten beskrivs. Sedan 2014 har cirka 800 nya bygg- och anläggningsjobb skapats i Skåne. Av dessa svarar utlandsfödda för 51 procent. Till skillnad från utvecklingen i de flesta andra yrkesområden har sysselsättningen ökat mer för de födda i länder inom EU i jämförelse med utrikes födda från övriga världen. Per yrkesgrupp är utrikes föddas andel av jobbtillväxten 86 procent för målare och lackerare, 49 procent för snickare och anläggning samt 37 procent för tak-golv, VVS.

Det finns också skillnader mellan yrkesgrupper i hur länge de utrikes födda varit i Sverige. Utrikes födda som arbetar som snickare och med anläggningsjobb har varit i Sverige en kortare tid än de som arbetar inom tak-golv, VVS. Det är i sin tur en yrkesgrupp med en kortare etableringstid än yrkesgrupper inom ekonomi och förvaltning eller utbildning. En rimlig förklaring till den korta etableringstiden är att arbetskraft rekryteras direkt från övriga EU och går in på byggen och arbetar. Det är självklart en stor skillnad i jämförelse med flyktinginvandring, där etableringstiden är betydligt längre och mer komplicerad.

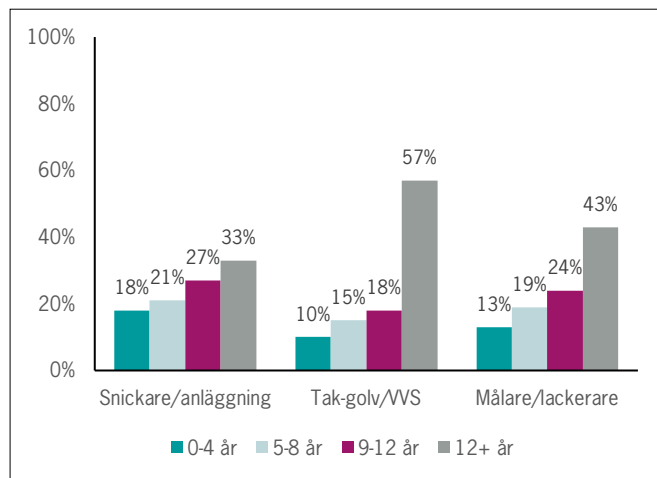
Könsfördelning

Bygg- och anläggningsyrken är en manlig sfär. I merparten av dessa yrken arbetar så försvinnande få utrikes födda kvinnor att det inte går att redovisa könsuppdelat på grund av risk för röjande av individ. För de tre yrkesgrupperna inom bygg- och anläggning finns ingen variation i könsfördelning. De är manligt dominerade, och sett till utvecklingen de senaste åren finns det inget som tyder på att könsfördelningen håller på att förändras. Väldigt få kvinnor söker sig till bygg- och anläggningsyrken. Arbetsgivare som rekryterar inom bygg- och anläggning drar nytta av invandringen och utländsk kompetens. Men rekryteringsbasen är begränsad till den manliga delen av befolkningen.

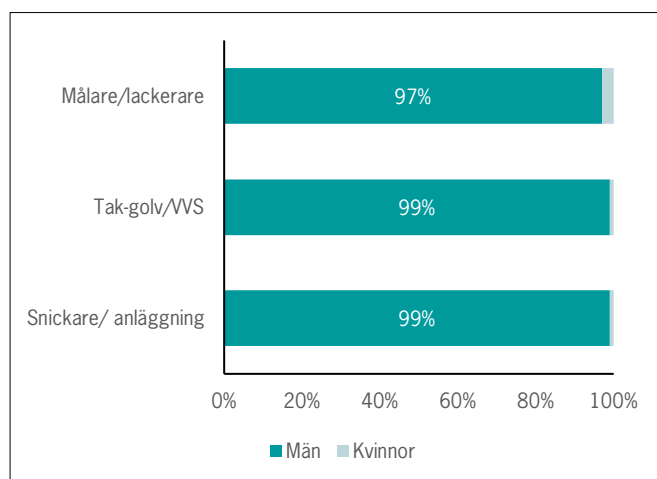
Bristsituationen

Byggarbetsmarknaden i Skåne är het och Arbetsförmedlingen bedömer att behovet av personal är stort. Brist råder för samtliga bygg- och anläggningsyrken.

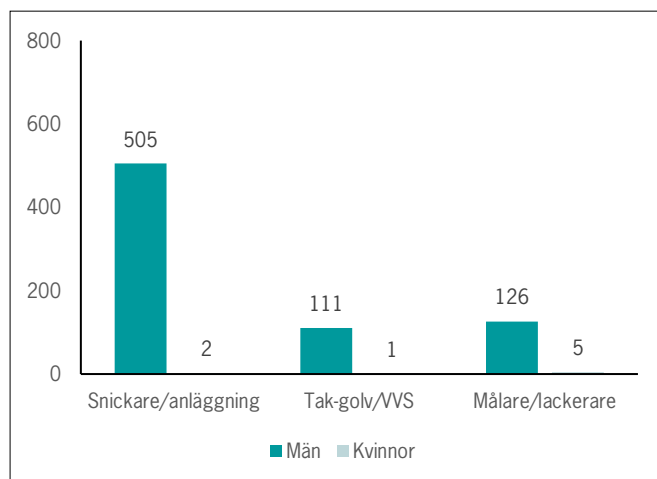
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

Ska situationen diskuteras utifrån invandringens tillskott har uppenbarligen inte 3 200 förvärvsarbetare varit tillräckligt för att åstadkomma ett balanserat läge mellan tillgång och efterfrågan.

Det är inte bara ett omfattande byggande som ligger bakom bristsituationen. Även ett sviktande intresse för gymnasieskolans byggprogram spelar in.

Region Skånes utbildnings- och arbetsmarknadsprognos pekar på ett någorlunda balanserat läge fram mot 2025, men konstaterar också att det är svårt att få en

bild av tillgången på byggt utbildade. Många har lämnat branschen vid tidigare konjunkturnedgångar, och det är osäkert i vilken utsträckning dessa är beredda att återvända. Dessutom löser arbetsgivare en del av rekryteringsbehovet genom arbetskraft från övriga EU.³⁰

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För bygg- och anläggningsyrken är dessa VVS-montörer, anläggningsarbetare, kyl- och värmepumpstekniker samt träarbetare, snickare.

Bygg- och anläggningsyrke ²⁹	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Träarbetare, snickare	657	12 %	5	652	489	168	5 309	Brist	Snickare/anlägg.
VVS-montörer	246	10 %	-	-	108	138	2 345	Brist	Tak-golv/VVS
Anläggningsarbetare	229	10 %	-	-	111	118	2 260	Brist	Snickare/anlägg.
Övriga byggnads- och anlägg.arbetare	533	26 %	5	527	317	216	2 066	-	Snickare/anlägg.
Målare	356	20 %	9	347	176	180	1 783	Brist	Målare/lackerare
Murare	351	26 %	-	-	195	156	1 358	Brist	Snickare/anlägg.
Betongarbetare	130	14 %	-	-	74	56	906	Brist	Snickare/anlägg.
Kyl- och värmepumpstekniker	67	11 %	-	-	25	42	597	Brist	Tak-golv/VVS
Lackerare och industrimålare	176	32 %	5	171	104	72	543	Brist	Målare/lackerare
Golvläggare	91	19 %	-	-	53	38	479	Brist	Tak-golv/VVS
Takmontörer	92	20 %	-	-	58	34	461	Brist	Tak-golv/VVS
Saneringsarbetare	59	17 %	-	-	32	27	341	Balans	Målare/lackerare
Ställningsbyggare	86	28 %	-	-	54	32	305	Brist	Snickare/anlägg.
Glastekniker	37	12 %	-	-	13	24	298	-	Tak-golv/VVS
Isoleringsmontörer	42	18 %	-	-	19	23	230	-	Tak-golv/VVS

29 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärvsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärvsarbetare har exkluderats.

30 Region Skåne (2016).

SNABBAKTA: Bygg- och anläggningsyrken

- I Skåne arbetare 19 400 i bygg- och anläggningsyrken. Av dessa är 3 200, eller 16 procent, utrikes födda.
- Det finns skillnader mellan yrkesgrupper. 21 procent i yrkesgruppen målare och lackerare är utlandsfödda. Inom snickare och anläggning och tak-golv, VVS är motsvarande 16 respektive 13 procent.
- Sedan 2014 har cirka 800 nya bygg- och anläggningsjobb skapats i Skåne. Av dessa svarar utlandsfödda för 51 procent.
- Per yrkesgrupp är utrikes föddas andel av jobbtillväxten 86 procent för målare och lackerare, 49 procent för snickare och anläggning samt 37 procent för tak-golv, VVS.
- Bygg- och anläggningsyrken är en manlig sfär. Det finns inget i utvecklingen de senaste åren som tyder på att detta håller på att förändras.
- Invandring har tillfört 700 träarbetare och anläggningsarbetare, 400 målare och lika många murare.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är VVS-montörer, anläggningsarbetare, kyl- och värmepumpstekniker samt träarbetare, snickare.

4. Ekonomi- och förvaltningsyrken

I ekonomi- och förvaltningsyrken ingår jobb som banktjänstemän, företagssäljare och revisorer.³¹ I Skåne arbetar 55 700 med sådana och liknande jobb. Av dessa är 5 900, eller elva procent, utrikes födda. Invandringens bidrag till kompetensförsörjningen är alltså förhållandevis litet, med hänsyn till att en av fem som förvärvsarbetar i Skåne är födda utomlands. Uppdelat på födda i och utanför EU och Norden är andelarna dryga 4 respektive 6 procent av totalt antal förvärvsarbetare.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för ekonomi- och förvaltningsyrken. Därefter diskuteras könsegregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för dessa yrken.

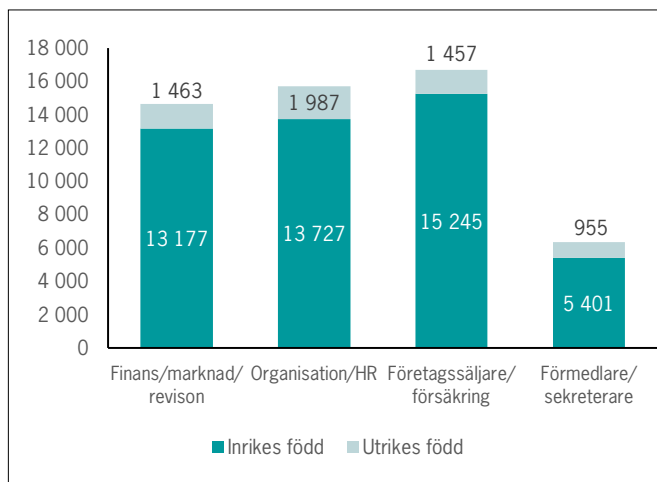
Representation och utveckling

Ekonomi- och förvaltningsyrken sorteras in i fyra grupper – finans/marknad/revision, organisation/HR, företagssäljare/försäkring samt förmedlare/sekreterare. Den sistnämnda gruppen är minst med 6 400 arbetstillfällen. Övriga är jämnstora och består av mellan 14 600 och 16 700 jobb.

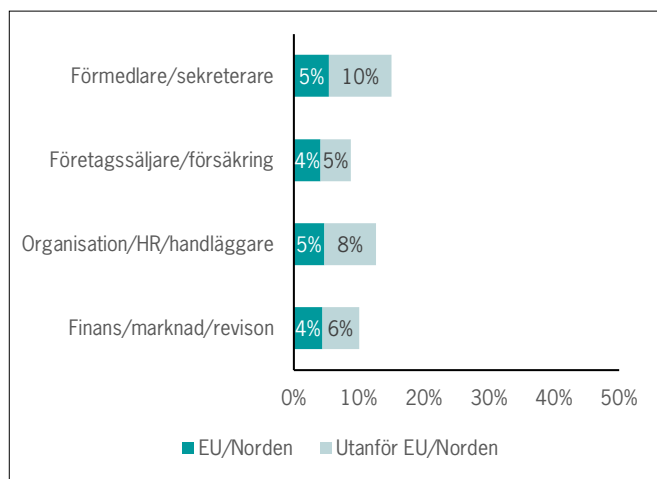
Skillnaderna i andel utrikes födda mellan yrkesgrupperna är jämförelsevis små. Utfallen spänner från 15 procent (förmedlare/sekreterare) till nio procent (företagssäljare/försäkring). Invandrare från länder inom EU och Norden är jämnt representerade över yrkesgrupper. Variationen är större för utlandsfödda från övriga världen, vilka är särskilt svagt representerade inom finans och företagssäljare. Däremot är de nästan normalt representerade inom förmedlare och sekreterare. Men bakom den relativt goda representationen finns framträdande skillnader på yrkesnivå. De är överrepresenterade som arbetsförmedlare samtidigt som väldigt få arbetar som fastighetsmäklare eller fastighetsförvaltare.

Analysen breddas när jobbtillväxt inkluderas. Sedan 2014 har 2 500 ekonomi- och förvaltningsjobb skapats i Skåne. Invandringen har försörjt 31 procent av dessa, motsvarande cirka 800 arbetstillfällen. I jämförelse med andra yrkesområden är det en liten andel. Som referens finns 62 procent, vilket motsvarar utrikes föddas sammantagna andel av jobbtillväxten sedan 2014.

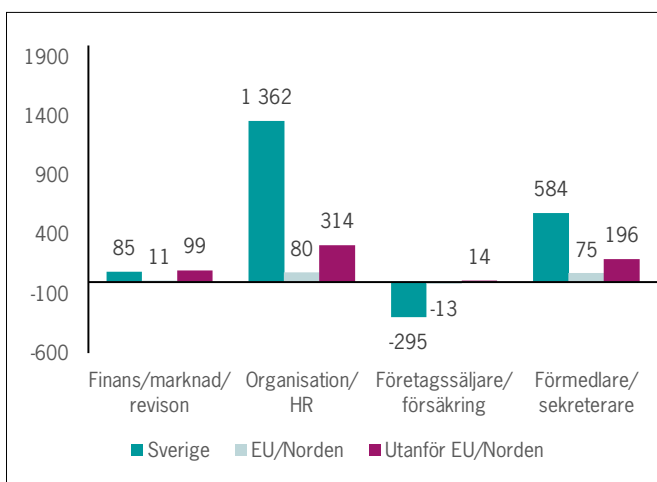
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

31 Avser yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi och förvaltning samt yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning i SCB:s yrkesstatistik.

Invandringens andel av jobbtillväxten behöver förstås mot bakgrund av att ekonomi- och förvaltningsyrken kräver högskoleutbildning och i många fall goda kommunikationsfärdigheter. Sådana förutsättningar innebär höga trösklar för utrikes födda, särskilt om de varit i Sverige i en kort tid och har utbildning från ett annat land. Det återspeglas i att 75 procent av de utlandsfödda som jobbar med ekonomi eller förvaltning har varit i Sverige i över tolv år. Samtidigt, en andel på 31 procent av tillväxten innebär trots allt att invandring möjliggör rekrytering även inom dessa yrken. Att det arbetar relativt få utlandsfödda i dessa yrken håller långsamt på att förändras allt eftersom invandringens breda demografiska förändringar slår igenom på arbetsmarknaden. Men etableringstiden är längre för dessa yrken än för exempelvis bygg- och anläggningsjobb.

Variationer finns mellan yrkesgrupperna. Utlandsfödda svarar för 56 procent av jobbtillväxten inom finans, marknad och revision samt 32 procent av ökningen i yrkesgruppen förmedlare och sekreterare. Sysselsättningsutvecklingen för utrikes födda i ekonomi- och förvaltningsyrken drivs företrädesvis av de födda i länder utanför EU och Norden.

Könsfördelning för utrikes födda

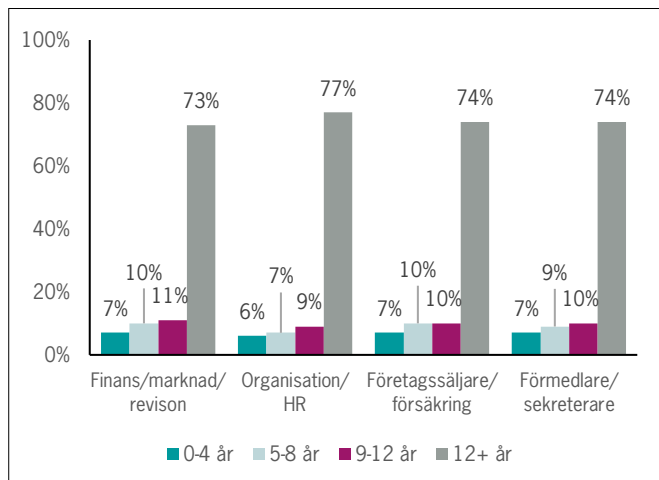
I de flesta ekonomi- och förvaltningsyrken arbetar fler utrikes födda kvinnor än män. Störst kvinnlig dominans finns i yrkesgruppen finans, marknad och revision. Anledningen är att kvinnor är i majoritet i de två största jobben, redovisningsekonom och banktjänstemän. Där är kvinnors andel 82 respektive 68 procent. Andra yrken, exempelvis marknadsanalytiker och marknadsförare, har en jämnare könsfördelning. Utrikes födda män är överrepresenterade i yrkesgruppen företags säljare och försäkring. I huvudsak beror det på att fler män än kvinnor arbetar som företags säljare.

Jobbtillväxten sedan 2014 visar att arbetsgivare i en högre utsträckning rekryterar utrikes födda kvinnor än män till ekonomi- och förvaltningsjobb. Detta speglar rådande könsfördelning i respektive yrkesgrupp. Den manligt dominerande yrkesgruppen företags säljare och försäkring växer inte alls. Både utrikes födda mäns och kvinnors sysselsättning ökar i övriga yrkesgrupper. I de tre växande yrkesgrupperna svarar kvinnor för mellan 60 och 65 procent av jobbtillväxten för utrikes födda.

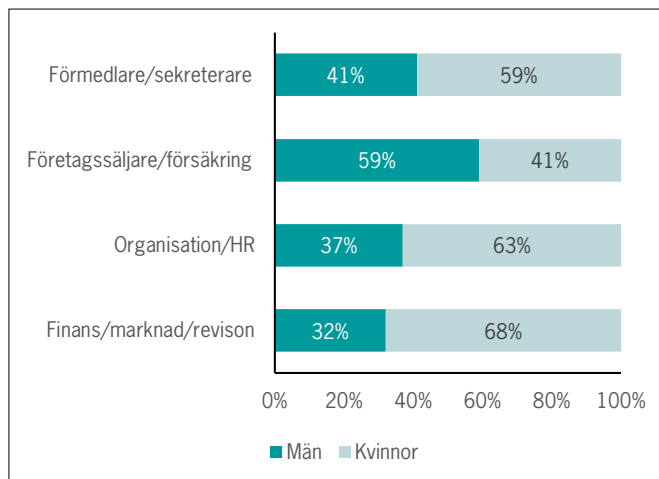
Bristsituation

För merparten av ekonomi- och förvaltningsyrkena råder brist alternativt balans mellan tillgång och

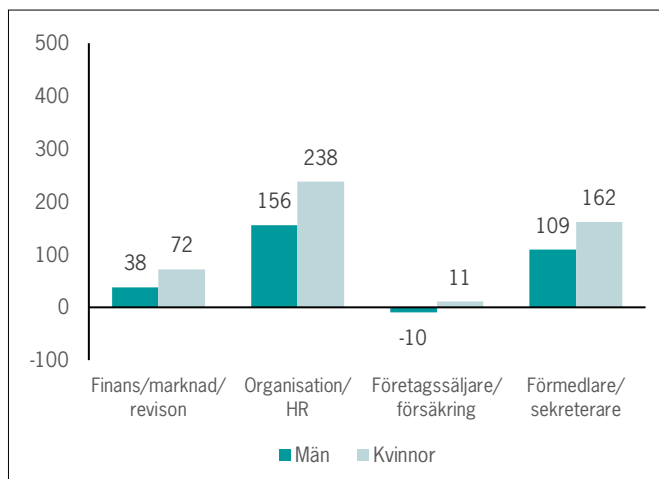
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

efterfrågan av kompetens. Region Skåne bedömer att efterfrågan på ekonomutbildade kommer vara i balans år 2025 medan det finns risk för överskott på personer med samhällsvetar- och förvaltningsutbildning.

Det största ekonomi- och förvaltningsyrket i Skåne är företags säljare. Det är ett bristyrke till vilket utrikes födda möter höga trösklar. Detta manifesteras i att endast

åtta procent är födda utomlands. Särskilt underrepresenterade är kvinnor och de från länder utanför EU.

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För ekonomi- och förvaltningsyrken är dessa poliser, skadereglerare och värderare, företags säljare, redovisningsekonomer och försäkringssäljare.

Ekonomi- och förvaltningsyrke ³²	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Företags säljare	877	8 %	319	558	440	437	11 366	Brist	Företags säljare
Planerare och utredare	849	13 %	545	304	287	562	6 475	-	Organisation/HR
Redovisningsekonomer	296	10 %	242	54	140	156	2 835	Brist	Finans/marknad
Banktjänstemän	212	8 %	145	67	60	152	2 743	Överskott	Finans/marknad
Ordersamordnare	268	11 %	138	130	123	145	2 355	Balans	Företags säljare
Poliser	90	4 %	17	73	24	66	2 270	Brist	-
Arbetsförmedlare	498	23 %	300	198	120	378	2 133	-	Förmedlare
Lednings- och organisationsutvecklare	250	12 %	110	140	123	127	2 046	Brist	Organisation/HR
Personal- och HR-specialister	165	8 %	123	42	78	87	2 015	Balans	Organisation/HR
Inköpare och upphandlare	205	11 %	90	115	101	104	1 882	Balans	Företags säljare
Marknadsanalytiker och marknadsförare	220	12 %	118	102	121	99	1 782	Brist	Finans/marknad
Informatörer, kommunikatörer, PR	170	10 %	120	50	69	101	1 778	Överskott	Finans/marknad
Övriga handläggare	207	13 %	147	60	75	132	1 603		Organisation/HR
Övriga ekonomer	227	15 %	157	70	82	145	1 544	-	Finans/marknad
Socialförsäkringshandläggare	237	15 %	184	53	70	167	1 538	Brist	Organisation/HR
Revisorer	98	7 %	70	28	47	51	1 454	Balans	Finans/marknad
Controller	138	11 %	84	54	78	60	1 275	Balans	Finans/marknad
Försäkringssäljare, försäkringsrådgivare	107	10 %	44	63	26	81	1 099	Brist	Organisation/HR
<i>Forts. på nästa sida</i>									

32 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärsarbetare har exkluderats.

Speditörer och transportmäklare	144	13 %	79	65	91	53	1 073	Brist	Förmedlare
Skattehandläggare	146	18 %	103	43	47	99	821	Brist	Organisation/HR
Fastighetsmäklare	26	4 %	13	13	10	16	653	Överskott	Förmedlare
Fastighetsförvaltare	42	7 %	16	26	13	29	642	Balans	Förmedlare
Gruppledare för kontorspersonal	94	15 %	52	42	44	50	630	-	Organisation/HR
Skadereglerare och värderare	41	7 %	23	18	9	32	620	Brist	Finans/marknad
Säkerhetsinspektörer	49	11 %	44	5	20	29	434	Balans	Organisation/HR
Chefssekreterare och VD-assistent	47	11 %	40	7	26	21	420	Balans	Organisation/HR
Tull- och kustbevakningstjänstemän	46	11 %	19	16	17	29	411	-	Organisation/HR
Finansanalytiker, investeringsrådgivare	35	9 %	19	16	19	16	374	Balans	Finans/marknad
Brandingenjörer, byggnadsinspektörer	38	10 %	13	25	17	21	371	-	Organisation/HR

SNABBAKTA: Ekonomi- och förvaltningsyrken

- I Skåne arbetar 55 700 inom ekonomi- och förvaltningsyrken. 5 900, eller elva procent, är utrikes födda.
- Skillnader mellan yrkesgrupperna är jämförelsevis små. Utfallen spänner från 15 procent (förmedlare/sekreterare) till nio procent (företagssäljare/försäkring).
- Sedan 2014 har 2 500 ekonomi- och förvaltningsjobb skapats i Skåne. Invandringen har försörjt 31 procent av dessa, motsvarande cirka 800 arbetstillfällen.
- Utrikes föddas andel av jobbtillväxten sedan 2014 är 56 procent för finans, 32 procent för förmedlare samt 22 procent för organisation/HR.
- I de flesta ekonomi- och förvaltningsyrken arbetar fler kvinnor än män. Inom finans samt organisation/HR svarar för kvinnor för 68 respektive 63 procent.
- Invandring har tillfört 900 företagssäljare, 800 planerare och utredare, 500 arbetsförmedlare och 300 redovisningsekonomer.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är poliser, skadereglerare och värderare, företagssäljare, redovisningsekonomer och försäkringssäljare.

5. Chefsyrken

I Skåne arbetar 35 800 chefer.³³ Av dessa är 3 500, eller tio procent, utrikes födda. Uppdelat på födda i och utanför EU och Norden är andelarna 5 procent vardera av totalt antal förvärvsarbetande. Det betyder att migranter från EU är någorlunda representerade medan de födda i övriga världen är underrepresenterade. En chefstjänst speglar en stark position på arbetsmarknaden och kräver som regel en lång yrkeserfarenhet. Detta är något som många invandrare, inte minst flyktingar som varit i Sverige en kort tid, av naturliga skäl saknar.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten för chefsyrken de senaste åren. Därefter diskuteras könsegregationen för utlandsfödda. Ingen data finns på bristsituationen för chefsyrken.

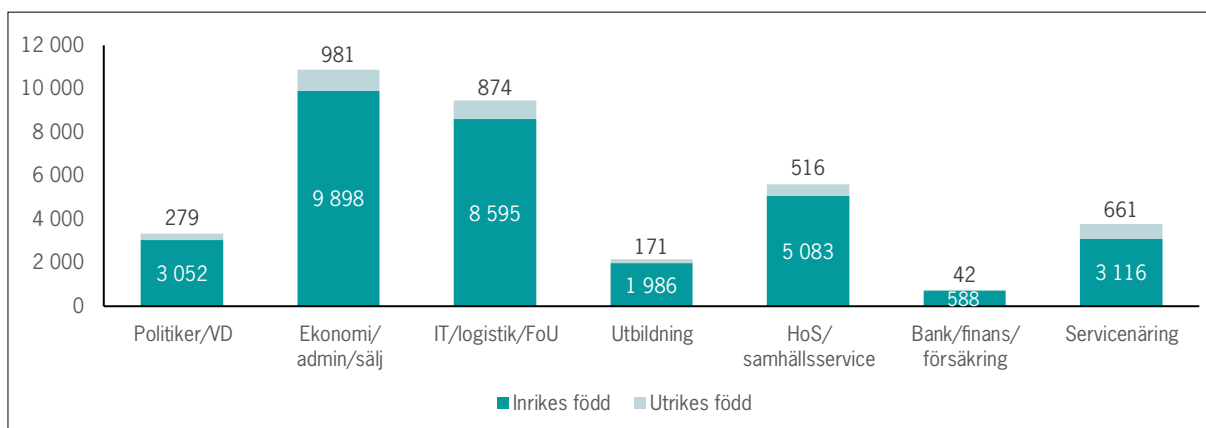
Representation och utveckling

Chefsyrken sorteras in i sju grupper. I sex av sju chefsgrupper svarar utrikes födda för mellan sju och nio procent av antalet chefer. Iögonfallande är att servicenäringarna avviker. Av 3 100 chefer är 700, eller 18 procent, utlandsfödda. De flesta har kommit till Sverige från ett land utanför EU.

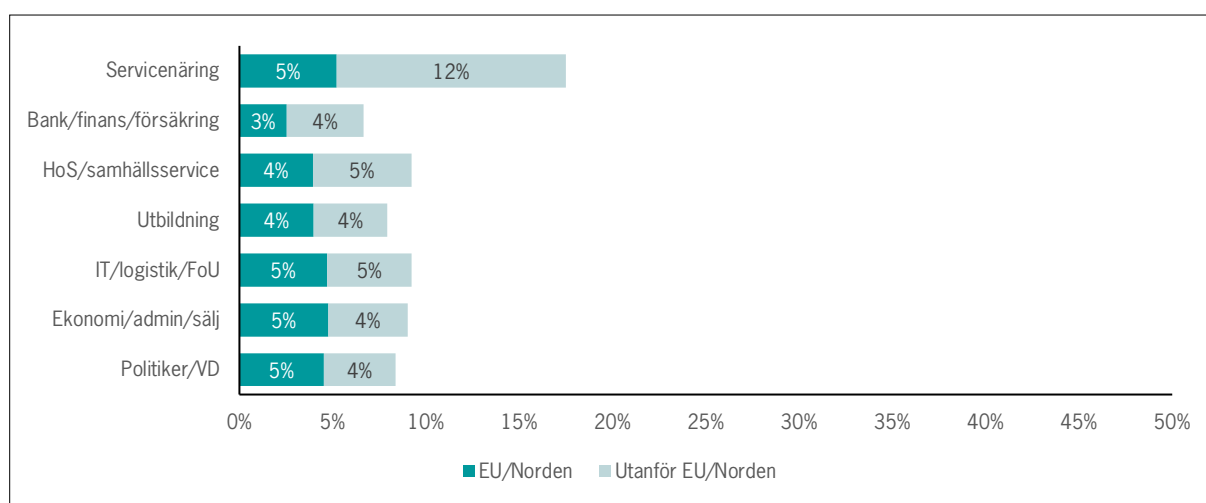
Den goda representationen i servicenäringarna beror på att 30 procent av restaurang- och kökscheferna i Skåne är födda utomlands. Detta är intressant eftersom invandrare även är överrepresenterade i andra relaterade yrken som kock och kallskänka eller köksbiträde. Karriärvägarna i restaurangnäringen verkar vara mer gynnsamma för utrikes födda än i många andra branscher.

I de övriga chefsyrkena är utrikes födda svagt representerade. Särskilt tunt med utlandsfödda är det bland

Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

33 Avser huvudgruppen chefsyrken i SCB:s yrkesstatistik.

fastighets- och förvaltningschefer samt politiker och högre tjänstemän. Invandringens bidrag till kompetensförsörjningen av chefsyrken kan beskrivas som fläckvist. Ett fåtal yrken, exempelvis restaurang- och kökschefer, drar stor nytta av invandring. Men de flesta gör det knappt alls. Rapporten fångar emellertid inga kvalitativa aspekter på invandringens bidrag till rekrytering av chefer.

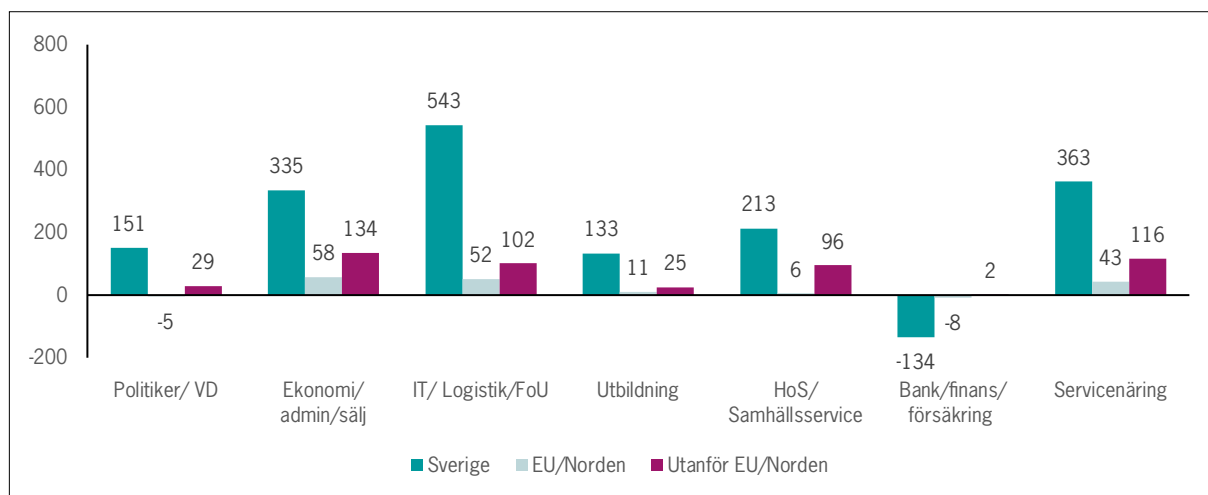
Att utrikes födda är underrepresenterade i de flesta chefsyrken kan ses som en följd av att utlandsföddas humankapital nedvärderas vid migration. Chefsyrken speglar en stark position på arbetsmarknaden. Och som regel tar det tid att bygga tillräckligt humankapital för att nå en chefsposition. Uttryck för det är att 77 procent av de utlandsfödda cheferna har bott i Sverige i tolv år eller längre. För vissa chefsgrupper är det över 90 procent. Att lyfta humankapital som

förklaring utesluter inte att andra faktorer, såsom diskriminering och sociala nätverk, också har ett förklaringsvärde. Men rapporten gör inte en tillräckligt djuplodande analys av de specifika förutsättningarna för chefsyrken för att uttala sig om hur exempelvis diskriminering påverkar.

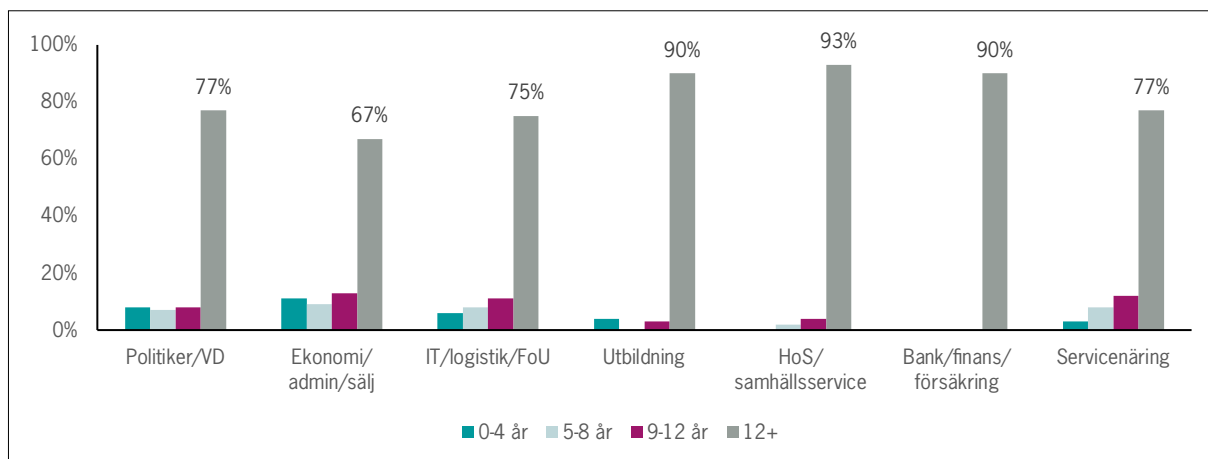
Precis som för rapportens andra yrkesgrupper med en liten andel utrikes födda förändras bilden av invandringens betydelse när utvecklingen de senaste åren tas med i berättelsen. För de demografiska förändringar som invandringen resulterat i slår även igenom på chefsyrken, om än inte lika starkt som för arbetsmarknaden sammantaget.

Av 2 300 nya chefsjobb sedan 2014 i Skåne kan utrikes födda tillskrivas 700, motsvarande 29 procent. Av dessa 700 kan i sin tur 76 procent härledas till invandring från länder utanför EU eller Norden.

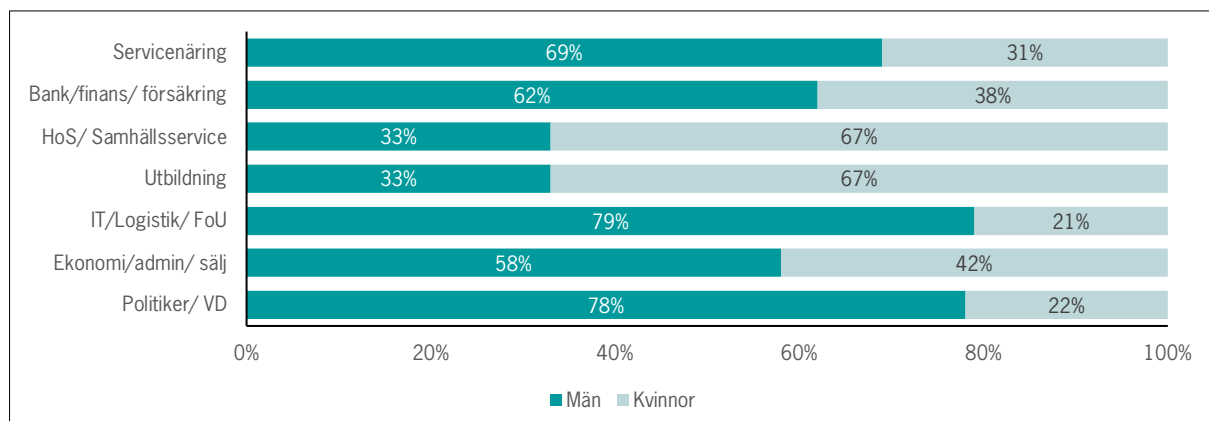
Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

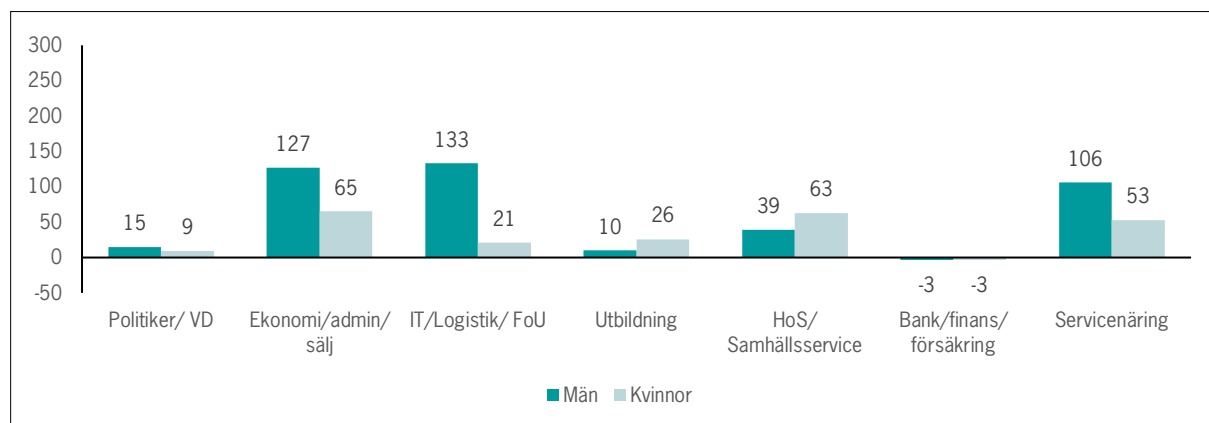
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

Vissa små variationer finns mellan chefsgrupper. För chefer inom ekonomi, administration och sälj är utrikes föddas andel av jobbtillväxten 36 procent. Andra växande grupper är hälso- och sjukvård och samhällsservice samt servicenäringar. Här kan invandring relateras till 32 respektive 30 procent av tillväxten. För chefer inom utbildning samt IT, logistik och FoU svarar utlandsfödda för drygt 20 procent av ökningen.

Mellan olika chefsgrupper finns det betydande skillnader i hur länge de utlandsfödda varit i Sverige. Särskilt snarig är vägen till chefsposition inom utbildning, hälso- och sjukvård samt bank och försäkring. 90 procent eller mer av de utrikes födda i dessa chefsjobb har varit i Sverige i över tolv år.

Könsfördelning

Fördelningen mellan kvinnor och män för olika chefsyrken speglar till del könsfördelningen i aktuell sektor. Det är vanligare att utrikes födda kvinnor är chefer inom förskoleverksamhet eftersom förskolelärare är ett kvinnodominerat yrke. Samma resonemang gäller

manligt kodade yrken och branscher. Några undantag finns. Föregående avsnitt om ekonomi- och förvaltningsyrken visade att inom bank, finans och revision arbetade fler utrikes födda kvinnor än män. Det förhållandet finns inte för den relaterade chefsgruppen bank, finans och försäkring. Där är istället utrikes födda män överrepresenterade.

Könsfördelningen för de sju chefsgrupperna skiftar. Utrikes födda chefer inom hälso- och sjukvård, samhällsservice samt utbildning är övervägande kvinnor. En övervikt av manliga chefer finns inom servicenäringar, bank, finans och försäkring, IT, logistik och FoU, ekonomi, administration och sälj samt politiker och VD.

Könsfördelningen återspeglas i jobbtillväxten. Kvinnors sysselsättning ökar mer än mäns för chefstjänster inom utbildning samt hälso- och sjukvård och samhällsservice. I de andra chefsgrupperna ökar män mer. Undantaget är bank, finans och försäkring, där antalet utrikes födda chefer minskar. Även inrikes föddas sysselsättning backar för denna chefsgrupp.

Chefsyrken ³⁴	Inrikes född	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Grupp
Försäljnings- och marknadschefer	3 347	300	8 %	77	223	155	145	3 647	Ekonomi/admin
Verkställande direktörer	2 722	262	9 %	52	210	142	120	2 984	Politiker/VD
Övriga administrations- och servicechefer	2 437	324	12 %	164	160	154	170	2 761	Ekonomi/admin
Driftchefer inom bygg, anläggning och gruva	2 006	156	7 %	15	141	92	64	2 162	IT/logistik/FoU
Produktionschefer inom tillverkning	1 896	181	9 %	28	153	81	100	2 077	IT/logistik/FoU
Ekonomi- och finanschefer	1 826	155	8 %	78	77	95	60	1 981	Ekonomi/admin.
Övriga chefer inom samhällsservice	1 743	133	7 %	64	69	58	75	1 876	HoS/samhälle
Chefer inom hälso- och sjukvård	1 598	152	9 %	122	30	77	75	1 750	HoS/samhälle
Chefer inom handel	1 393	220	14 %	66	154	83	137	1 613	Service
Inköps-, logistik- och transportchefer	1 330	185	12 %	39	146	86	99	1 515	IT/logistik/FoU
Chefer inom arkitekt- och ingenjörsvksamhet	1 256	128	9 %	46	82	67	61	1 384	IT/logistik/FoU
Chefer inom grund- och gymnasieskola, vuxenutb.	1 279	86	6 %	52	34	41	45	1 365	Utbildning
Förvaltnings- och planeringschefer	1 109	83	7 %	36	47	44	39	1 192	Ekonomi/admin
Chefer inom äldreomsorg	1 041	140	12 %	108	32	53	87	1 181	HoS/samhälle
IT-chefer	1 023	126	11 %	23	103	60	66	1 149	IT/logistik/FoU
Restaurang- och kökschefer	706	303	30 %	77	226	63	240	1 009	Service
Personal- och HR-chefer	821	92	10 %	51	41	53	39	913	Ekonomi/admin
Chefer inom övrig servicenäring	732	109	13 %	48	61	39	70	841	Service
Chefer inom socialt och kurativt arbete	613	86	12 %	49	37	27	59	699	HoS/samhälle
Forsknings- och utvecklingschefer	581	75	11 %	26	49	49	26	656	IT/logistik/FoU
Chefer inom förskoleverksamhet	580	71	11 %	55	16	36	35	651	Utbildning
Chefer inom bank, finans och försäkring	588	42	7 %	16	26	16	26	630	Bank/finans
Fastighets- och förvaltningschefer	445	19	4 %	-	-	8	11	464	IT/logistik/FoU
Informations-, kommunikations- och PR-chefer	358	27	7 %	9	18	16	11	385	Ekonomi/admin
Politiker och högre ämbetsmän	330	17	5 %	9	9	9	8	347	Politiker/VD

34 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärsarbetare har exkluderats.

SNABBAKTA: Chefsyrken

- I Skåne arbetar 35 800 chefer. Av dessa är 3 500, eller tio procent, utrikes födda.
- I sex av sju chefsgrupper svarar utrikes födda för mellan sju och nio procent av antalet chefer. Servicenäringarna avviker. Där är 18 procent födda utomlands.
- Av 2 300 nya chefsjobb i Skåne sedan 2014 kan utrikes födda tillskrivas 700, motsvarande 29 procent. Det finns små variationer i utrikes föddas andel av jobbtillväxten i chefsgrupper.
- Könsfördelningen för de sju chefsgrupperna skiftar. Utrikes födda chefer inom hälso- och sjukvård, samhällsservice samt utbildning är övervägande kvinnor. En övervikt av manliga chefer finns i övriga chefsgrupper.
- Kvinnors sysselsättning ökar mer än mäns för chefstjänster i utbildning samt hälso- och sjukvård och samhällsservice. I de andra chefsgrupperna ökar de manliga cheferna mer.
- Invandring har tillfört 300 restaurang- och kökschefer, försäljnings- och marknadschefer, administrations- och servicechefer samt verkställande direktörer. Vidare arbetar 200 utrikes födda som chefer inom handel samt ekonomi och finans.

6 Yrken med låga eller inga formella utbildningskrav

I Skåne arbetar 30 400 i yrken med låga eller inga formella utbildningskrav. 13 000, eller 43 procent, är utrikes födda. I dessa yrken arbetar oproportionerligt många utlandsfödda, inte minst från länder utanför EU eller Norden. Uppdelat på födda i och utanför EU och Norden är andelarna elva respektive 32 procent av totalt antal förvärvsarbetande.

Yrken med låga utbildningskrav infattar jobb som städare, restaurang- och köksbiträde eller reklamutdelare. Det finns en debatt om sådana och liknande arbetens betydelse för integration. Denna rapport diskuterar inte fördelar och nackdelar med fler eller färre sådana jobb.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för yrken med låga eller inga utbildningskrav. Därefter diskuteras könseggregationen för utlandsfödda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för dessa yrken.

Representation och utveckling

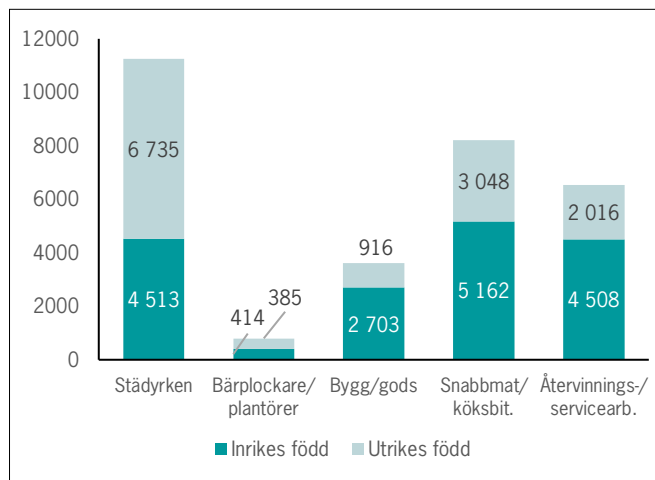
Yrkesområdet består av fem yrkesgrupper. Städyrken är det största med 11 200 förvärvsarbetare. Därefter följer snabbmats- och köksbiträden samt återvinnings- och servicearbetare med 8 200 respektive 6 500. Övriga grupper – yrken inom bygg/gods samt bärplockare – är mindre och omfattar 3 600 respektive 700 jobb.

Utrikes födda är överrepresenterade i alla fem yrkesgrupperna. Särskilt framträdande är städyrken där 60 procent är födda utomlands, en majoritet från länder utanför EU eller Norden. Överrepresentationen för den gruppen är även stor för snabbmatspersonal samt återvinnings- och servicearbetare. Migranter från EU är istället kraftigt överrepresenterade som bärplockare.

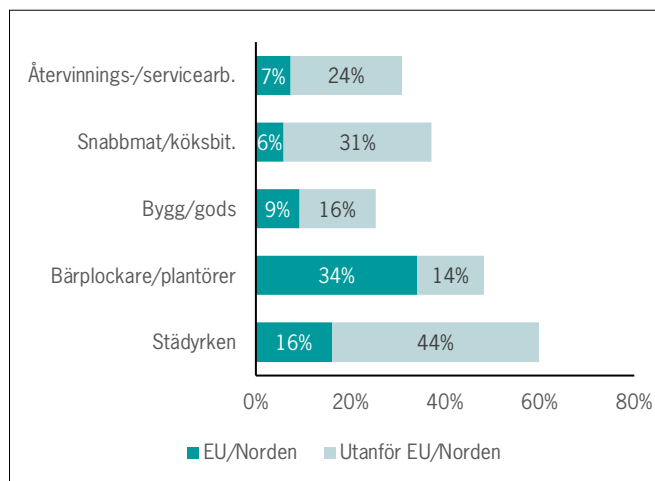
Invandringens bidrag till enskilda yrken varierar. Särskilt omfattande är tillskottet av städare. 63 procent är födda utomlands, vilket motsvarar 6 300 förvärvsarbetare. Andra yrken med låga krav på utbildning har en jämnare fördelning mellan in- och utrikes födda. För vaktmästare samt renhållnings- och återvinningsarbetare är andelen utlandsfödda 18 respektive 17 procent.

En förklaring till dessa utfall är att utrikes födda har lägre värderat humankapital än inrikes födda. Men utbildningsnivån visar att det är en slutsats som kan diskuteras. 23 procent av de utrikes födda i yrken med långa eller inga krav på utbildning har nämligen en

Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

eftergymnasial utbildning. Motsvarande för inrikes födda är 13 procent. Det indikerar att det är vanligare att utrikes födda som arbetar med så kallade enkla jobb är överkvalificerade.³⁵ En frågeställning, som inte besvaras inom ramen för denna rapport, är om enkla jobb är ett steg på vägen för utrikes födda till andra jobb med högre inkomster? Eller fastnar välutbildade utlandsfödda i jobb med en lägre kvalifikationsgrad?

Utrikes föddas överrepresentation förstärks över tid. Sedan 2014 har invandring försörjt 75 procent av jobbtillväxten om totalt 2 800 arbetstillfällen, vilket motsvarar 2 100 arbetstillfällen. Invandrare från länder utanför EU eller Norden svarar för 78 procent av dessa.

Fördelat på yrkesgrupper svarar utrikes födda för 88 respektive 84 procent av tillväxten för städyrken och

35 Se SCB (2017) för en analys av utrikes föddas matchning på arbetsmarknaden.

snabbmatpersonal. Invandrare från länder utanför EU eller Norden svarar för majoriteten av sysselsättningsökningen i bägge fallen. Rekryteringen av bärplockare och plantörer lutar sig även den i allt väsentligt mot utlandsfödda, men företrädesvis från andra EU-länder. Ökningen är jämnare fördelad mellan inrikes och utrikes födda för bygg, gods samt för återvinnings- och servicearbetare. Utlandsföddas andel av jobbtillväxten är här 50 respektive 46 procent.

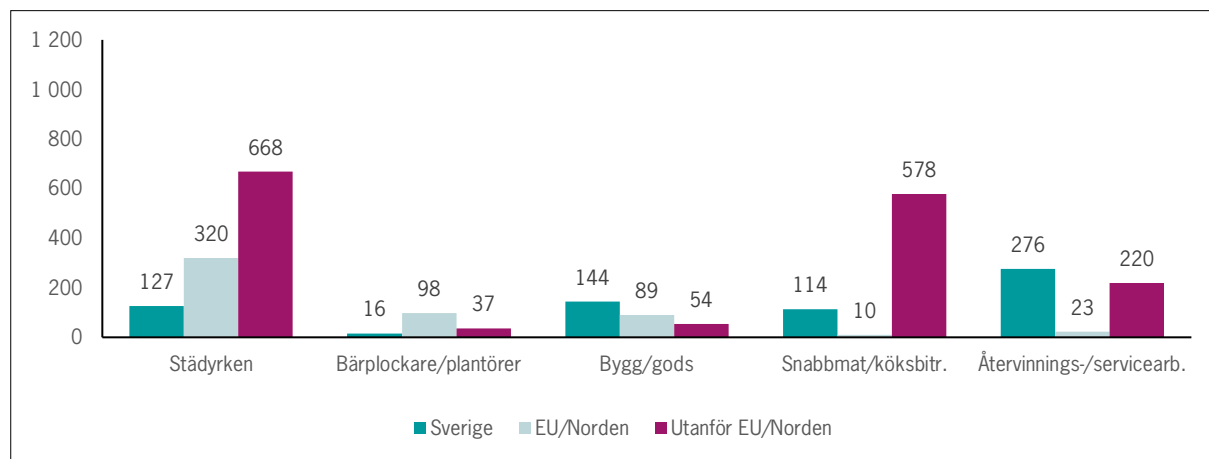
Utrikes födda med jobb med låga eller inga formella utbildningskrav har som regel varit i Sverige en kort tid i jämförelse med andra yrkesgrupper. Av de som arbetar i städyrken har 55 procent varit i Sverige kortare tid än tolv år. För bärplockare och plantörer är motsvarande 87 procent och för bygg/gods 47 procent. Det kan jämföras med process- och maskinoperatörer, också yrken där många invandrare arbetar, där 27 procent har varit i Sverige kortare tid än tolv år.

Könsfördelning för utrikes födda

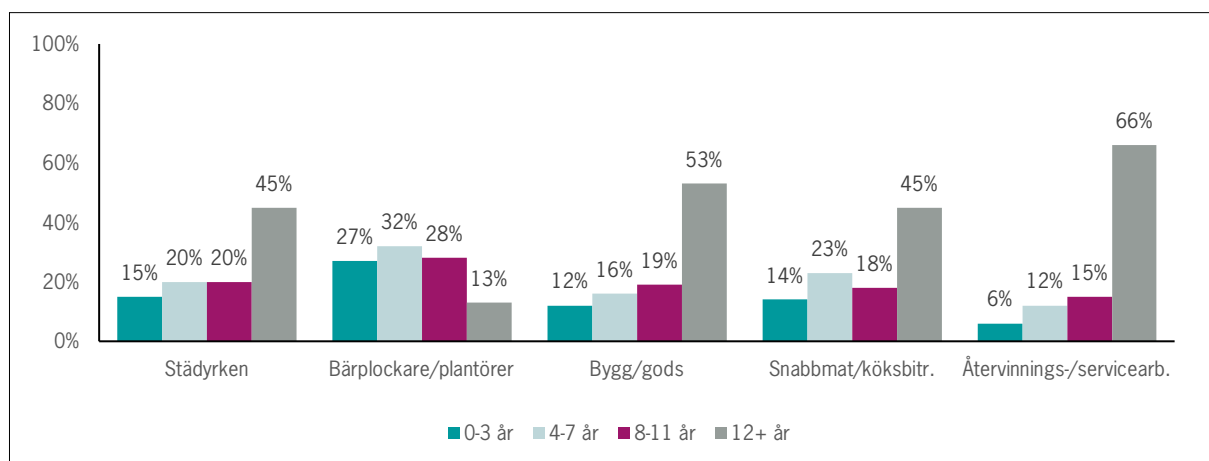
54 procent i yrkesområdet är kvinnor. Nedbrutet på yrkesgrupper synliggörs att den knappa övervikten beror på att fler kvinnor än män arbetar i städyrken. Könsfördelningen är relativt jämn för bärplockare, liksom för snabbmatpersonal. Utrikes födda män arbetar i en större utsträckning inom bygg/gods samt med något återvinnings- eller serviceyrke.

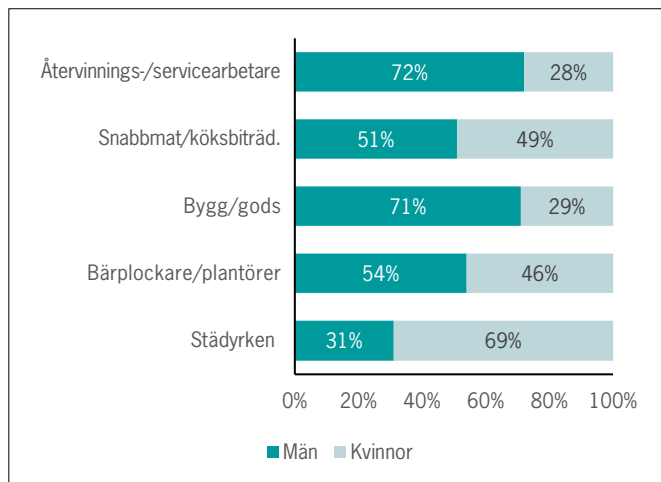
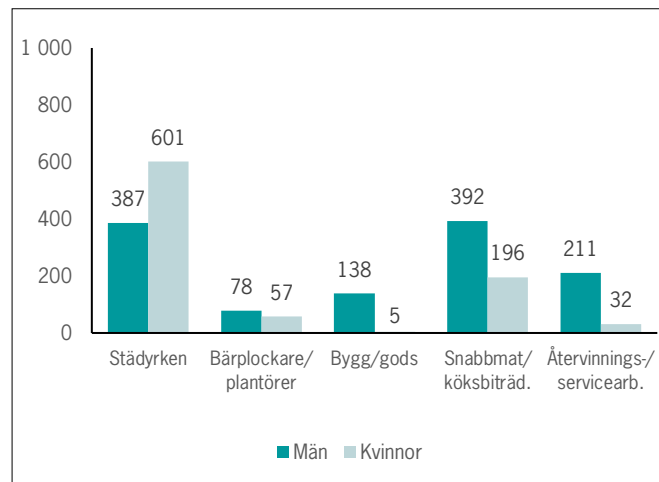
Städyrken är en övervägande kvinnlig del av arbetsmarknaden. Det största enskilda yrket är städare, ett yrke som sysselsätter 4 500 utrikes födda kvinnor. Det motsvarar 72 procent av de utrikes födda städarna, och 44 procent av alla städare i Skåne. Ett annat yrke som kompetensförsörjs av företrädesvis kvinnor är café- och konditoribiträden. Manligt kodade yrken är renhållnings- och återvinningsarbetare samt bilrekonstruktörer. 96 respektive 94 procent är män i dessa yrken.

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

Män står för 58 procent av jobbtillväxten i hela yrkesområdet sedan 2014. Män ökar mer än kvinnor i alla yrkesgrupper förutom städyrken. Yrkesgrupper med största könsbaserade obalanser i tillväxt är återvinnings- och servicearbetare samt bygg/gods. Där svarar män för 87 respektive 95 procent av de nya jobben. Utvecklingen pekar med andra ord på att könsfördelningen för dessa yrkesgrupper kommer bli än mer snedfördelad framöver. Däremot tyder utvecklingen för städyrken på att utrikes födda mäns andel ökar försiktigt.

Bristsituation

Överlag har arbetsgivare inga stora bekymmer att rekrytera yrken med låga eller inga formella krav på utbildning. För merparten av jobben råder balans mellan tillgång och efterfrågan, alternativt ett överskott. Städare är ett undantag. Där finns det brister trots ett omfattande kompetensbidrag från invandring. Övriga jobb med brist är mindre yrken som pizzabagare. Vidare finns det inga bristyrken i detta yrkesområden där utrikes födda inte är överrepresenterade.

Yrken med låga eller inga formella utbildningskrav ³⁶	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Städare	6 293	62 %	4 480	1 813	1 668	4 625	10 220	Brist	Städyrken
Restaurang- och köksbiträden	2 619	38 %	1 393	1 226	425	2 194	6 959	Överskott	Snabbmat/kök
Övriga servicearbetare	1 274	38 %	484	790	213	1 061	3 368	-	Återvinn./tid.
Handpaketerare och andra fabriksarbetare	533	29 %	253	280	137	396	1 859	Överskott	Bygg/gods
Renhållnings- och återvinningsarbetare	204	17 %	8	196	90	114	1 225	-	Återvinn./tid.
Reklamutdelare och tidningsdistributörer	375	37 %	62	313	122	253	1 014	Balans	Återvinn./tid.
Vaktmästare m.fl.	163	18 %	20	143	51	112	917	Överskott	Återvinn./tid.

Forts. på nästa sida

36 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärvsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärvsarbetare har exkluderats.

Bärplockare och plantörer	385	48 %	179	206	273	112	799	-	Bärplockare
Bilrekond., fönsterputsare, övriga rengörings-arbetare	274	35 %	17	257	70	204	786	-	Städyrken
Kafé- och konditoribiträden	101	14 %	70	31	32	69	745	Överskott	Snabbmat/kök
Grovarbetare inom bygg och anläggning	196	27 %	-	-	119	77	714	Balans	Bygg/gods.
Ramppersonal, flyttkarlar och varupåfyllare	120	19 %	8	112	56	64	619	-	Bygg/gods.
Pizzabagare	328	65 %	25	303	26	302	506	Brist	Snabbmat/kök
Hamnarbetare	67	16 %	5	62	20	47	427	-	Bygg/gods.
Övrig hemservicepersonal	168	69 %	133	35	76	92	242	-	Städyrken

SNABBAKTA: Yrken med låga eller inga formella krav på utbildning

- I Skåne arbetar 30 400 i yrken med låga eller inga formella krav på utbildning. 13 000, eller 43 procent, är utrikes födda.
- Det finns skillnader mellan yrkesgrupper. Inom städyrken är 60 procent utrikes födda, för bärplockare 48 procent, snabbmatpersonal 37 procent. För återvinnings- och servicearbetare samt bygg/gods är utrikes föddas andelar 31 respektive 26 procent.
- Sedan 2014 har invandring försörjt 75 procent av jobbtillväxten om totalt 2 800 arbetstillfällen. Det motsvarar 2 100 arbetstillfällen.
- Fördelat på yrkesgrupper svarar utrikes födda för 88 respektive 84 procent av tillväxten för städyrken och snabbmatpersonal. För bygg/gods samt återvinnings- och servicearbetare är andelen 50 respektive 46 procent.
- Utrikes födda kvinnor är överrepresenterade i städyrken medan män arbetar i en större utsträckning inom bygg, gods samt återvinnings- och serviceyrke. Könsfördelningen är relativt jämn för bärplockare, liksom för snabbmatpersonal.
- Antalet män ökar mer än kvinnor i alla yrkesgrupper förutom städyrken. För återvinnings- och serviceyrken samt bygg/gods svarar män för 87 respektive 95 procent av de nya jobben. För städyrken svarar kvinnor för 60 procent.
- Invandring har gett ett bidrag på 6 300 städare, 2 600 restaurang- och köksbiträden och 1 300 övriga servicearbetare.
- Utrikes födda är inte underrepresenterade i något bristyrke inom yrkesområdet.

7. Försäljnings-, service- och bevakningsyrken

I Skåne arbetar 51 200 i försäljnings-, service eller bevakningsyrken.³⁷ Här återfinns jobb som butikssäljare, fastighetsskötare, kock eller väktare. 8 100, eller 16 procent, är födda utomlands. Uppdelat på födda i och utanför EU eller Norden är andelarna 4 respektive 11 procent av totalt antal förvärvsarbetande.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren. Därefter diskuteras könseggregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för dessa yrken.

Representation och utveckling

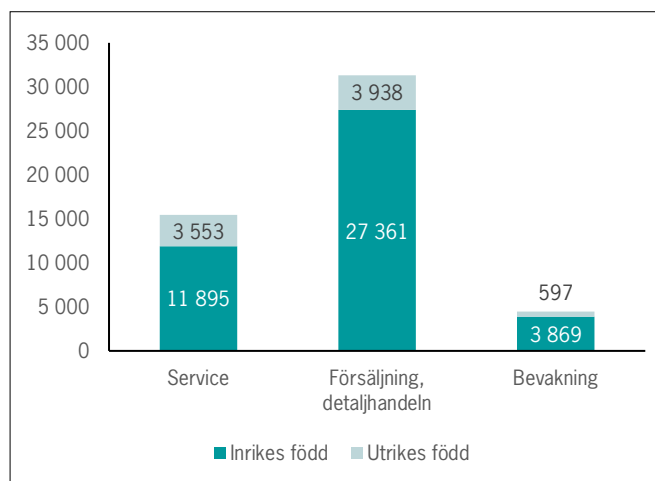
Försäljnings-, service och bevakningsyrken utgör tre yrkesgrupper. I Skåne arbetar 31 300 med något försäljningsyrke. Vidare jobbar 15 400 respektive 4 500 inom service och bevakning.

Vägarna för utrikes födda verkar vara enklare till serviceyrken än till försäljnings- eller bevakningsyrken. Inom serviceyrken, där arbeten som kock och fastighetsskötare ingår, är 3 600 utrikes födda. Det motsvarar 23 procent, en betydligt större andel än i försäljningsyrken där tolv procent är födda utomlands. Ett sätt att resonera om dessa skillnader är utifrån humankapital. En säljares humankapital är i mångt och mycket färdigheter i kommunikation. Grunden för det är språk och en förståelse för sociala koder. Rimligen påverkar det utrikes föddas möjligheter, särskilt för dem som varit i Sverige en kort tid. Uttryck för det är att 75 procent av de utlandsfödda inom försäljning har varit i Sverige längre än tolv år – att jämföra med 61 procent av invandrarna i serviceyrken. Viktigt att betona är att rapporten inte kan uttala sig allt för detaljerat om hur humankapital, sociala nätverk och diskriminering påverkar enskilda yrkesgrupper. Det kräver en mer grundlig branschanalys.

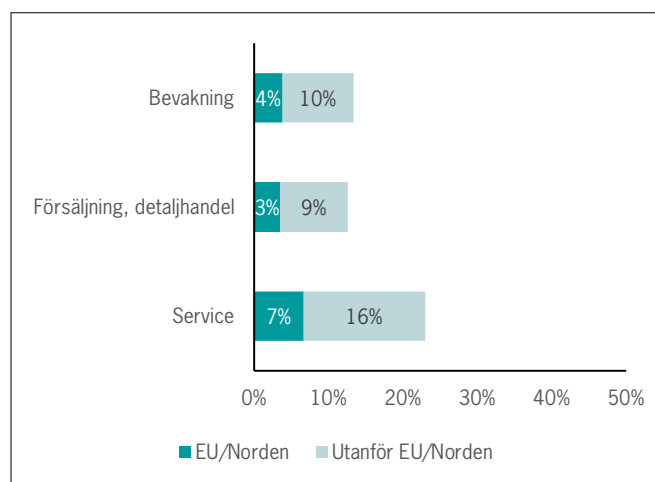
Utrikes födda är överrepresenterade i serviceyrken. Mer specifikt är det invandrare från länder utanför EU som är överrepresenterade. Deras andel är 16 procent medan utlandsfödda från andra EU- eller nordiska länder svarar för sju procent, vilket motsvarar genomsnittet på Skånes arbetsmarknad för den senare gruppen.

Analysen breddas när jobbtillväxten inkluderas. Sedan 2014 har 3 200 nya jobb skapats inom försäljning

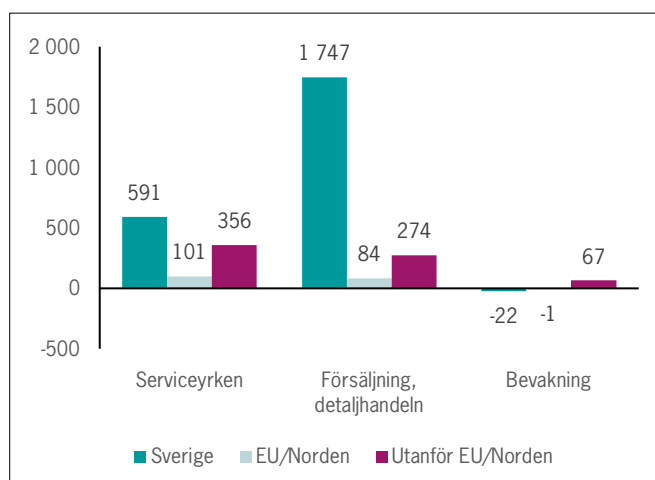
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

37 Avser tre huvudgrupper i SCB:s yrkesstatistik – Serviceyrken, Försäljningsyrken inom detaljhandel m.m. samt Andra bevaknings- och säkerhetsyrken.

och service. Invandring kan tillskrivas 900 jobb, vilket motsvarar 28 procent. Av de 900 är 80 procent från länder utanför EU eller Norden. I jämförelse med de flesta av rapportens övriga yrkesområden står utrikes födda för en mindre andel av jobbtillväxten inom försäljnings-, service- och bevakningsyrken.

Det finns stora skillnader mellan yrkesområden i invandrades andel av jobbtillväxten. För försäljningsyrken svarar utrikes födda för 17 procent, eller cirka 400 jobb, av sysselsättningsökningen. Det är en mindre andel än andra yrkesgrupper där utlandsfödda är underrepresenterade, exempelvis inom ekonomi- och förvaltning eller chefsjobb. För rekrytering av serviceyrken är däremot arbetsgivare mer beroende av invandring. Av 1 000 nya jobb sedan 2014 svarar utrikes födda för 43 procent. Detta förstärker bilden av att trösklarna är lägre för utrikes födda till dessa jobb i jämförelse med försäljningsyrken.

Könsfördelning för utrikes födda

De tre yrkesgrupperna har en varierad könsfördelning. I bevaknings- och säkerhetsyrken, vilket är en mindre yrkesgrupp, arbetar företrädesvis män. Försäljning, detaljhandel har en relativt jämn fördelning medan det i serviceyrkena finns övervägande män.

Könsfördelningen mellan enskilda yrken varierar. I det största serviceyrket, fastighetsskötare, är 89 procent män. För väktare och ordningsvakter är könsfördelningen lika obalanserad. Kvinnor arbetar å andra sidan i en större utsträckning än män som butikssäljare, både i fackhandel och i dagligvaror, samt som frisörer.

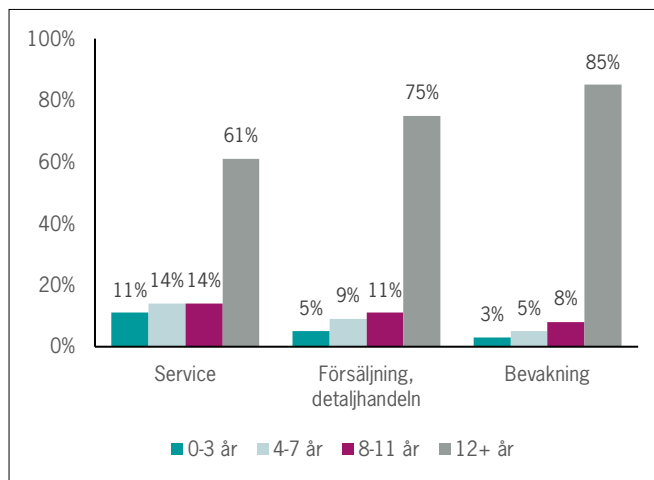
Invandringens bidrag till jobbtillväxten är 900 jobb sedan 2014. Fördelat på kvinnor och män svarar män för 64 procent av de arbetstillfällena. Utrikes födda mäns sysselsättning ökar i alla tre yrkesgrupper. För kvinnor backar sysselsättningen försiktigt inom bevakning. Utrikes födda kvinnor svarar för cirka 40 procent av de nya jobben inom både service och försäljning.

Jobbtillväxten för inrikes födda uppvisar ett annat mönster. Där ökar kvinnors sysselsättning snabbare än mäns inom service och försäljning, detaljhandel. Bevakningsyrken backar försiktigt för både kvinnor och män födda i Sverige.

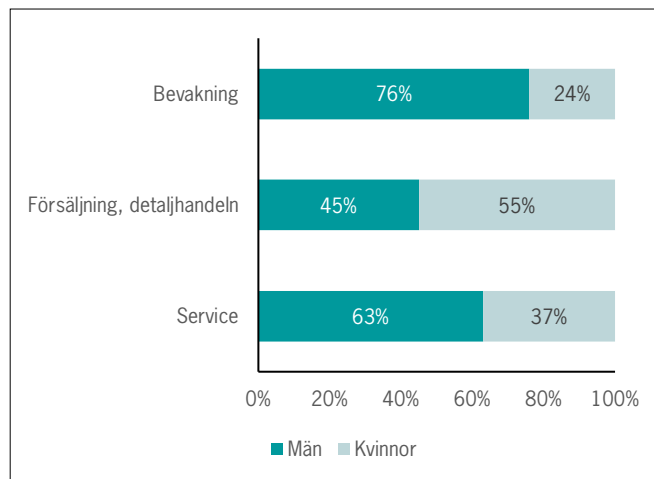
Bristsituation

Bristsituationen för försäljnings-, service- och bevakningsjobb är varierad. För de två största yrkena, butikssäljare för fackhandel respektive dagligvaror, är konkurrensen om jobben stor. En anledning till den goda

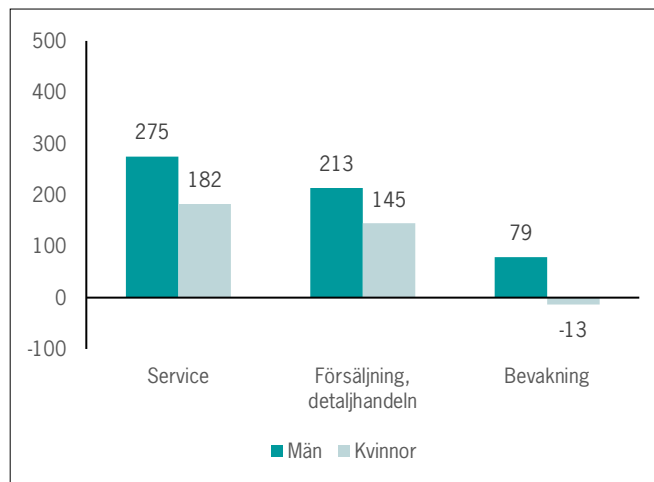
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

tillgången på kompetens kan vara mycket deltidsarbete inom handel. Arbetsförmedlingen pekar på motsatt situation för kockar och kallskänkor samt hovmästare och servitörer. Utrikes födda är överrepresenterade i dessa yrken med 29 respektive 22 procent av totalt antal förvärvsarbetande. En omfattande tillförsel från invandring har inte räckt för att tillgodose efterfrågan på kompetens från arbetslivet.

Ett annat bristyrke är fastighetsskötare. I Skåne är

1 000 fastighetsskötare utrikes födda, vilket motsvarar ungefär en av fem. Ett yrke som avviker kraftigt är brandmän. Arbetsgivare har svårigheter att rekrytera sådan kompetens. Samtidigt arbetar där nästan inga utrikes födda, och väldigt få kvinnor.

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För försäljnings-, service- och bevakningsyrken är brandman ett sådant yrke.

Försäljnings- service- och bevakningsyrke ³⁸	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Butikssäljare, fackhandel	1 364	10 %	792	572	404	960	13 028	Överskott	Försäljning
Butikssäljare, dagligvaror	1 368	14 %	767	601	325	1 043	9 578	Överskott	Försäljning
Fastighetsskötare	1 004	19 %	108	896	318	686	5 253	Brist	Service
Kockar och kallskänkor	1 407	29 %	599	808	352	1 055	4 828	Brist	Service
Säljande butikshefer	457	12 %	218	239	148	309	3 961	-	Försäljning
Hovmästare och servitörer	502	22 %	244	258	156	346	2 276	Brist	Service
Väktare och ordningsvakter	304	15 %	36	268	80	224	2 004	Balans	Bevakning/säkerhet
Kassapersonal	350	18 %	189	161	97	253	1 904	Överskott	Försäljning
Telefonförsäljare	158	15 %	76	82	48	110	1 089	Brist	Försäljning
Kriminalvårdare	134	14 %	50	84	37	97	945	Balans	Bevakning/säkerhet
Övrig bevaknings-, säkerhetspersonal	114	15 %	39	75	39	75	752	-	Bevakning/säkerhet
Frisörer	130	19 %	94	36	34	96	695	Balans	Service
Tågvärdar och ombordansvariga	120	20 %	47	73	25	95	600	Balans	Service
Brandmän	19	3 %	-	-	7	12	568	Brist	Bevakning/säkerhet
Bartendrar	108	23 %	30	78	34	74	468	Balans	Service
Apotekstekniker	87	19 %	71	16	20	67	455	Balans	Försäljning
Bensinstationspersonal	44	10 %	14	30	14	30	452	Överskott	Försäljning
Optikerassistenter	57	15 %	39	18	14	43	391	-	Försäljning
Städledare och husfruar	121	42 %	86	35	41	80	290	-	Service
Uthyrare	27	10 %	8	19	11	16	261	-	Försäljning

38 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärvsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärvsarbetare har exkluderats.

SNABBAKTA: Försäljnings-, service- och bevakningsyrken

- I Skåne arbetar 51 200 i försäljnings-, service eller bevakningsyrken. 8 100, eller 16 procent, är utrikes födda.
- Det finns skillnader mellan yrkesgrupper. Inom serviceyrken är 23 procent utrikes födda. Motsvarande inom bevakningsyrken och försäljningsyrken är 14 respektive 12 procent.
- Sedan 2014 har 3 200 nya jobb skapats inom försäljning och service. Invandring kan tillskrivas 900 av dessa, motsvarande 28 procent.
- Utrikes föddas andel av jobbtillväxten sedan 2014 är för försäljningsyrken 17 procent och för serviceyrken 43 procent.
- I bevaknings- och säkerhetsyrken samt serviceyrken arbetar företrädesvis män. Försäljning har en relativt jämn könsfördelning.
- Utrikes födda mäns sysselsättning ökar i alla tre yrkesgrupper. För kvinnor backar sysselsättningen försiktigt inom bevakning, men ökar i de övriga två.
- Invandring har bidragit med 2 700 butikssäljare, 1 400 kockar och kallskänkor, 1 000 fastighets-skötare och 500 hovmästare och servitörer.
- Ett bristyrke där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är brandman.

8 Hälso- och sjukvårdsyrken

Den demografiska utvecklingen med allt fler i vårdtunga åldrar innebär svåra rekryteringsutmaningar för hälso- och sjukvården. Bristsituationen är redan idag påtaglig. Rimligen kommer en fortsatt åldrande befolkning än mer försvåra situationen framöver. I Skåne arbetar 98 000 med ett hälso- och sjukvårdsyrke.³⁹ 22 000, eller 22 procent, är utrikes födda. Uppdelat på födda i och utanför EU och Norden är andelarna sju respektive 16 procent av totalt antal förvärvsarbetande.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för hälso- och sjukvårdsyrken. Därefter diskuteras könsegregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för dessa yrken.

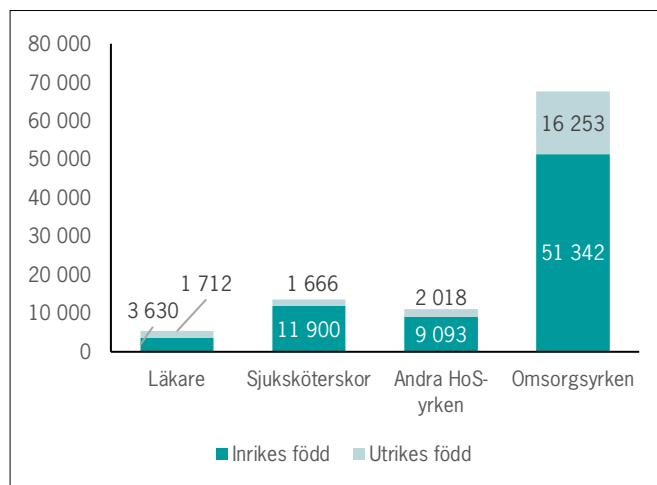
Representation och utveckling

Hälso- och sjukvårdsyrken sorteras in i fyra yrkesgrupper - läkare, sjuksköterskor, andra hälso- och sjukvårdsyrken samt omsorgsyrken. Största är omsorgsyrken med 67 600 förvärvsarbetare. Därefter följer sjuksköterskor och andra hälso- och sjukvårdsyrken med 13 600 respektive 11 000 arbetstillfällen. I läkargruppen arbetar 5 300.

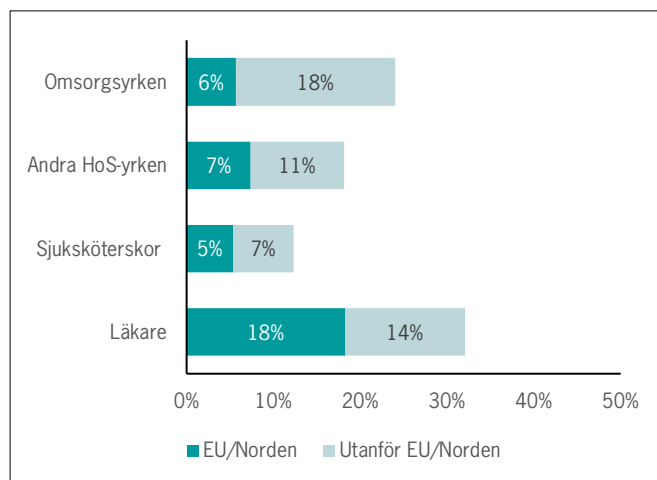
Invandring tillför resurser ojämnt till hälso- och sjukvården. Skillnaden i andel utrikes födda är 20 procentenheter mellan läkare och sjuksköterskor. Mer detaljerat gör arbetsgivare kompetensförsörjningsvinster för läkare, vårdbiträden och undersköterskor. Bidraget från invandring är betydligt mindre för rekryteringen av sjuksköterskor, sjukgymnaster och arbetsterapeuter.

Det mest illustrativa exemplet på att invandring tillför resurser ojämnt är sjuksköterskor och läkare, två arbeten med höga krav på utbildning och förmåga att kommunicera. Invandringens bidrag för att mildra bristen på sjuksköterskor är måttlig. 1 700 sjuksköterskor, eller tolv procent, är utlandsfödda. Av de grundutbildade sjuksköterskorna är 16 procent utrikes födda medan motsvarande för specialistsjuksköterskor är 12 procent. För läkare är bilden annorlunda. Var tredje läkare i Skåne är nämligen utlandsfödd. Av 1 700 läkare är 1 000 från länder inom EU eller Norden. Att utrikes födda från EU och Norden är i majoritet är ovanligt eftersom de är en mindre grupp numerärt än invandrare från övriga världen. Sett till andel utrikes födda finns

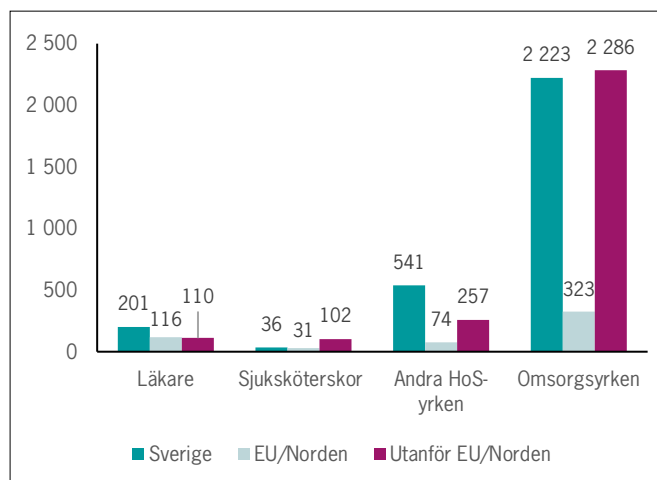
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

³⁹ Vård- omsorgsyrken består av tre huvudgrupper i yrkesstatistiken – Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom hälso- och sjukvård, Yrken med krav på högskolekompetens inom hälso- och sjukvård samt laboratorium och Omsorgsyrken.

det likheter med tandläkare. Av 700 tandläkare är 32 procent födda utomlands. En skillnad är att de flesta tandläkare är födda i länder utanför EU eller Norden.

En förklaring till skillnaden mellan läkare och sjuksköterskor är att sjuksköterskeutbildning är en akademisk utbildning i Sverige. Det är den inte i alla länder. Ofta krävs kompletterande utbildning för en migrant med sjuksköterskeerfarenhet från sitt hemland. Läkarutbildningen är internationellt jämförbar på ett annat sätt, vilket underlättar för utlandsfödda läkare. Detta syns när tid i Sverige studeras. Hälften av de utlandsfödda läkarna har varit i Sverige kortare än tolv år. För sjuksköterskor är motsvarande 18 procent.

Största omsorgsyrket är undersköterska. I Skåne är 27 procent av dessa utrikes födda, vilket motsvarar 5 000 förvärvsarbetare. Det är en överrepresentation, med hänsyn till att en av fem på Skånes arbetsmarknad är utrikes födda. Detta beror främst på att många invandrare från länder utanför EU och Norden arbetar som undersköterskor. Andelen EU-migranter motsvarar ungefär dess andel på arbetsmarknaden i Skåne i stort.

När jobbtillväxten de senaste åren inkluderas breddas förståelsen för invandringens betydelse. Sedan 2014 har 6 300 nya vård- och omsorgsjobb skapats i Skåne. Av dessa kan 3 300, eller 52 procent, relateras till invandring. Av de 3 300 kommer 83 procent från ett land utanför EU/Norden.

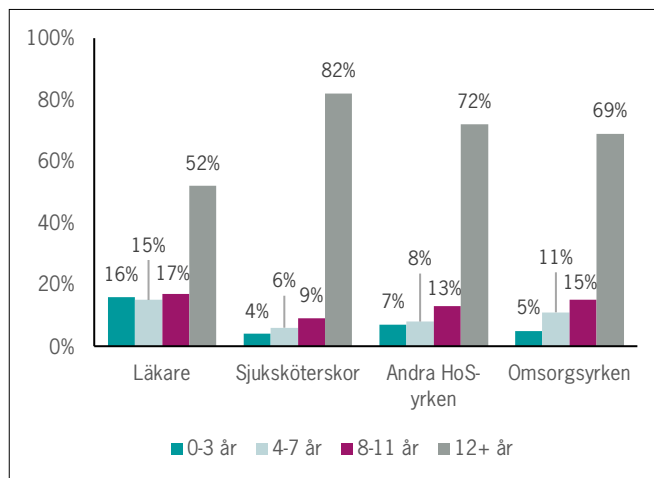
Starkast utveckling har omsorgsyrken haft. Utrikes födda svarar för 54 procent av den tillväxten, motsvarande 2 600 jobb. För yrkesgruppen andra hälso- och sjukvårdsyrken är motsvarande andel 38 procent. Taktén är långsammare för läkare och sjuksköterskor. Men de utrikes föddas andel av tillväxten är relativt stor med 53 respektive 79 procent.

Könsfördelningen för utrikes födda

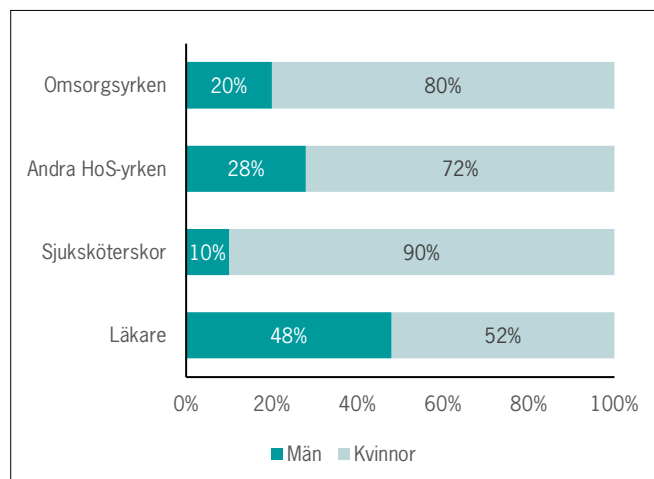
Hälso- och sjukvårdsyrken är kvinnodominerade. Bland sjuksköterskor är nio av tio utrikes födda kvinnor. För omsorgsyrken är könsbalansen något jämnare – en av fem är män. En liknande fördelning finns för gruppen andra hälso- och sjukvårdsyrken, där biomedicinsk analytiker och psykolog är bärande yrken. En mer balanserad situation finns för utrikes födda läkare. Där arbetar ungefär lika många utrikes födda kvinnor som män.

Jobbtillväxten speglar rådande könsfördelning. Sedan 2014 har lika många utrikes födda kvinnor som män tillförts till läkaryrket i länet. I övriga yrkesgrupper har kvinnors sysselsättning ökat betydligt kraftigare än mäns.

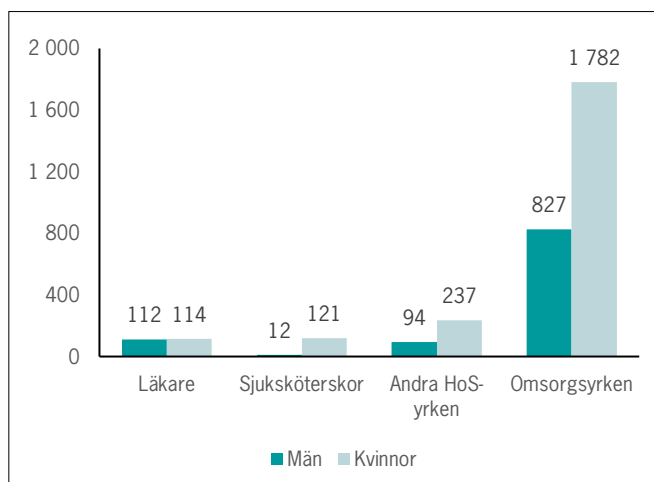
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

I de flesta andra yrkesgrupper som är starkt könssegrerade visar utvecklingen de senaste åren inget tecken på en förändrad könsfördelning. Men för omsorgsyrken finns däremot sådana tendenser. Män svarar för lite över 30 procent av jobbtillväxten bland utrikes födda i omsorgsyrken. För inrikes födda står män för 44 procent. Att sysselsättningen för män ökar i omsorgsyrken indikerar att rekryteringsbasen till dessa yrken har breddats.

Bristsituation

Det är svårt att förbise invandringens betydelse för hälso- och sjukvårdens möjligheter att leverera välfärd. Nuvarande bristsituation, alarmerande i sig, skulle sannolikt vara värre givet en mindre invandring.

I det långa perspektivet prognosticerar Region Skåne en fortsatt brist på bland annat undersköterskor, sjuksköterskor, läkare och biomedicinska analytiker.⁴⁰ Rimligen innebär det att invandring och integration kommer att behöva spela en ännu större roll i att försörja hälso- och sjukvården med kompetens framöver. Flera hälso- och sjukvårdsyrken är dessutom kvinnligt kodade. Fler män skulle behöva bidra till kompetensförsörjningen av dessa yrken.⁴¹

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För hälso- och sjukvårdsyrken är dessa olika specialist-sjuksköterskor, grundutbildade sjuksköterskor, sjukgymnaster och arbetsterapeuter.

Hälso- och sjukvårdsyrken ⁴²	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Undersköterskor, kommun	4 994	27 %	4 456	538	1 241	3 753	18 222	Brist	Omsorg
Barnskötare	2 371	22 %	2 169	202	468	1 903	10 666	Brist	Omsorg
Personliga assistenter	2 555	29 %	1 710	845	613	1 942	8 851	Brist	Omsorg
Vårdare, boendestödjare	1 234	16 %	789	445	329	905	7 828	Brist	Omsorg
Vårdbiträden	2 150	28 %	1 663	487	447	1 703	7 657	Brist	Omsorg
Grundutbildade sjuksköterskor	768	13 %	705	63	300	468	5 697	Brist	Sjuksköterska
Undersköterskor, HoS	952	19 %	858	94	264	688	4 936	Brist	Omsorg
Elevassistenter	898	23 %	520	378	195	703	3 989	Brist	Omsorg
Specialistläkare	1000	34 %	514	486	641	359	2 931	Brist	Läkare
Sjukgymnaster	138	9 %	101	37	91	47	1 596	Brist	HoS-yrken
Skötare	307	20 %	167	140	89	218	1 547	Brist	Omsorg
Övriga specialistsjuksköterskor	134	9 %	120	14	74	60	1 461	Brist	Sjuksköterska
Biomedicinska analytiker	395	28 %	322	73	117	278	1 392	Brist	HoS-yrken
Geriatricsjuksköterskor	225	16 %	201	24	90	135	1 369	Brist	Sjuksköterska
Tandsköterskor	272	21 %	265	7	81	191	1 303	Brist	Omsorg

Forts. på nästa sida

40 Region Skåne (2016).

41 SKL (2014).

42 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärvsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärvsarbetare har exkluderats.

ST-läkare	355	30 %	198	157	183	172	1 183	Brist	Läkare
Psykologer	162	14 %	126	36	97	65	1 143	Brist	HoS-yrken
Övrig vård- och omsorgspersonal	341	30 %	205	136	74	267	1 134	-	Omsorg
Laboratorieingenjörer	242	21 %	148	94	102	140	1 131	Balans	HoS-yrken
Arbets terapeuter	94	9 %	78	16	40	54	1 104	Brist	HoS-yrken
Undersköterskor, mottagning	126	12 %	114	12	25	101	1 019	-	Omsorg
Distriktssköterskor	72	8 %	-	-	35	37	930	Brist	Sjuksköterska
Övriga läkare	309	34 %	159	150	146	163	903	Brist	Läkare
Tandtekniker, ortopedingenjörer	126	17 %	60	66	57	69	741	Brist	HoS-yrken
Tandläkare	232	32 %	138	94	80	152	727	Brist	HoS-yrken
Barnmorskor	80	12 %	-	-	44	36	661	Brist	Sjuksköterska
Tandhygienister	128	27 %	113	15	29	99	483	Brist	HoS-yrken
Intensivvårdssjuksköterskor	43	9 %	-	-	23	20	454	Brist	Sjuksköterska
Anestesisjuksköterskor	38	8 %	31	7	20	18	453	Brist	Sjuksköterska
Barnsjuksköterskor	42	9 %	-	-	23	19	453	Brist	Sjuksköterska
Receptarier	131	29 %	112	19	33	98	446	Brist	HoS-yrken
Skolsköterskor	32	7 %	-	-	19	13	434	Brist	Sjuksköterska
Psykiatrisjuksköterskor	64	15 %	48	16	32	32	421	Brist	Sjuksköterska
Röntgensjuksköterskor	107	26 %	80	27	38	69	415	Brist	Sjuksköterska
Apotekare	131	34 %	104	27	40	91	384	Brist	HoS-yrken
Operationssjuksköterskor	43	11 %	-	-	19	24	378	Brist	Sjuksköterska
Audionomer och logoped	34	9 %	-	-	16	18	365	-	HoS-yrken
Ambulanssjuksköterskor	15	4 %	7	8	9	6	351	Brist	Sjuksköterska
AT-läkare	48	15 %	27	21	6	42	325	Brist	Läkare
Optiker	24	11 %	11	13	7	17	228	-	HoS-yrken

SNABBAKTA: Hälso- och sjukvårdsyrken

- I Skåne arbetar 98 000 med ett hälso- och sjukvårdsyrke. 22 000, eller 22 procent, är utrikes födda.
- Det finns skillnader mellan yrkesgrupper. Andel utrikes födda läkare är 32 procent. För omsorgsyrken är motsvarande 24 procent, medan det i yrkesgrupperna andra hälso- och sjukvårdsyrken samt sjuksköterskor är 18 respektive 12 procent.
- Sedan 2014 har 6 300 nya vård- och omsorgsjobb skapats i Skåne. Av dessa kan 3 300, eller 52 procent, relateras till invandring.
- Utrikes föddas andel av jobbtillväxten sedan 2014 för omsorgsyrken är 54 procent. För yrkesgruppen andra hälso- och sjukvårdsyrken är motsvarande andel 38 procent. Yrkesgrupperna läkare och sjuksköterskor växer mindre antalsmässigt. De utlandsfödda svarar för 53 respektive 79 procent av ökningarna.
- Hälso- och sjukvårdsyrken är kvinnodominerat. Bland sjuksköterskor är nio av tio utrikes födda är kvinnor. Även inom omsorgsyrken och andra hälso- och sjukvårdsyrken arbetar övervägande kvinnor. Bland läkare är könsfördelningen jämn.
- Invandring har bidragit med 5 900 undersköterskor, 2 600 personliga assistenter, 2 400 barnskötare, 2 200 vårdbiträden, 1 000 specialistläkare och lika många sjuksköterskor.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är olika specialistsjuksköterskor, grundutbildade sjuksköterskor, sjukgymnaster och arbetsterapeuter.

9. Industriyrken

I Skåne arbetar 37 000 i industriyrken som maskinoperatörer, montörer eller svetsare.⁴³ 7 500, eller 20 procent, är utrikes födda. Uppdelat på födda i och utanför EU eller Norden är andelarna sex respektive 14 procent av totalt antal förvärvsarbete.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för industriyrken. Därefter diskuteras könsegregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för industriyrken.

Representation och utveckling

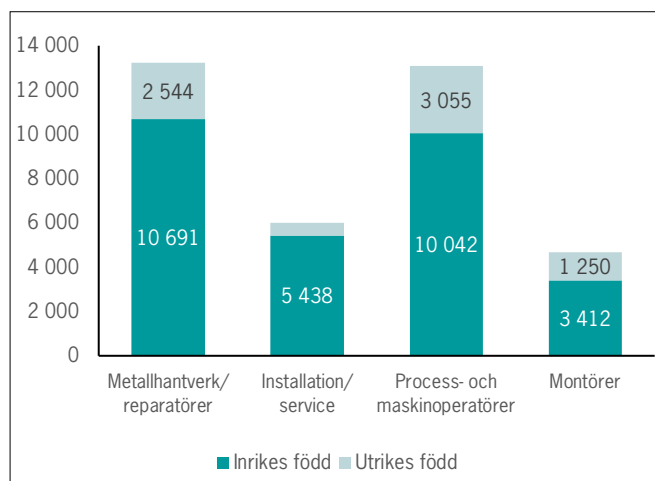
Industriyrken sorteras in i fyra yrkesgrupper - montörer, process- och maskinoperatörer, installations- och serviceyrken samt metallhantverks- och reparatörsyrken. Flest arbetstillfällen finns bland metallhantverk och reparatörer med 13 200, tätt följt av process- och maskinoperatörer med 13 100. Inom installation och som montörer arbetar 6 000 respektive 4 700 personer.

Invandring har nyttiggjorts olika mycket beroende på yrke. Andelen utrikes födda i de fyra yrkesgrupperna varierar från 27 procent bland montörer till tio procent i installations- och serviceyrken. En förklaring till differensen är att installations- och serviceelektriker ingår i den sistnämnda yrkesgruppen. Detta är ett jobb med mer specifika krav på utbildning än exempelvis montörsjobb. Det kan innebära högre trösklar för utrikes födda utan en svensk utbildning. Endast åtta procent av Skånes elektriker är utrikes födda.

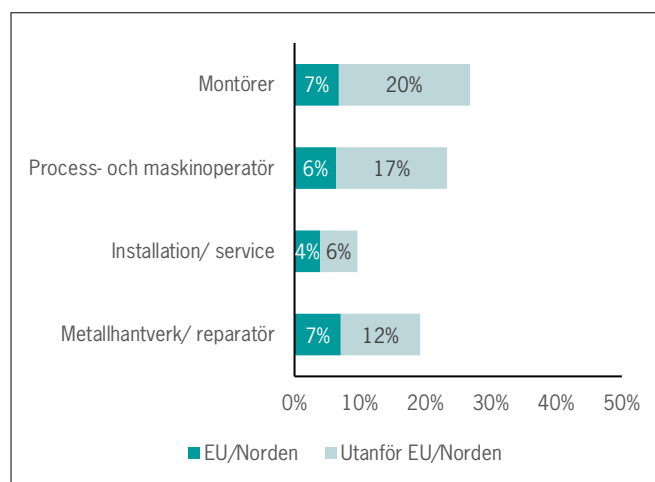
Skillnaden i representation mellan yrkesgrupper är stor för utrikes födda i länder utanför EU. De är överrepresenterade som montörer samt process- och maskinoperatörer medan de är underrepresenterade inom installation och service. För invandare från annat EU-land eller övriga Norden är fördelningen mer jämn över yrkesgrupper.

2 500 utrikes födda arbetar med metallhantverks- eller reparatörsyrken. Antalet motsvarar ungefär var femte förvärvsarbetare. Inom yrkesgruppen finns det variationer mellan enskilda yrken. 800 maskinställare inom metallarbete är exempelvis utrikes födda, vilket motsvarar 25 procent av yrkeskåren i länet. Samtidigt är tolv procent utlandsfödda bland underhållsmekanikerna och maskinreparatörerna. Sådana variationer

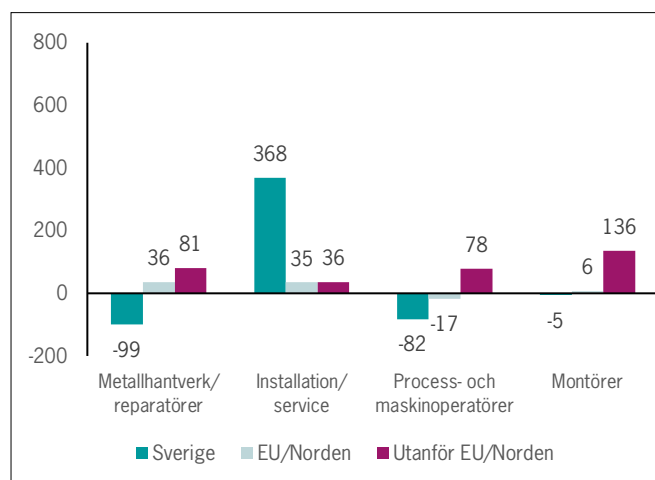
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

43 Industriyrken avser fyra huvudgrupper i yrkesstatistiken - Metallhantverks- och reparatörsyrken, Installations- och serviceyrken inom el och elektronik, Process- och maskinoperatörer samt Montörer.

inom yrkesgrupper är inte ovanliga. Att förklara dessa skilda utfall kräver en mer djupgående branschanalys.

Var fjärde process- och maskinoperatör i Skåne är utlandsfödd. Det motsvarar ett tillskott på 3 100 förvärvsarbetare till industrin. Hälften av maskinoperatörerna inom blekning, färgning och tvättning är utrikes födda. Inom livsmedels- samt kött- och beredningsindustrin är motsvarande 35 procent. På motsatt sida av skalan finns processövervakare i kemisk industri samt processoperatörer i pappersindustrin med 16 respektive åtta procent utlandsfödda.

Att industrins kompetensförsörjning är beroende av invandring tydliggörs i jobbtillväxten. Sedan 2014 har 600 nya industrijobb skapats i Skåne. Invandring har försörjt 68 procent av ökningen, motsvarande 400 jobb. Av dessa kommer 85 procent från länder utanför EU eller Norden.

Starkast utveckling totalt har installations- och serviceyrken. Men där är det först och främst inrikes födda som svarar för sysselsättningsökningen. Utrikes födda står för blygsamma 16 procent – ett utfall som förstärker bilden av att trösklarna till dessa arbeten är höga för invandrare. I övriga yrkesgrupper backar inrikes födda medan utlandsfödda ökar.

Könsfördelning för utrikes födda

Industrin är övervägande mansdominerad. Det är ett bekymmer för kompetensförsörjningen eftersom rekryteringsbasen begränsas. Dessutom återfinns ofta kvinnor med en industriutbildning i andra branscher.⁴⁴ Detta illustrerar de problem som kan uppstå när könssegregationen blir för påtaglig.

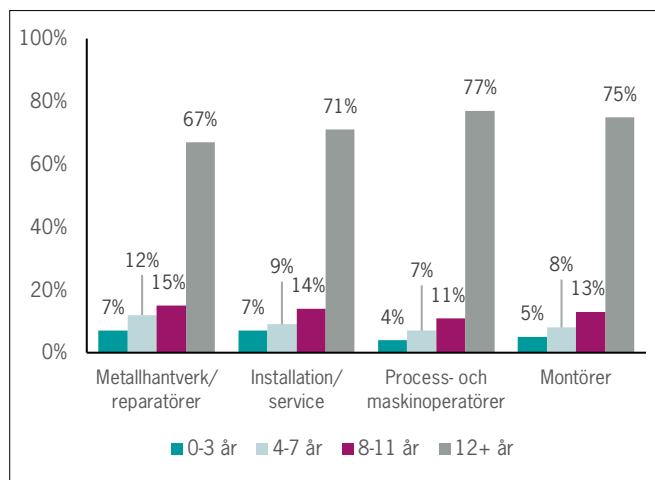
Mansdominansen är närapå total inom installations- och serviceyrken samt metallhanterverks- och reparatörsyrken. I de två andra yrkesgrupperna, montörer samt process- och maskinoperatörer, utgör kvinnor 25 respektive 29 procent av de förvärvsarbetande.

Utvecklingen sedan 2014 tyder inte på att könssegregationen minskar. Antal utrikes födda kvinnor som arbetar i industriyrken minskar något eller står still. Samtidigt fylls det på med utrikes födda män i samtliga yrkesgrupper.

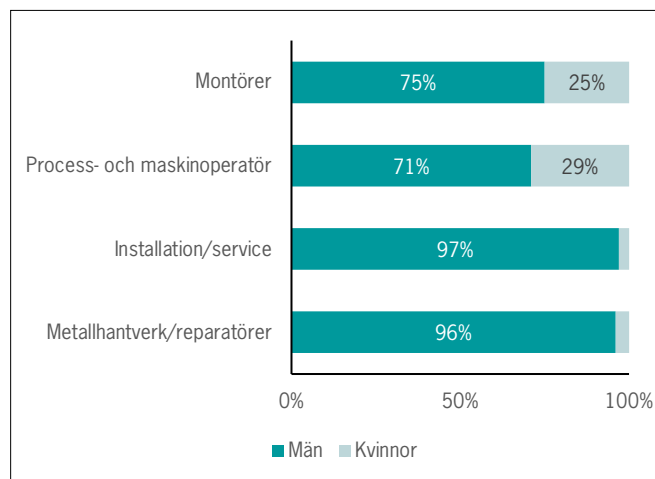
Bristsituation

Fyra av tio arbetsgivare i den skånska industrin upplever brist vid rekrytering. Förutom en stark konjunktur

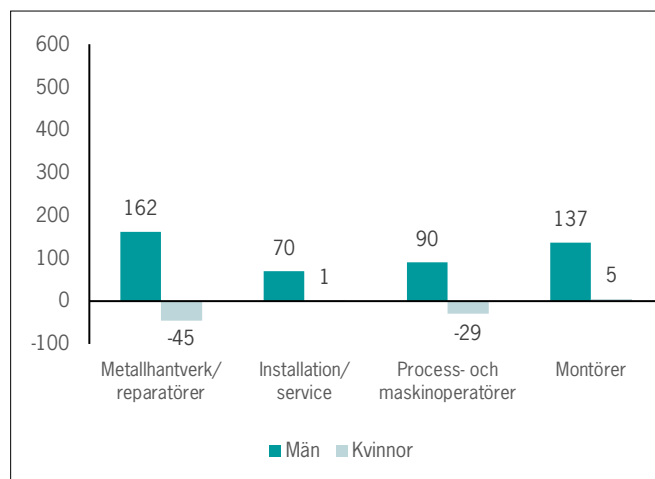
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

44 Region Skåne (2016).

förklaras det av ett lågt intresse för gymnasieskolans industriprogram. Återväxten har därmed blivit för liten i relation till pensionsavgångarna. Särskilda bekymmer har arbetsgivare att rekrytera hantverksutbildade med goda programmeringskunskaper eller personer med särskilda licenser.⁴⁵ Även Region Skåne lyfter det svaga intresset för industriprogrammet som en orsak till fortsatt brist på industriutbildade mot år 2025.⁴⁶

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För industriyrken är dessa installations- och service-tekniker, distributionselektriker, processoperatörer i pappersindustrin, byggnads- och ventilationsplåtslagare samt underhållsmekaniker och maskinreparatörer.

Industriyrken ⁴⁷	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Motorfordonsmek. och fordonsrep.	775	20 %	10	765	318	457	3 896	Brist	Metallhantverk
Installations- och serviceelektriker	311	8 %	5	311	133	178	3 733	Brist	Installation
Maskinställare, -operatörer, metallarbete	796	25 %	66	730	204	592	3 174	Brist	Metallhantverk
Underhållsmek. och maskinrep.	302	12 %	6	296	143	159	2 429	Brist	Metallhantverk
Montörer, metall-, gummi- och plastprodukter	367	23 %	82	285	81	286	1 600	Brist	Montörer
Övriga maskinop. inom livsmedelsind.	534	35 %	238	296	121	413	1 520	Balans	Operatörer
Svetsare och gasskärare	289	20 %	6	289	109	180	1 417	Brist	Metallhantverk
Maskinop., plastindustri	315	25 %	52	263	82	233	1 282	Balans	Operatörer
Elektronikrep. och kommunikationselektriker	153	12 %	6	147	47	106	1 238	Brist	Installation
Montörer, elektrisk och elektronisk utrustning	355	30 %	107	248	88	267	1 195	Balans	Montörer
Andra process- och maskinop.	210	18 %	32	178	84	126	1 145	-	Operatörer
Processövervakare, kemisk industri	170	16 %	21	149	53	117	1 049	-	Operatörer
Övriga montörer	285	30 %	71	214	63	222	944	-	Montörer
Drifttekniker vid värme- och vattenverk	73	8 %	6	67	30	43	884	-	Operatörer
Maskinop., påfyllning, packning, märkning	222	26 %	97	125	58	164	847	Balans	Operatörer
Byggnads- och ventilationsplåtslagare	86	11 %	-	-	45	41	786	Brist	Metallhantverk
Maskinop., kvarn-, bageri- och konfektyrindustri	197	27 %	58	139	36	161	734	Balans	Operatörer
Fordonsmontörer	188	28 %	42	146	55	133	661	Balans	Montörer

Forts. på nästa sida

45 Arbetsförmedlingen (2018).

46 Region Skåne (2018).

47 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärvsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärvsarbetare har exkluderats.

Industrielektriker	82	13 %	-	-	37	45	635	Brist	Installation
Maskinop., pappersvaruindustri	159	26 %	6	147	37	122	610	Brist	Operatörer
Maskinop., kött- och fiskberedningsind.	202	35 %	73	129	45	157	583	Balans	Operatörer
Tunnplåtslagare	104	20 %	104	0	38	66	515	Brist	Metallhantverk
Maskinop., farmaceutiska produkter	114	24 %	63	51	45	69	471	Brist	Operatörer
Smeder	77	17 %	-	-	38	39	460	Brist	Metallhantverk
Distributionselektriker	31	8 %	-	-	20	11	409	Brist	Installation
Maskinop., kemisktekniska produkter	91	23 %	15	76	20	71	404	Brist	Operatörer
Maskinop., blekning, färgning och tvättning	200	52 %	104	96	34	166	386	Balans	Operatörer
Processop., papper	26	8 %	-	-	10	16	331	Brist	Operatörer
Övriga maskin- och processop., stål- metallverk	88	27 %	21	67	23	65	327	Balans	Operatörer
Maskinop., gummiind.	81	28 %	15	66	31	50	290	Brist	Operatörer
Maskinop., mejeri	54	20 %	10	44	10	44	273	Balans	Operatörer
Montörer, träprodukter	55	21 %	9	46	27	28	262	Brist	Montörer
Processövervakare, metallprod.	32	13 %	-	-	10	22	254	-	Operatörer
Op., sågverk, hyvleri, plywood	44	18 %	-	-	23	21	240	-	Operatörer
Övriga drifttekniker och processövervakare	37	16 %	6	31	16	21	236	-	Operatörer
Stålkonstruktionsmontörer, grovplåtsslagare	39	19 %	-	-	18	21	202	Brist	Metallhantverk

SNABBAKTA: Industriyrken

- I Skåne arbetar 37 000 i industriyrken. 7 500, eller 20 procent, är utrikes födda.
- Det finns skillnader mellan yrkesgrupper. För montörer är andelen 27 procent, för process- och maskinoperatörer 23 procent, för metallhantverks- och reparatörsyrken 19 procent samt för installations- och serviceyrken 10 procent.
- Sedan 2014 har 600 nya industrijobb skapats i Skåne. Invandring har försörjt 68 procent av den ökningen, motsvarande 400 förvärvsarbetare.
- Starkast utvecklingen har installations- och serviceyrken. Men där är det främst inrikes födda som svarar för sysselsättningsökningen. I övriga yrkesgrupper backar sysselsättningen för inrikes födda medan den ökar för utlandsfödda.
- Industriyrken är en i allt väsentligt manlig sfär.
- Invandring har tillfört 800 motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer, 800 maskinställare och operatörer inom metallarbete, 500 maskinoperatörer inom livsmedelsindustrin samt 400 montörer av metall-, gummi- och plastprodukter.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är installations- och servicetekniker, distributionselektriker, processoperatörer i pappersindustrin, byggnads- och ventilationsplåtslagare samt underhållsmekaniker och maskinreparatörer.

10. IT-yrken

17 000 arbetar inom IT-yrken i Skåne.⁴⁸ Bland IT-yrken återfinns exempelvis systemutvecklare, IT-arkitekter, drifttekniker och supportpersonal. Av dessa är 2 500 utrikes födda, motsvarande 15 procent. Det är en viss underrepresentation med hänsyn till att var femte sysselsatt i Skånes arbetsliv är född utomlands. Uppdelat på födda i och utanför EU eller Norden är andelarna 6 respektive 9 procent.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för IT-yrken. Därefter diskuteras könsegregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för IT-yrken.

Representation och utveckling

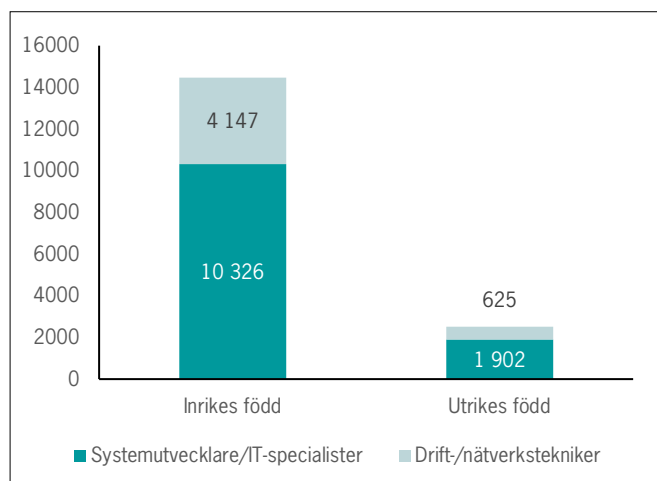
IT-yrken sorteras i två grupper – systemutvecklare och IT-specialister samt drift- och nätverkstekniker. I Skåne arbetar 12 200 i den förstnämnda gruppen och 4 800 i den andra. Skillnaderna i representation är små. Utrikes födda svarar för 16 respektive 13 procent av arbetstillfällena. I absolut tal är invandringens bidrag 1 900 respektive 600 förvärvsarbetare.

Utbildningskraven är höga för IT-yrken. Det innebär i allmänhet branta trösklar för utrikes födda. Å andra sidan är IT-sektorn en internationell miljö där kunskaper i svenska i vissa yrken och på vissa arbetsplatser är av mindre betydelse. Uttryck för det är att en av fem av systemutvecklarna och IT-specialisterna har varit i Sverige i en kortare tid än tre år. I jämförelse med andra yrkesgrupper som kräver hög utbildning är det en kort etableringstid.

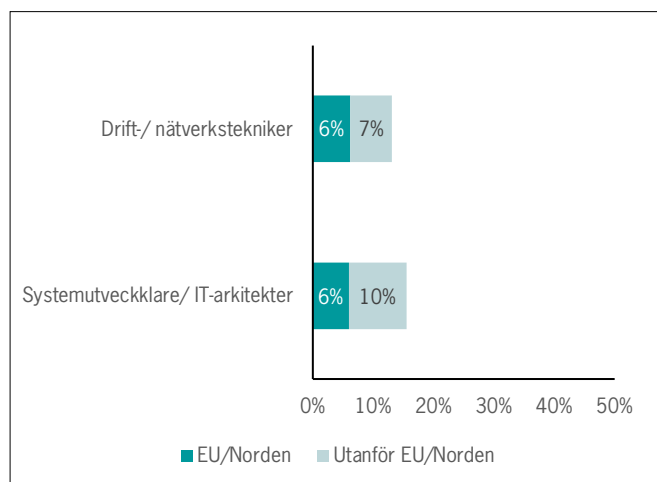
I vilken utsträckning utrikes födda arbetar i olika yrken varierar – från tio procent av nätverk- och systemteknikerna till 22 procent av systemtestarna och testledarna. Relativt sett finns flest utlandsfödda som utvecklare inom spel och digital media. Av totalt 400 förvärvsarbetare är 29 procent utrikes födda. De flesta kommer från ett annat land inom EU eller Norden.

Analysen breddas när jobbtillväxt inkluderas. Sedan 2014 har det skapats 1 300 nya IT-jobb i Skåne. Invandring kan relateras till 500, eller 38 procent, av dessa. Av de cirka 500 kan tre fjärdedelar härledas till invandring från länder utanför EU och Norden. Framförallt ökar sysselsättningen för systemutvecklare

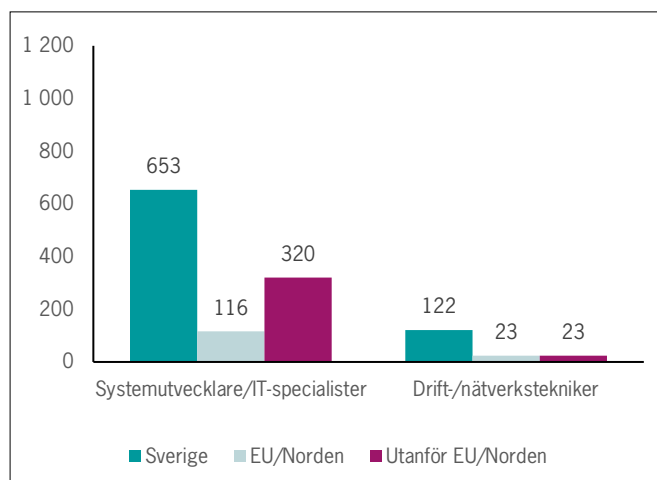
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

⁴⁸ IT-yrken består av två huvudgrupper i yrkesstatistiken - Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom IT i yrkesstatistiken samt Yrken med krav på högskolekompetens inom IT, ljus- och ljudteknik m.m. I den senare huvudgruppen exkluderas bild-, ljus- och ljudtekniker.

och IT-arkitekter. Där svarar utrikes födda för 40 procent av jobbtillväxten. För drift- och nätverkstekniker är tillväxten inte lika snabb. Utlandsföddas andel av jobbtillväxten är där 27 procent.

Könsfördelning för utrikes födda

IT-sektorn är manligt kodad. Ungefär tre av fyra utrikes födda som arbetar i ett IT-yrke är män. Fördelat på yrkesgrupper svarar kvinnor för 25 procent av drift- och nätverksteknikerna och 22 procent av systemutvecklarna och IT-specialisterna.

Sett till enskilda yrken är utrikes födda kvinnor särskilt underrepresenterade som nätverks- och systemtekniker, drifttekniker och utvecklare inom spel och media. Yrken med relativt fler kvinnor är supporttekniker, IT samt systemtestare och testledare. Kvinnor är i majoritet i yrkena webmaster och webadministratör.

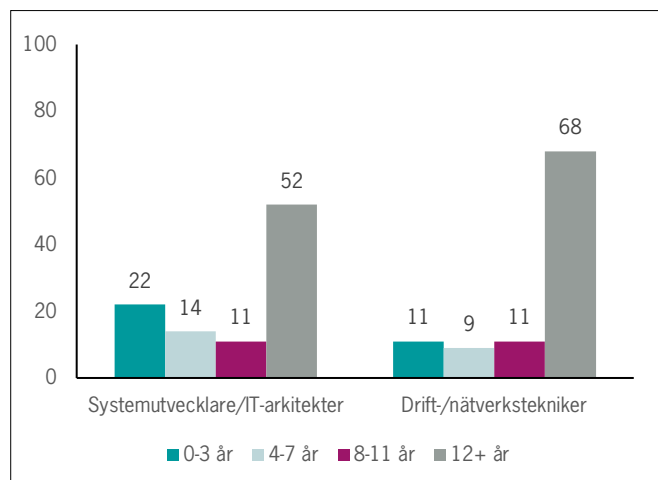
Utvecklingen de senaste åren visar inte på någon förändring av könsfördelningen för utrikes födda. I yrkesgruppen systemutvecklare och IT-specialister svarar kvinnor för 20 procent av jobbtillväxten sedan 2014. Inom drift- och nätverkstekniker är könsfördelningen visserligen jämn, men utvecklingen är svag.

Bristsituation

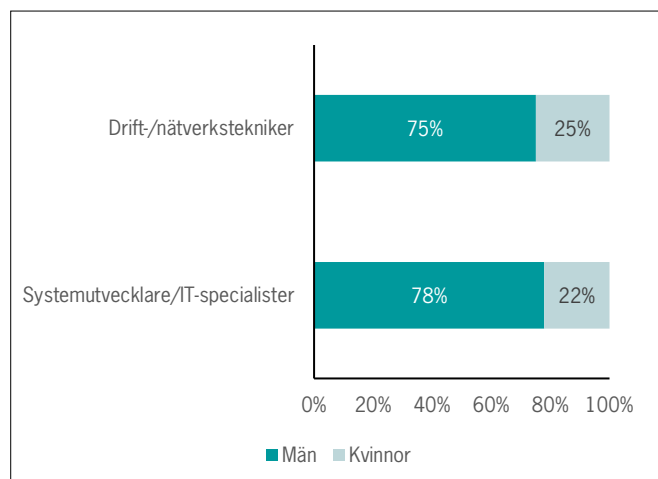
Bristsituationen är svår för flera IT-yrken. Särskilt påtagliga brister finns för systemanalytiker och IT-arkitekter samt mjukvaru- och systemutvecklare. Just mjukvaru- och systemutvecklare är det vanligaste IT-jobbet med 8 000 förvärvsarbetare. 1 200 av dessa är utrikes födda. Av de utrikes födda är 20 procent kvinnor, något som pekar på att breddad rekrytering till IT-utbildningar kan vara en framkomlig väg för att mildra bristsituationen. Arbetsförmedlingen gör bedömningen att efterfrågan på IT-personal kommer att fortsätta att växa.⁴⁹ Givet en sådan utveckling kommer invandring, inte minst arbetskraftinvandring av IT-kompetenser, vara viktig för kompetensförsörjning i länet.

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För IT-yrken är dessa nätverks- och systemtekniker samt supporttekniker, IT.

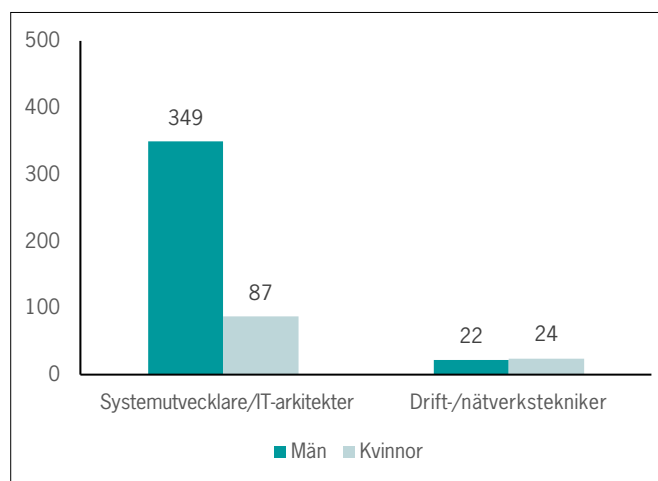
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

49 Af (2018).

IT-yrken ⁵⁰	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Mjukvaru- och systemutvecklare	1 164	15 %	236	928	445	719	7 969	Brist	IT
Supporttekniker, IT	246	13 %	78	168	119	127	1 865	Brist	Drift/nätverk
Övriga IT-specialister	207	17 %	49	158	77	130	1 214	-	IT
Nätverks- och systemtekniker	116	10 %	12	104	58	58	1 124	Brist	Drift/nätverk
Drifttekniker, IT	153	14 %	27	126	65	88	1 106	Brist	Drift/nätverk
Systemanalytiker och IT-arkitekter	144	13 %	36	108	50	94	1 093	Brist	IT
Systemtestare och testledare	158	22 %	49	109	42	116	733	Brist	IT
Systemförvaltare	78	14 %	19	59	35	43	576	Brist	IT
Systemadministratörer	72	17 %	18	54	36	36	421	Balans	Drift/nätverk
Utvecklare inom spel och digitala media	120	29 %	21	99	65	55	407	-	IT
Webbmastare och webbadministratörer	38	15 %	24	14	20	18	256	-	Drift/nätverk
IT-säkerhetsspecialister	31	13 %	7	24	12	19	236	-	IT

SNABBAKTA: IT-yrken

- 17 000 arbetar i något IT-yrke i Skåne. Av dessa är 2 500 utrikes födda, eller 15 procent.
- Det finns små skillnader mellan yrkesgrupper. 16 procent av systemutvecklarna och IT-specialisterna är utrikes födda. Motsvarande för drift- och nätverkstekniker är 13 procent.
- Sedan 2014 har det skapats 1 300 nya IT-jobb i Skåne. Invandring kan relateras till 500, eller 38 procent, av dessa.
- IT-sektorn är manligt kodad. Ungefär tre av fyra utrikes födda som arbetar i ett IT-yrke är män.
- Invandring har bidragit med 1 200 mjukvaru- och systemutvecklare, 200 supporttekniker och lika många IT-specialister samt systemtestare och testledare.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är nätverks- och systemtekniker samt supporttekniker, IT.

50 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärvsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärvsarbetare har exkluderats.

11. Teknik- och ingenjörsyrken

I Skåne arbetar 29 300 inom teknik- och ingenjörsyrken.⁵¹ 3 800, eller 13 procent, är utrikes födda. Efter som en av fem i Skånes arbetsliv är utrikes född är 13 procent en underrepresentation, något som är vanligt för yrken med höga utbildningskrav. Särskilt personer födda utanför EU eller Norden är svagt representerade. Uppdelat på födda i och utanför EU och Norden är andelarna 6 respektive 7 procent av totalt antal förvärvsarbete.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för teknik- och ingenjörsyrken. Därefter diskuteras könsegregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med en bild av bristsituationen för teknik- och ingenjörsyrken.

Representation och utveckling

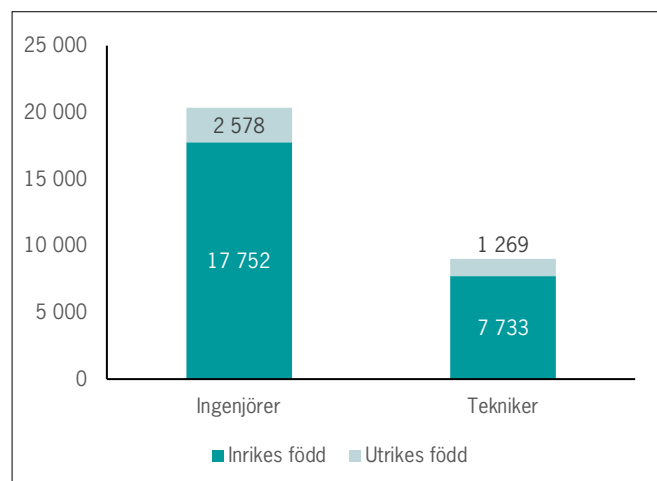
20 300 arbetar inom ett ingenjörsyrke i Skåne. Av dessa är 2 500, eller 13 procent, utlandsfödda. Med 9 000 förvärvsarbetare är antalet teknikjobb färre. Av dessa är 14 procent födda utomlands.

Invandringens bidrag skiljer sig inte särskilt mycket åt mellan olika ingenjörsyrken. Merparten av yrkena har fått ett kompetenstillskott från invandring som motsvarar 10-15 procent av totalt antal förvärvsarbete. I termer av representation liknar ingenjörsjobb yrken som lärare och ekonomer, vilka också har höga utbildningskrav.

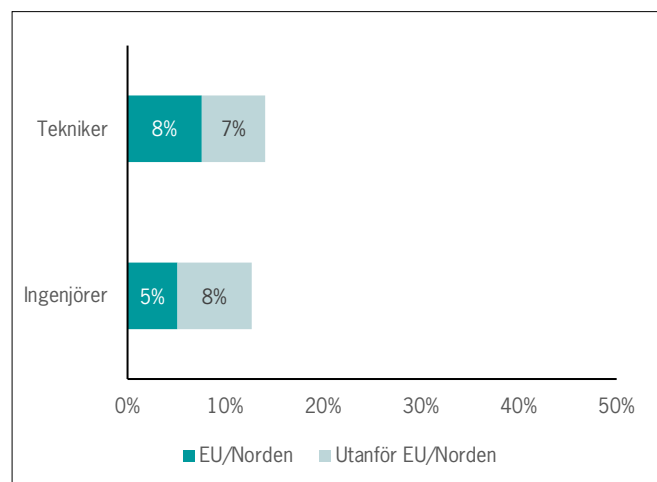
För de flesta teknikjobb är invandringens bidrag blygsamt. Men variationen är något större än för ingenjörer. Framförallt avviker några mindre yrken som designer inom spel och digitala medier, kemister samt fysiker och astronomer. Utrikes föddas andelar svarar för mellan 22 och 53 procent i dessa yrken.

Jobbtillväxten de senaste åren visar att trösklarna till teknik- och ingenjörsjobb är höga för utrikes födda. Sedan 2014 har 2 600 nya ingenjörs- och teknikjobb skapats i Skåne. Invandring kan relateras till 700 av dessa, eller 26 procent. Fördelat på yrkesgrupper svarar utrikes födda för 25 procent av tillväxten inom ingenjörsyrken och 27 procent för teknikjobb. Bland ingenjörerna står de födda utanför EU och Norden för majoriten av sysselsättningsökningen för utrikes födda.

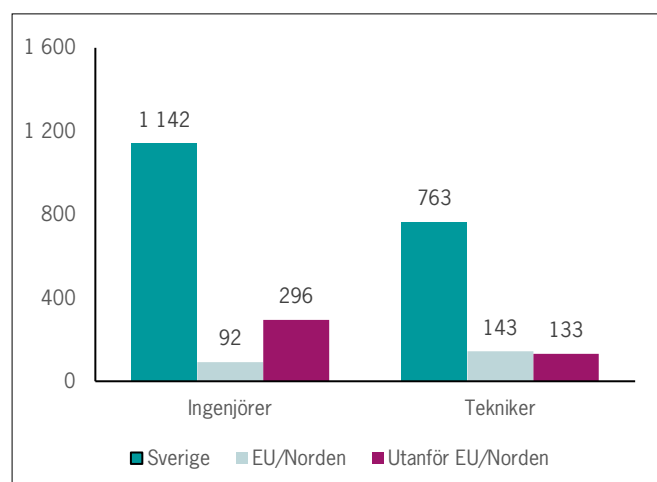
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

51 Teknikyrken avser alla yrken i yrkesstatistiken som ingår i huvudgrupperna Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom naturvetenskap, undantaget yrkesgruppen Civilingenjörsyrken, samt Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom teknik, undantaget yrkesgruppen Ingenjörer och tekniker m.m. Ingenjörsyrken avser yrkesgrupperna Civilingenjörsyrken samt Ingenjörer och tekniker m.m.

Att invandring står för en fjärdedel av nettotillskottet för dessa yrken kan tolkas på olika sätt. Det är en liten andel i ljuset av att utrikes födda står för 62 procent av sysselsättningsökningen sedan 2014 totalt. Å andra sidan, ett nettotillskott på 26 procent visar ändå att arbetsgivare hämtar hem vinster från invandringen – även om de är begränsade i jämförelse med akademien eller hälso- och sjukvården.

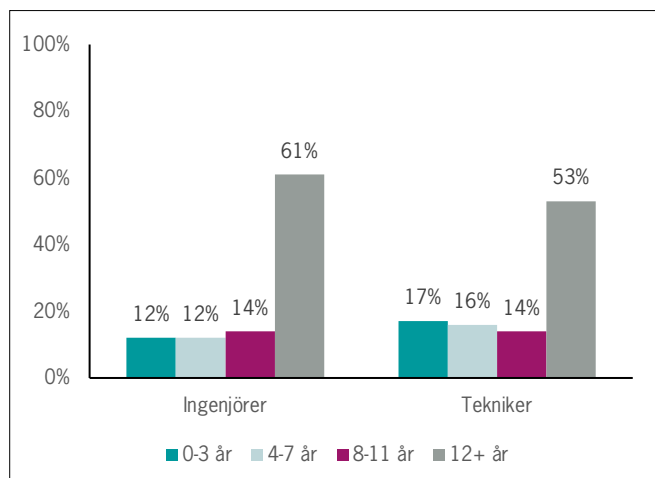
Könsfördelning för utrikes födda

Som ingenjörer och tekniker arbetar övervägande män. Kvinnor svarar för 25 procent av de utlandsfödda ingenjörerna och 38 procent av teknikerna. På yrkesnivå är kvinnor särskilt underrepresenterade som arbetsledare inom bygg och anläggning samt som ingenjörer inom elektroteknik. En jämnare representation för utrikes födda finns för arkitekter, civilingenjörer inom kemi och kemiteknik samt grafiska formgivare. Jobbtillväxten för utrikes födda speglar könsfördelningen i yrkesgrupperna. För ingenjörer svarar män för 81 procent av ökningen och för tekniker är motsvarande 63 procent.

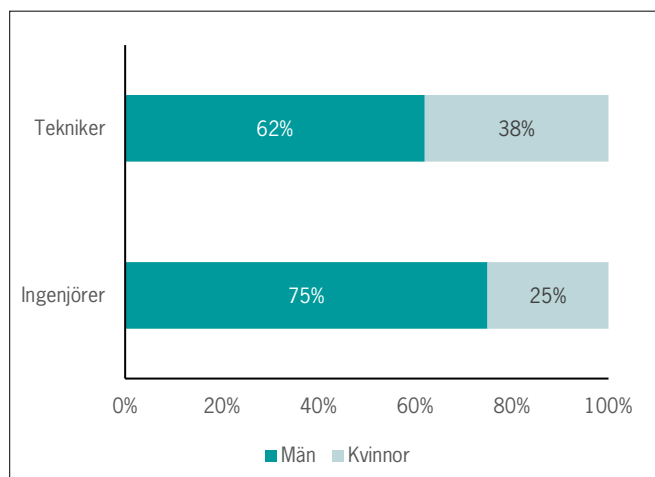
Bristsituation

I Skåne finns det allvarliga brister på flertalet ingenjörskompetenser. Arbetsförmedlingen beskriver att arbetsgivare inom industrin har svårt att hitta civilingenjörer, ingenjörer och tekniker.⁵² Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För teknik- och ingenjörsyrken är dessa ingenjörer och tekniker, bygg- och anläggning samt maskinteknik samt civilingenjörer, kemi och kemiteknik.

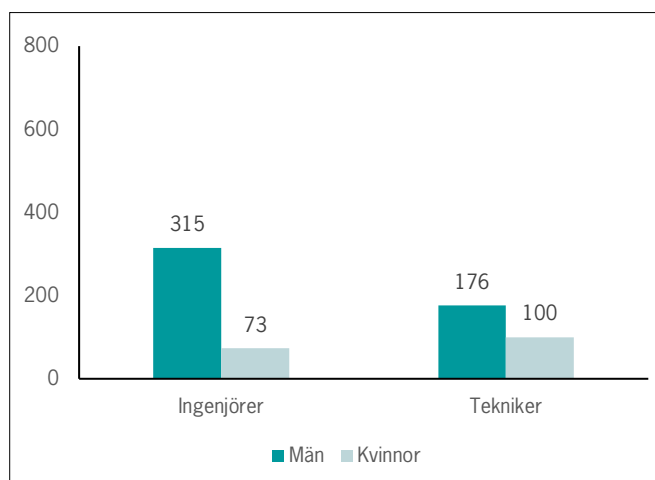
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

52 Arbetsförmedlingen (2018).

Teknik- och ingenjörstrycken ⁵³	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Civilingenjörstrycken, elektroteknik	385	14 %	72	313	146	239	2 791	Brist	Ingenjör
Ingenjörer och tekniker, bygg, anläggning	213	9 %	53	160	86	127	2 391	Brist	Ingenjör
Övriga ingenjörer och tekniker	313	13 %	92	221	116	197	2 325	-	Ingenjör
Ingenjörer och tekniker, elektroteknik	313	15 %	53	260	106	207	2 155	Brist	Ingenjör
Ingenjörer och tekniker, maskinteknik	237	12 %	48	189	104	133	2 038	Brist	Ingenjör
Civilingenjörstrycken, maskinteknik	220	12 %	52	168	85	135	1 797	Brist	Ingenjör
Övriga civilingenjörstrycken	172	10 %	45	127	77	95	1 770	-	Ingenjör
Arbetsledare inom bygg, anläggning	167	10 %	12	155	96	71	1 755	-	Teknik
Civilingenjörstrycken, bygg, anläggning	236	14 %	54	182	110	126	1 629	Brist	Ingenjör
Civilingenjör, logistik, produktionsplanering	142	15 %	41	101	60	82	975	Brist	Ingenjör
Arbetsledare inom tillverkning	149	16 %	38	111	55	94	950	-	Teknik
Grafisk formgivare	100	12 %	49	51	50	50	847	-	Teknik
Ingenjör/tekniker, industri, logistik, produktionsplan.	117	14 %	32	85	47	70	842	Brist	Ingenjör
Arkitekter	132	17 %	63	69	77	55	776	Brist	Teknik
Civilingenjörstrycken, kemi och kemiteknik	92	12 %	50	42	42	50	751	Brist	Ingenjör
Planeringsarkitekter	67	10 %	39	28	31	36	662	-	Teknik
Ingenjörer och tekniker, kemi och kemiteknik	90	17 %	42	48	29	61	520	Brist	Ingenjör
Miljö- och hälsoskyddsinspektörer	39	9 %	22	17	22	17	452	-	Teknik
Designer inom spel och digitala medier	77	22 %	25	52	38	39	350	-	Teknik
Specialister inom miljöskydd och miljöteknik	28	8 %	19	9	16	12	345	-	Teknik
Kemister	89	26 %	52	37	39	50	339	Balans	Teknik
Specialister och rådgivare inom lantbruk m.m.	19	7 %	7	12	13	6	274	-	Teknik
Fysiker och astronomer	139	53 %	27	112	86	53	263	-	Teknik
Landskapsarkitekter	14	6 %	-	-	6	8	221	-	Teknik

53 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärvsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärvsarbetare har exkluderats.

SNABBAKTA: Teknik- och ingenjörstrycken

- I Skåne arbetar 29 300 inom teknik- och ingenjörstrycken. 3 800, eller 13 procent, är utrikes födda.
- Andelen utrikes födda i ett ingenjörstrycke är 13 procent. För teknikjobb är motsvarande andel 14 procent.
- Sedan 2014 har 2 600 nya ingenjör- och teknikjobb skapats i Skåne. Invandring kan relateras till 700 av dessa, eller 26 procent.
- Det är övervägande utrikes födda män som arbetar inom teknik- och ingenjörstrycken.
- Invandring har tillfört 700 ingenjörer inom elektroteknik, 500 inom maskinteknik och 400 inom bygg och anläggning.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är ingenjörer och tekniker inom bygg- och anläggning, ingenjörer och tekniker inom maskinteknik samt civilingenjörer inom kemi och kemiteknik.

12. Transportyrken

I Skåne arbetar 16 300 i ett transportyrke. Vanliga jobb är lastbilsförare eller anläggningsmaskinförare. Invandring har gett ett betydande bidrag till kompetensförsörjningen i transportsektorn. 3 900, eller 24 procent, av de förvärvsarbetande är utrikes födda. Uppdelat på födda i och utanför EU och Norden är andelarna sju respektive 17 procent.

Avsnittet inleds med att titta på antal och andel utrikes födda samt jobbtillväxten de senaste åren för transportyrken. Därefter diskuteras könsegregationen för utrikes födda innan avsnittet avslutas med att ge en bild av bristsituationen för transportyrken.

Representation och utveckling

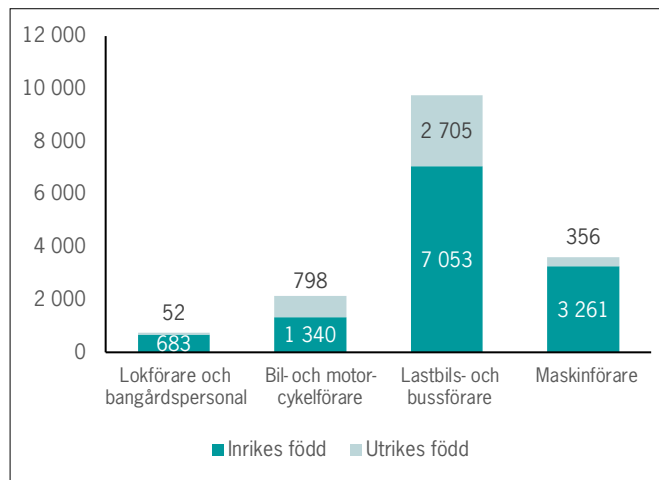
Transportyrken sorteras in i fyra yrkesgrupper – lokförare, bil- och motorcykelförare, lastbils- och bussförare samt maskinförare. Störst är gruppen lastbil- och bussförare med nära 9 800 förvärvsarbetare. Därefter följer maskinförare och bilförare med 3 600 respektive 2 100 arbetstillfällen.

Utrikes föddas representation varierar stort mellan yrkesområdena. Företrädesvis beror variationen på att invandrare från länder utanför EU och Norden är ojämnt fördelade. Det skiljer 28 procentenheter i andel utrikes födda mellan maskinförare och bil- och motorcykelförare. Andelen EU-migranter är emellertid lika stor i bägge grupperna.

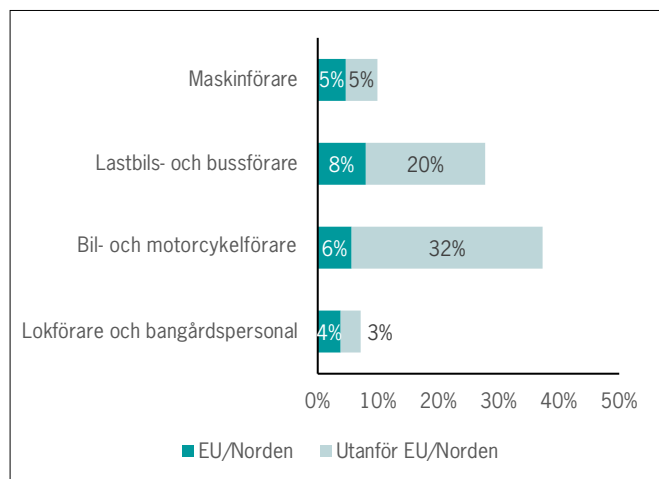
Inom transportsektorn finns anmärkningsvärt stora skillnader mellan yrken. I det största maskinföraryrket, anläggningsmaskinförare, är fem procent av 1 600 förvärvsarbetare utrikes födda. För taxiförare är motsvarande andel 51 procent. Stora variationer finns även inom yrkesgruppen lastbils- och bussförare. Dess andel utrikes födda på 28 procent döljer att 15 procent av lastbilsförarna och 60 procent av bussförarna är invandrare. Två jobb med liknande kompetenskrav har alltså diametralt olika utfall. För att förklara sådana skiftande utfall krävs en mer djuplodande och branschspecifik undersökning.

Jobbtillväxten de senaste åren förstärker intrycket av invandringens betydelse för transportyrken. Sedan 2014 är sysselsättningsnettot 200 transportjobb i Skåne. Nettotillskottet från invandring är drygt 400 arbetstillfällen. Inrikes födda har samtidigt minskat med cirka 200 förvärvsarbetare. Utvecklingen visar på ett beroendeförhållande mellan kompetensförsörjning i transportbranschen och invandring.

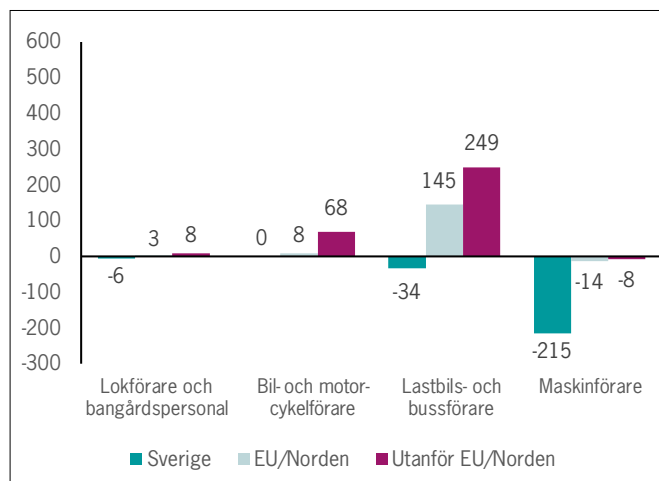
Antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Andel utrikes födda av totalt antal förvärvsarbetare, Skåne 2016

Förändring, antal förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

De fyra yrkesgrupperna har växt ojämnt. Antal förvärvsarbetare i maskinföraryrken har totalt minskat. Framförallt backar förare av jordbruks- och skogsmaskiner samt truckförare. Samtidigt har antalet anläggningsmaskinförare ökat med cirka 100 personer. Inrikes födda står för hela den tillväxten. Antalet utlandsfödda som arbetar som anläggningsmaskinförare har gått svagt bakåt sedan 2014.

Lastbils- och bussförare är den yrkesgrupp med kraftigast ökning. Utrikes födda har försörjt hela jobbtillväxten om totalt 360 förvärvsarbetare. Eftersom de inrikes födda samtidigt blivit något färre har invandring varit avgörande i att försörja arbetslivet med dessa kompetenser. Tidigare belystes att det finns skillnader mellan lastbils- och bussförare i andel utrikes födda. Vitt skilda nivåer till trots så ökar antalet utlandsfödda i bägge yrkena. Sedan 2014 arbetar drygt 200 fler utlandsfödda lastbilsförare och 170 fler utlandsfödda bussförare i länet. För svenskfödda är motsvarande 70 fler lastbilsförare och 100 färre bussförare. Det illustrerar att invandring är betydelsefull för rekrytering även inom yrken där utrikes födda är svagt representerade.

Könsfördelning för utrikes födda

Transportsektorn är en manlig domän. I de tre större yrkesgrupperna maskinförare, lastbils- och bussförare samt bil, motorcykelförare är cirka 95 procent män av de utrikes födda. Den mindre yrkesgruppen lokförare och bangårdspersonal, med endast 50 utlandsfödda, har en något mindre övervikt för män. Det innebär en skev rekryteringsbas för transportyrken.

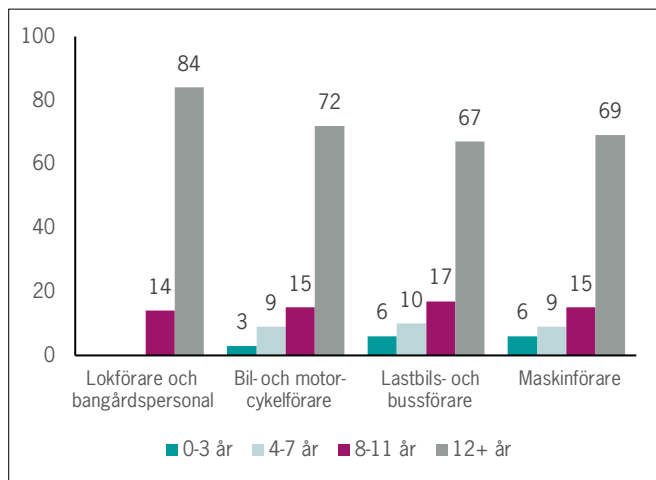
Inget i utvecklingen de senaste åren tyder på att könsfördelningen i transportyrken är på väg att förändras. Antalet kvinnor som är utrikes födda ökar i princip inte alls. Inte heller ökar sysselsättningen för inrikes födda, varken kvinnor eller män. Transportsektorn lutar sig i en hög utsträckning åt utrikes födda män i sin kompetensförsörjning.

Bristsituation

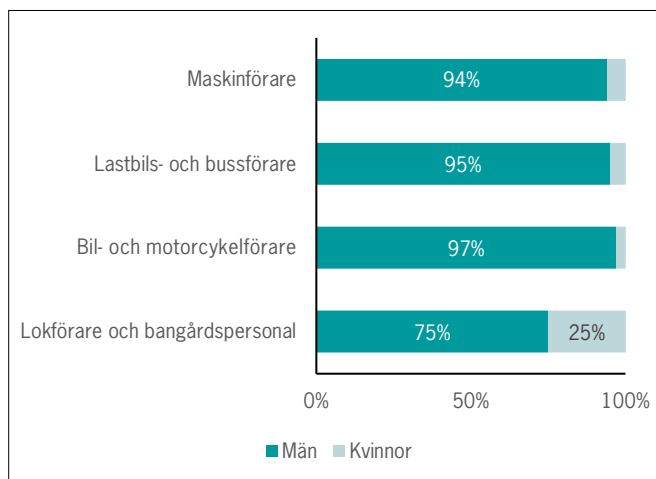
Arbetsförmedlingens prognos visar på tilltagande kompetensbrister i Skånes transportnäring. Bakom utvecklingen ligger en rad etableringar inom lager och logistik och en stor kollektivtrafik. Transportnäringen påverkas också av andra växande branscher som bygg och handel.⁵⁴

Rapporten identifierar bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen. För transportyrken är dessa anläggningsmaskinförare, förare av jordbruks- och skogsmaskiner samt lokförare.

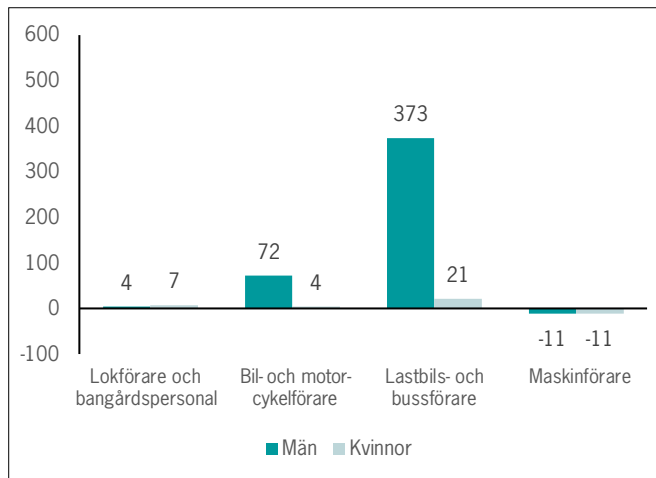
Utrikes födda, andel förvärvsarbetare efter år i Sverige, Skåne 2016

Könsfördelning utrikes födda, Skåne 2016

Förändring, antal utrikes födda förvärvsarbetare 2014-2016, Skåne

54 Arbetsförmedlingen (2018).

Transportyrken ⁵⁵	Utrikes född	Andel utrikes födda	Antal kvinnor	Antal män	Från EU/Norden	Utanför EU/Norden	Total	Bristindex	Grupp
Lastbilsförare m.fl.	1 051	15 %	24	1 027	543	508	6 989	Brist	Lastbil/buss
Buss- och spårvagnsförare	1 654	60 %	124	1 530	235	1 419	2 769	Brist	Lastbil/buss
Anläggningsmaskinförare	80	5 %	0	80	46	34	1 645	Brist	Maskinförare
Taxiförare	548	51 %	12	536	63	485	1 082	Brist	Bilförare
Övriga bil-, motorcykel-, cykelförare	250	24 %	14	236	57	193	1 056	-	Bilförare
Truckförare	199	20 %	14	185	65	134	1 005	Balans	Maskinförare
Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	59	7 %	9	50	45	14	803	Brist	Maskinförare
Lokförare	30	6 %	5	25	18	12	536	Brist	Lokförare

SNABBAKTA: Transportyrken

- Av 16 300 som arbetar i ett transportyrke i Skåne är 3 900, eller 24 procent, utrikes födda.
- Det finns skillnader mellan yrkesgrupper. 38 procent av bil- och motorcykelförarna är utrikes födda. Motsvarande andel för lastbils- och bussförare är 28 procent och för maskinförare tio procent.
- Sedan 2014 har 200 transportjobb skapats i Skåne. Nettotillskottet från invandring är runt 450 arbetstillfällen. Antalet inrikes födda minskar.
- I transportyrken arbetar företrädesvis män. Inget i utvecklingen de senaste åren indikerar att könsfördelningen inom transport är på väg att förändras.
- Invandring har tillfört 1 700 bussförare, 1 100 lastbilsförare och 500 taxiförare.
- Bristyrken där invandring gett ett relativt litet bidrag till kompetensförsörjningen är anläggningsmaskinförare, förare av jordbruks- och skogsmaskiner samt lokförare.

55 Tabellen är sorterad efter hur många som är förvärsarbetande i yrket totalt i Skåne. Yrken med färre än 200 förvärsarbetare har exkluderats.

Referenser

- Ahmed, Ali (2015) Etnisk diskriminering – vad vet vi, vad behöver vi veta och vad kan vi göra? Ekonomisk debatt nr 4 2015
- Arbetsförmedlingen (2018) Arbetsmarknadsutsikterna våren 2018 Skåne län
- Arena Idé (2015) 900 miljarder skäl att uppskatta invandring
- Gustafsson Björn m.fl. (2017) I socialt utsatta områden påverkas ungdomars utbildningsval av nedslående exempel. Ekonomisk debatt nr 2 2017
- Löfström, Åsa (2005) En könssegregerad arbetsmarknad – hinder för fria val och effektiv matchning? Ekonomisk debatt nr 8 2005
- Malmgren, Bo m.fl. (2016) Invandringens effekter på Sveriges ekonomiska utveckling, Delmi rapport 2016:8
- Nordin, Martin (2007) Invandras avkastning på utbildning i Sverige, IFAU rapport 2007:10
- Petterson, Stina (2013) Utrikes födda på arbetsmarknaden – en forskningsöversikt
- Region Skåne (2016) Skåne 2025 - Utbildnings- och arbetsmarknadsprognos
- SCB (2011) Yrkesregistret med yrkesstatistik – en beskrivning av innehåll och kvalitet.
- SCB (2012) SSK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering 2012
- SCB (2013) Integration – en beskrivning av läget i Sverige. Integration rapport 6
- SCB (2017a) Integration – utrikes föddas matchning på arbetsmarknaden i Sverige
- SCB (2017b) Kvalitetsdeklaration, registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)
- Segendorf, Åsa Olli m.fl. (2011) Sysselsättningen för invandrare – En ESO-rapport om arbetsmarknadsintegration
- SKL (2014) Sveriges viktigaste jobb i vården och omsorgen – hur möter vi rekryteringsutmaningen?
- SOU (2012:9) Förmån och fälla – nyanländas uttag av föräldrapenning
- SOU (2017:35) Samling för skolan – Nationell strategi för kunskap och likvärdighet
- Tovatt, Caroline (2017) Nätverksrekryteringens betydelse för utlandsföddas arbetslivsmöjligheter
- Strömblad Per m.fl. (2015) Kategoriernas dilemma – En kunskapsöversikt om kategorisering utifrån nationellt och etniskt ursprung i offentlig politik och forskning. Delmi 2015:7

Bilaga 1

Bristyrken med få utrikes födda

Yrke	Andel utrikes födda	Andel utrikes födda kvinnor	Antal förvärvsarbetare totalt i Skåne
Brandmän	3 %	1 %	568
Poliser	4 %	19 %	2 270
Ambulanssjusköterskor	4 %	47 %	351
Anläggningsmaskinförare	5 %	0 %	1 645
Medicinska sekreterare	6 %	99 %	2 520
Lokförare	6 %	17 %	536
Speciallärare och specialpedagoger	7 %	87 %	2 031
Skadereglerare och värderare	7 %	56 %	620
Skolsköterskor	7 %	99 %	434
Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	7 %	15 %	803
Företagssäljare	8 %	36 %	11 366
Distriktssköterskor	8 %	99 %	930
Anestesisjuksköterskor	8 %	82 %	453
Installations- och serviceelektriker	8 %	2 %	3 733
Distributionselektriker	8 %	1 %	409
Processoperatör, papper	8 %	1 %	331
Löne- och personaladministratörer	9 %	88 %	1 661
Lärare i yrkesämnen	9 %	50 %	1 244
Sjukgymnaster	9 %	73 %	1 596
Övriga specialistsjuksköterskor	9 %	90 %	1 461
Arbetsterapeuter	9 %	83 %	1 104

Forts. på nästa sida

Intensivvårdssjuksköterskor	9 %	99 %	454
Barnsjuksköterskor	9 %	99 %	453
Ingenjörer och tekniker, bygg, anläggning	9 %	25 %	2 391
Förskollärare	10 %	96 %	9 344
VVS-montörer	10 %	1 %	2 345
Anläggningsarbetare	10 %	1 %	2 260
Redovisningsekonomer	10 %	82 %	2 835
Försäkringssäljare, försäkringsrådgivare	10 %	41 %	1 099
Nätverks- och systemtekniker	10 %	10 %	1 124
Fritidspedagoger	11 %	70 %	2 370
Kyl- och värmepumpstekniker	11 %	1 %	597
Operationssjuksköterskor	11 %	99 %	378
Byggnads- och ventilationsplåtslagare	11 %	1 %	786
Transportledare, transportsamordnare	12 %	27 %	1 327
Träarbetare, snickare	12 %	1 %	5 309
Lednings- och organisationsutvecklare	12 %	44 %	2 046
Marknadsanalytiker och marknadsförare	12 %	54 %	1 782
Barnmorskor	12 %	99 %	661
Underhållsmekaniker och maskinreparatör	12 %	2 %	2 429
Elektronikreparatör och kommunikationselektriker	12 %	4 %	1 238
Ingenjörer och tekniker, maskinteknik	12 %	20 %	2 038
Civilingenjörstrycken, maskinteknik	12 %	24 %	1 797
Civilingenjörstrycken, kemi och kemiteknik	12 %	54 %	751

Region Skånes uppdrag är att främja hälsa, hållbarhet och tillväxt i Skåne. Vår uppgift inom regional utveckling är att skapa förutsättningar för att lösa samhällsutmaningar som handlar om jobben, miljön och människors hälsa. Genom att arbeta med de sociala och fysiska faktorer som påverkar såväl tillväxten, klimatet som den enskilde skåningens hälsa, skapar vi en attraktiv och innovativ region. På så sätt gör vi dagligen skillnad för Skåne och skåningarnas framtid.